UCHWAŁA NR XVIII/158/2016
RADY GMINY ŚWIĄTKI

z dnia 16 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016 - 2026”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 446) w związku z art. 3 pkt 3 oraz art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 383 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Świątki uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016 - 2026" stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały wraz z podsumowaniem przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gmin Świątki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Świątki

Tomasz Szewczyk

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr XVIII/158/2016

Rady Gminy Świątki

z dnia 16 listopada 2016 roku

Strategia

Rozwoju Gminy Świątki

na lata 2016-2026

Świątki, 2016 r.

Spis treści

1. Diagnoza sytuacji ... 3
1.1. Przestrzeń i środowisko ... 3
1.1.1. Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju ... 3
1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej ... 4
1.1.3. Opis zasobów naturalnych ... 4
1.1.4. Opis zasobów kulturowych ... 6
1.2. Sfera społeczna ... 8
1.2.1. Demografia (liczba ludności, przyrost naturalny oraz migracje, struktura wiekowa ludności) ... 8
1.2.3. Rynek pracy ... 10
1.2.4. Turystyka ... 12
1.3. Rolnictwo ... 14
1.4. Sfera gospodarcza ... 16
1.4.1 Główni pracodawcy ... 17
1.5. Infrastruktura techniczna ... 18
1.5.1. Infrastruktura komunikacyjna ... 18
1.5.2. Ochrony środowiska: wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami, gazowa, elektryczna i cieplna ... 20
1.5.3. Gospodarka odpadami ... 22
1.5.4. Infrastruktura energetyczna ... 22
1.5.5. Infrastruktura gazowa ... 22
1.6. Infrastruktura społeczna ... 22
1.6.1 Infrastruktura edukacyjna ... 23
1.6.3. Infrastruktura kulturalna ... 26
1.6.4. Ochrony zdrowia i opieki społecznej ... 27
1.6.5. Kapitał społeczny ... 30
1.6.6. Możliwości budżetowe Gminy Świątki ... 32
2. Wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego ... 38
3. Analiza SWOT ... 47
4. Wizja rozwoju Gminy Świątki ... 49
5. Cel główny ... 51
6. Struktura koncepcji rozwoju ... 51
7. Plany operacyjne ... 54
8. Zgodność ze strategicznymi dokumentami ... 72
8.1. Strategia Europa 2020 ... 72
8.2. Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) ... 72
8.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) ... 73
8.4. Krajowy Program Reform - Europa 2020 ... 74
8.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie ... 74
8.6. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 ... 75
9. System wdrażania i monitorowania ... 77
9.1. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej ... 77
9.2. Ocena Strategii ... 78
9.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii ... 78
9.4. Zmiany w Strategii ... 79
10. Źródła finansowania ... 79
11. Opis konsultacji społecznych ... 80
12. Strategia Rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach na lata 2016-2026 ... 81
13. Załączniki ... 92
13.1. Wskaźniki realizacji strategii ... 92

1. Diagnoza sytuacji

1.1. Przestrzeń i środowisko

1.1.1. Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju

Gmina Świątki zajmuje powierzchnię 164 km^2 i położona jest w powiecie olsztyńskim, około 30 km od stolicy województwa. Gmina swoim obszarem obejmuje 21 miejscowości. Omawiany teren graniczy z gminami: Dobre Miasto, Dywity, Jonkowo, Lubomino, Łukta, Miłakowo, Morąg.

Gmina Świątki zajmuje powierzchnię 16 415 ha, w tym[1]:

- użytki rolne: 12 389 ha
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione: 2 504 ha
- grunty pod wodami: 285 ha

Układ komunikacyjny Gminy Świątki tworzą:

- drogi wojewódzkie:
  - 530: Ostróda - Łukta - Dobre Miasto
  - 593: Miłakowo - Dobre Miasto - Jeziorny - Lutry - Reszel
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

Rysunek 1. Gmina Świątki

Źródło: Plan Odnowy Miejscowości Świątki w Gminie Świątki

[1] Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2014

1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

Sieć osadniczą Gminy Świątki tworzy 21 miejscowości, w tym 13 sołectw: Brzydowo, Garzewo, Gołogóra, Jankowo, Kalisty, Klony, Konradowo, Kwiecewo, Różynka, Skolity, Świątki, Włodowo i Worławki. Spośród należących do gminy miejscowości, największe to Świątki, Kwiecewo i Brzydowo.

Tabela 1. Tabela. Podział administracyjny, sieć osadnicza w Gminie Świątki (stan na dzień 31.12.2014)

	2014
Sołectwa	13
Miejscowości	
miejscowości podstawowe (łącznie z miastami)	21
miejscowości podstawowe ogółem	21
miejscowości podstawowe - wsie	15
miejscowości podstawowe - pozostałe	7
części integralne ogółem	4
części integralne - część wsi, kolonii, osady	1
części integralne - przysiółki	3
miejscowości statystyczne wiejskie	19

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.1.3. Opis zasobów naturalnych

Krajobraz gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, który nadaje wysoczyzna moreny dennej. Wysoczyznę przecinają doliny Pasłęki i jej dopływów. Obszar ten stanowi strefę chronionego krajobrazu. W 1970 roku utworzono tu rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce". Zachodnia i środkowa część gminy leży w dorzeczu Pasłęki, wschodnia w dorzeczu Łyny. Do dorzecza Łyny należy jezioro Sunia przy drodze Świątki - Rogiedle, a w dorzeczu Pasłęki jezioro Skolity w pobliżu Skolit oraz niewielkie, a malowniczo położone jeziora w rejonie Włodowa i Brzydowa. Powierzchnia lasów zajmuje 2 179,32 ha, w drzewostanie przeważają dąb, buk, sosna, brzoza.

O atrakcyjności turystycznej gminy decyduje czyste powietrze, urozmaicona rzeźba terenu, małe, lecz pięknie położone jeziora oraz malownicze lasy. Różnorodność terenu i roślinności zachęca do spacerów, wypraw leśnymi drogami oraz krajobrazowych wędrówek.

Tabela 2. Leśnictwo w Gminie Świątki

	Jm.	2010	2011	2012	2013	2014
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI						
Powierzchnia gruntów leśnych						
Ogółem	ha	2095,8	2095,8	2099,6	2142,28	2179,32
lesistość w %	%	12,5	12,5	12,6	12,8	13,0
grunty leśne publiczne ogółem	ha	1897,9	1897,9	1901,7	1899,10	1936,14
grunty leśne prywatne	ha	197,9	197,9	197,9	243,18	243,18
Powierzchnia lasów						
lasy ogółem	ha	2059,3	2059,3	2063,0	2105,76	2141,02
lasy publiczne ogółem	ha	1861,4	1861,4	1865,1	1862,58	1897,84
lasy prywatne ogółem	ha	-	197,9	197,9	243,18	243,18

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Świątki znajdują się różne formy ochrony przyrody:
Obszary sieci Natura 2000:
Dolina Pasłęki (kod obszaru PLB280002) - obejmująca obszar 19 405,9 ha, która na terenie gminy Świątki zajmuje obszar 1 709,3 ha.
Rzeka Pasłęka (kod obszaru PLH280006) - Obejmuje obszar 6 233,4 ha. Na terenie gminy Świątki zajmuje obszar 394,9.ha. Jest to ważna ostoja bobra w północno-wschodniej Polsce. Wody Pasłęki i jej dopływów są siedliskiem ryb reofilnych i potencjalnie największym tarliskiem ryb wędrownych. Bytuje tu 8 gatunków ryb wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, m.in. silne populacje bolenia i głowacza białopłetwego. Łącznie, w ostoi stwierdzono 12 gatunków kręgowców z załącznika II Dyrektywy. Z doliną rzeki związanych jest ponadto 8 rodzajów siedlisk z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.
Znajdujące się na terenie Gminy Świątki formy ochrony przyrody i krajobrazu to:
Obszary chronionego krajobrazu

- „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki" („OChK Doliny Pasłęki"), obejmujący większość terenów w rejonie doliny Pasłęki i w dolinie Włodowskiej Strugi w zachodniej części obszaru gminy.
- „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny" („OChK Doliny Środkowej Łyny"), obejmujący fragment terenu gminy położony na południowy wschód od Kwiecewa.

Rezerwaty przyrody:
Kwiecewo - utworzony Zarządzeniem Nr 37 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 29 października 2009 r. w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Kwiecewo". Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie rozlewiska stanowiącego ostoję lęgową oraz miejsce występowania licznych gatunków ptaków wodno-błotnych.

Użytki ekologiczne:
Kwiecewo - utworzony Rozporządzenie Nr 43 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 kwietnia 2008 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kwiecewo". Celem ochrony jest zachowanie polderu położonego na południe od wsi Kwiecewo, stanowiącego miejsce występowania oraz ostoję lęgową licznych ptaków wodno-błotnych.

Pomniki przyrody:

- Grupa 9 dębów;
- Głogi imienia świętych Kosmy i Damiana[2].

Zlewnie chronione
Ustawa prawo wodne z 18.07.2001r., która weszła w życie 1 stycznia 2002r. ustanowiła zakaz wprowadzania ścieków do jezior oraz ich dopływów, jeżeli czas dopływu ścieków do jeziora byłby krótszy niż jedna doba. Zakaz ten dotyczy obiektów nowych, wybudowanych po dniu wejściu w życie ustawy.

Na terenie gminy Świątki przepis ten dotyczy fragmentów obszaru gminy: zachodniego (zlewnia jez. Narie i jeziorek w rejonie Brzydowa i Włodowa), wschodniego (zlewnie jezior: Limajno i Bukwałdzkiego) oraz zlewni jezior: Sunia i Skolity.

[2] http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf

1.1.4. Opis zasobów kulturowych

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Brzydowo:

- Zespół dworsko - parkowy - data wpisu 30 kwietnia 2004 r.

Kalisty:

- Dwór - data wpisu 31 lipca 1968 r.

Komalwy:

- Dwór - data wpisu 25 listopada 1988 r.
- Park dworski - data wpisu 30 grudnia 1986 r.

Kwiecewo:

- Dom - data wpisu 1 września 1968 r.
- Kościół Św. Jakuba Apostoła wraz z cmentarzem przykościelnym - data wpisu 1 września 1968 r.

Łumpia:

- Park krajobrazowy - data wpisu 25 marca 1983 r.

Różynka:

- Kościół Św. Mateusza Apostoła wraz z cmentarzem przykościelnym –data wpisu 23 sierpnia 1968 r.
- Stanowisko archeologiczne - grodzisko (st. I) - data wpisu 11 grudnia 2002 r.

Świątki:

- Kościół p. w. Św. Męczenników Kosmy i Damiana (data powstania 1855-1856 r.) - data wpisu 4 marca 2016 r.

Włodowo:

- Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej i został wybudowany przez wspólnotę ewangelicką w 1738 roku

Żardeniki:

- Park dworski - data wpisu 30 grudnia 1986 r.

Zabytkowe kościoły na terenie gminy:

Kwiecewo:

- Kościół p. w. Św. Jakuba Apostoła (data powstania 1692-1699 r.) - wpis do rejestru z dn. 01.09.1968 r.

Różynka:

- Kościół p. w. Św. Mateusza Apostoła (data powstania 1604 r.) - wpis do rejestru z dn. 23.08.1968 r.

Skolity:

- Kościół p. w. Narodzenia NMP (data powstania 1710 r.)

Włodowo:

- Kościół p. w. Matki Boskiej Częstochowskiej (data powstania 1738 r.) - wpis do rejestru z dn. 19.05.1968r.

Świątki:

- Kościół p. w. Św. Męczenników Kosmy i Damiana (data powstania 1855-1856 r.) - data wpisu 4 marca 2016 r.

Zabytkowe parki na terenie gminy:

Brzydowo:

- Park dworski powstały w Poł. XIX w., stan zachowania: średni, nr rejestru: A - 4298

Łumpia

- Park dworski, krajobrazowy powstały w 2 poł. XIX w., stan zachowania: dobry, nr rejestru: A - 1467

Kwiecewo:

- Park podworski powstały w XIX w., stan zachowania: zniszczony

Komalwy:

- Park pałacowy powstały w XIX w., stan zachowania: dobry, nr wpisu do rejestru: A - 1752

Żardeniki:

- Park dworski powstały w XIX / XX w., stan zachowania: średni, nr wpisu do rejestru: A - 1758

Kłobia:

- Park podworski powstały k. XIX w., stan zachowania: zniszczony

Zespoły dworsko-folwarczne:

- Brzydowo - czas powstania 1834 r., 2 poł. XIX w., XX w. czytelność kompozycji: zatarta, stan zachowania: średni
- Łumpia - czas powstania 2 poł. XIX w., czytelność kompozycji: nieczytelna, stan zachowania: zniszczony
- Kalisty - czas powstania 2 poł. XVIII w. XIX / XX w. czytelność kompozycji: słaba, stan zachowania: średni
- Kłobia - czas powstania k. XIX w., 1 poł. XX w. czytelność kompozycji: czytelna, stan zachowania: średni
- Kwiecewo - k. XIX w., 1 poł. XX w. czytelność kompozycji: średnia, stan zachowania: średni
- Komalwy - 2 poł. XIX w., pocz. XX w. czytelność kompozycji: czytelna, stan zachowania: średni
- Konradowo - 2 poł. XIX w., pocz. XX w. czytelność kompozycji: dość czytelna, stan zachowania: silnie przekształcony
- Żardeniki - zachodni k. XIX w.,pocz. XX w. czytelność kompozycji: słaba, stan zachowania: średni
- Żardeniki - wschodni k. XIX w.,pocz. XX w. czytelność kompozycji: czytelna, stan zachowania: średni

Cmentarze zabytkowe na terenie gminy:

Brzydowo:

- Rodowy ewangelicki - Położony w parku podworskim, na lekkim wzniesieniu ok. 50m na zach. Od zabudowań podworskich
- Ewangelicki - Położony w rozwidleniu dróg polnych z Brzydowa do Kiewr i Kalist.

Kalisty:

- Ewangelicki - Położony ok. 50m na pn. od drogi Brzydowo - Świątki na lekkim wzniesieniu terenu

Kłobia:

- Ewangelicki - Położony na wzgórzu ponad wsią w lesie świerkowym, ok. 300m na pn. - zach. od wsi

Kwiecewo:

- Parafialny rzymsko-katolicki - Na lekkim wzniesieniu przy drodze asfaltowej Świątki - Dobre Miasto, w środku wsi, przy kościele

Różynka

- Parafialny katolicki - za wzniesieniem we wsi.
- Parafialny ewangelicki - Położony we wsi, przy kościele

Włodowo:

- Rodowy ewangelicki - Położony między zabudowaniami nowej leśniczówki a lasem, otoczony polami uprawnymi
- Rodowy ewangelicki - Położony na skraju lasu, przy polnej drodze z Włodowa do starej leśniczówki, między spalonym domostwem a leśniczówką
- Parafialny katolicki - Na wzniesieniu, koło wsi.

Skolity:

- Parafialny katolicki - Położony na stoku w centrum wsi, przy kościele.

Świątki:

- Parafialny rzymsko-katolicki - Na wzniesieniu, we wsi.
- Parafialny rzymsko-katolicki - Położony w centrum wsi, przy kościele parafialnym od jego pd. Strony.
- Parafialny - Położony na pn-zach skraju wsi, na zboczu lekkiego wzniesienia, ok. 100m na zachód od szosy Świątki - Orneta. Od pn. i zach. otoczony polami

Kiewry:

- Rodowy - Położony na terenie płaskim ok. 10m na wsch. Od drogi Kalisty - Ostróda pobliżu zabudowanego gosp. Kiewry otoczony polami i lakami

W krajobraz gminy wpisują się również charakterystyczne obiekty małej architektury sakralnej - kapliczki.

1.2. Sfera społeczna

1.2.1. Demografia (liczba ludności, przyrost naturalny oraz migracje, struktura wiekowa ludności)

Liczba mieszkańców Gminy Świątki od wielu lat nieznacznie spada - wyraźną tendencję spadkową obserwujemy od roku 2010. Długookresowa prognoza ludności dla Polski na lata 2008-2035, zakłada systematyczny spadek liczby ludności - tempo tego zjawiska będzie wzrastać z upływem czasu.

Prognoza dla województwa warmińsko-mazurskiego również nie jest optymistyczna. Najnowsza prognoza, opracowana na lata 2014-2050, przewiduje systematyczny spadek liczby mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Głównymi przyczynami ubytku ludności będzie malejąca liczba urodzeń oraz wzrost liczby zgonów. Na zmniejszenie się liczby ludności będą miały wpływ również migracje. Zakłada się, że w kolejnych latach prognozy odpływ migracyjny ludności z województwa będzie wyższy niż napływ.

Populacja województwa zmniejszy się o 7,7% do 2035 r. i o 16,5% do 2050 r. Ubytek ludności w większym stopniu będzie dotyczył miast. Prognozuje się, że do 2035 r. liczba mieszkańców miast

zmniejszy się o 10,4% i wsi o 3,7%, natomiast do 2050 r. odpowiednio o 20,7% i o 10,5%. Współczynnik urbanizacji obniży się z 59,3% w 2013 r. do 56,3% w 2050 r.

Systematycznie zmniejszała się będzie liczba osób młodych, a wzrastała osób starszych. W latach 2013-2050 zbiorowość osób w wieku 20-34 lata zmniejszy się o połowę. Dwukrotnie wzrośnie natomiast liczba osób w wieku 65-84 lata, a prawie czterokrotnie w wieku 85 lat i więcej. Co oznacza, że proces starzenia się społeczeństwa w województwie warmińsko-mazurskim będzie przebiegać szybciej niż w kraju.[3]

Według danych zawartych w Banku Danych Lokalnych w roku 2014 Gminę Świątki zamieszkiwało 4 180 osób, w tym 2 144 mężczyzn i 2 036 kobiet. W porównaniu do 2010 roku spadek liczby ludności wyniósł 1,04%.

Tabela 3. Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci w Gminie Świątki w latach 2010-2014 (stan na dzień 31.12.2014)

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	osoba	4224	4213	4208	4209	4180
Mężczyźni	osoba	2152	2167	2158	2154	2144
Kobiety	osoba	2072	2046	2050	2055	2036

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 1. Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci w Gminie Świątki w latach 2010-2014

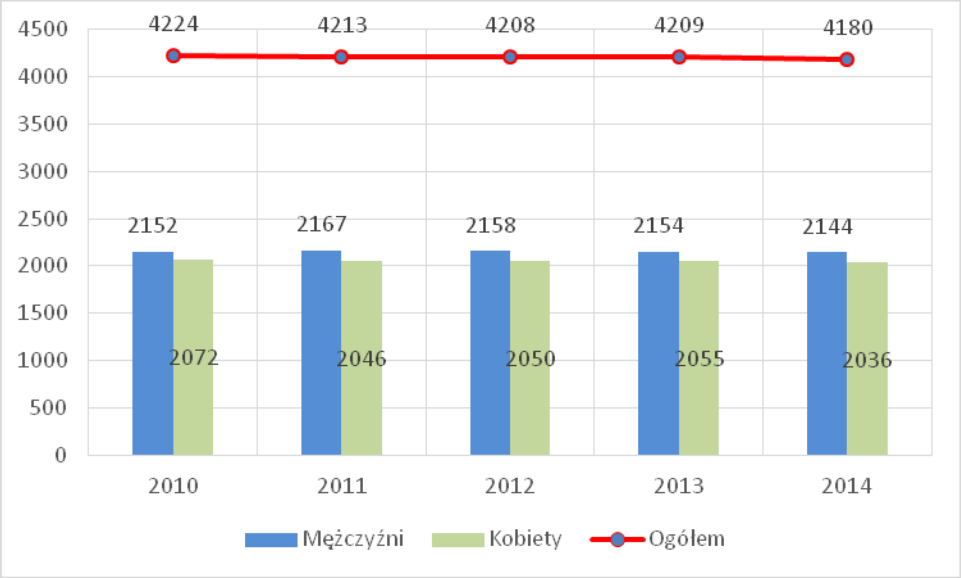

Źródło: Opracowanie własne

[3]Prognoza Demograficzna na Lata 2014-2050 dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W poniższej tabeli zawarto wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Świątki w latach 2010-2014.

Tabela 4. Wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Świątki w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Wskaźnik obciążenia demograficznego						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	56,6	55,8	54,6	53,1	53,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	57,0	59,2	63,2	65,3	68,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	20,5	20,7	21,2	21,0	21,6
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	23,0	22,5	21,6	21,0	20,6
w wieku produkcyjnym	%	63,9	64,2	64,7	65,3	65,3
w wieku poprodukcyjnym	%	13,1	13,3	13,7	13,7	14,1
Współczynnik feminizacji						
ogółem	osoba	96	94	95	95	95
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki						
ludność na 1 km2	osoba	26	26	26	26	25
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	13,1	-2,6	-1,2	0,2	-6,9
saldo migracji						
ogółem	osoba	10	-22	-17	-13	-38
saldo migracji na 1000 osób						
ogółem	osoba	2,4	-5,2	-4,1	-3,1	-9,1
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób						
Ogółem	osoba	0,00	0,71	0,00	-0,24	0,24

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.2.3. Rynek pracy

Według danych zawartych w Informacji o sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w czerwcu 2015 roku, poziom bezrobocia w regionie wyniósł 84 235 osób. Liczba bezrobotnych w porównaniu do poprzedniego miesiąca zmniejszyła się o 4 306 osób, tj. o 4,9%. W analizowanym okresie poziom bezrobocia spadł we wszystkich powiatach województwa - przy czym największy procentowy spadek odnotowano w powiatach: giżyckim (o 11,8%).

W porównaniu do maja ubiegłego roku, bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim zmniejszyło się o 14 479osób, tj. o 14,7%. W okresie rocznym, procentowy spadek liczby bezrobotnych, w przedziale od 30,5% (w powiecie szczycieńskim) do 3,7% (w powiecie piskim) wystąpił we wszystkich powiatach.

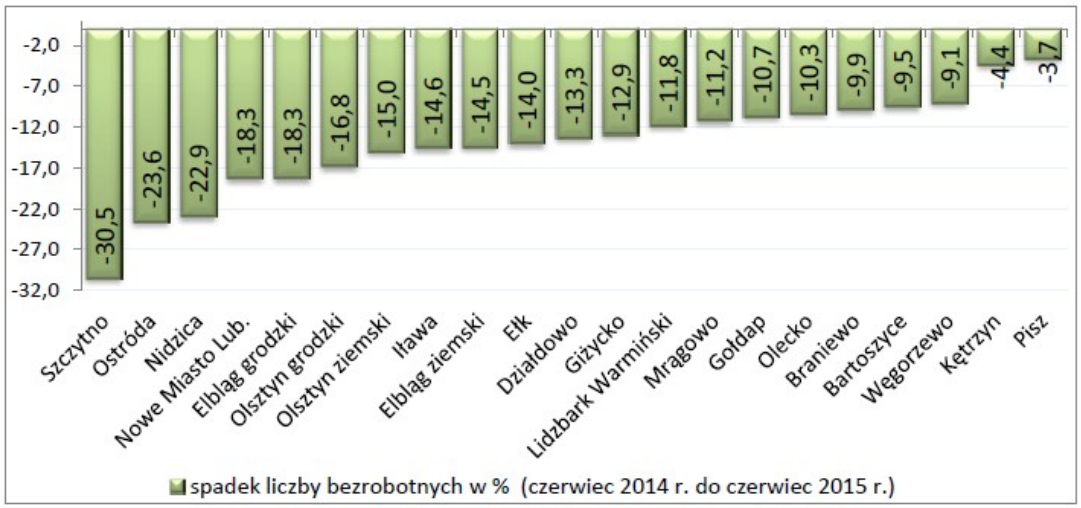

Wykres 2. Zmiany liczby bezrobotnych w % (czerwiec 2014 - czerwiec 2015)

Źródło: Informacja o sytuacji na rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim - czerwiec 2015r.

W czerwcu 2015 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim osiągnęła najwyższą wartość w kraju - 16,6%, podczas gdy wskaźnik dla Polski to wielkość 10,3%. Wartość stopy bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim, w stosunku do czerwca 2014 roku, spadła o 2,4 pkt proc., w kraju spadek wyniósł 1,7 pkt proc.

Bezrobocie w regionie, podobnie jak w kraju jest zróżnicowanie terytorialne. Ma to swoje odzwierciedlenie zarówno w położeniu geograficznym, jak i nierównomiernym rozwoju społeczno-gospodarczym. Według stanu na koniec czerwca 2015 roku, różnica w poziomie bezrobocia, pomiędzy powiatem o najmniejszej (powiat nidzicki - 1 586 osób) i najwyższej liczbie bezrobotnych (powiat olsztyński - 6 562 osoby) wynosiła 4 976 osób.

Rysunek 2. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w czerwcu 2015 roku

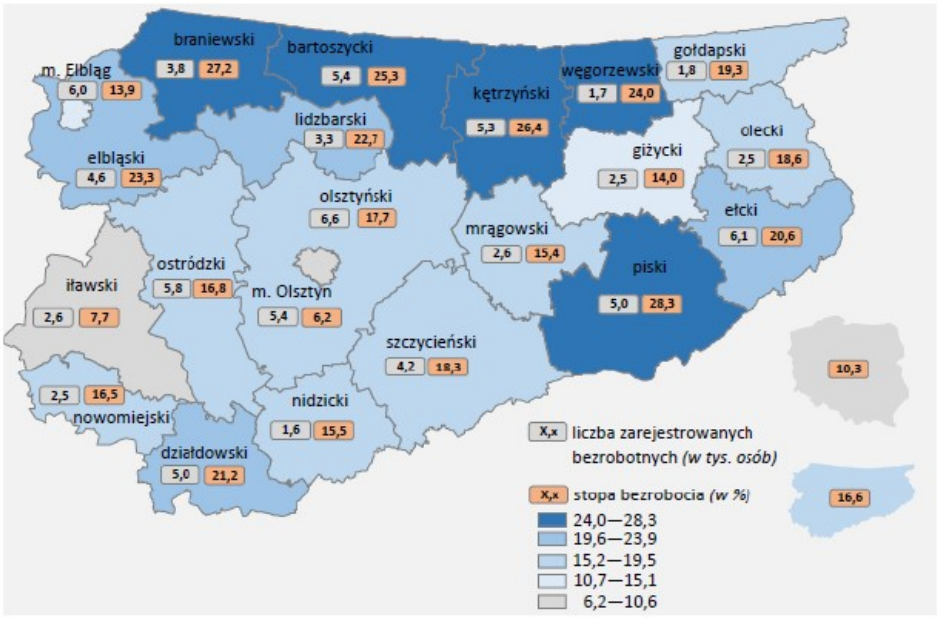

Źródło: Informacja o sytuacji na rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim - czerwiec2015r

W Gminie Świątki według danych GUS w roku 2015 bezrobotnych było 297 osób, w tym 154 kobiety. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące stanu bezrobocia w Gminie Świątki w latach 2010-2014.

Tabela 5. Bezrobocie w Gminie Świątki w latach 2011-2014

	Jm.	2010	2011	2012	2013	2014
BEZROBOCIE REJESTROWANE						
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	263	318	315	353	297
mężczyźni	osoba	112	126	153	176	143
kobiety	osoba	151	192	162	177	154
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	%	9,7	11,8	11,6	12,8	10,9
mężczyźni	%	7,6	8,5	10,3	11,7	9,6
kobiety	%	12,3	15,6	13,1	14,3	12,5
Pracujący na 1000 ludności						
ogółem	osoba	66	56	54	46	50

Źródło. Bank Danych Lokalnych

Bezrobocie w Gminie Świątki w latach 2010-2014 utrzymuje się na zmiennym poziomie. Po wzroście w latach 2011-2013 w roku 2014 spadło o 15,86% w stosunku do roku 2013, w którym to odnotowano najwyższy poziom w analizowanych latach.

1.2.4. Turystyka

Infrastruktura i obsługa ruchu turystycznego

Na poziom atrakcyjności gminy wpływają 2 czynniki: przyrodnicze i antropogeniczne okolicy. Czynniki przyrodnicze, to walory przyrody, m.in.: rzeki, jeziora, lasy. Walory antropogeniczne dotyczą obiektów architektury, zabytkowych, historycznych i skansenów. Istotną rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna tj.: baza noclegowa, gastronomiczna, szlaki/ścieżki turystyczne, oraz obiekty sportowe.

Potencjał turystyczny Gminy Świątki stanowią głównie walory przyrodniczo-krajobrazowe (w tym niepowtarzalne krajobrazy w dolinie rzeki Pasłęki) z urozmaiconą rzeźbą terenu. O atrakcyjności turystycznej gminy decyduje również czyste powietrze, urozmaicona rzeźba terenu, małe, lecz pięknie położone jeziora oraz malownicze lasy.

Atrakcje turystyczne

Gmina Świątki dysponuje kilkoma trasami turystycznymi. Zróżnicowanie terenu oraz liczne atrakcje turystyczne na trasach powodują, że każdy może zaplanować indywidualnie swoją wycieczkę.

Szlak

Różynka - Skolity - Włodowo - Kłodzin
Długość trasy:
21,4 km.

Opis: Projektowana trasa przebiega przez najciekawsze zakątki gminy. Nawierzchnia zróżnicowana, podobnie jak i krajobraz. Atrakcje przyrodnicze, ciekawa architektura

Samochodowa trasa krajobrazowa
Dobre Miasto - Głotowo - Kwiecewo - Świątki - Mostkowo - Łukta
Długość trasy:
ok 50 km

Szlak samochodowy „Kościoły" - Etap 2
Olsztyn - Dywity - Brąswałd - Bukwałd (przez Spręcowo) - Sętal - Dobre Miasto - Glotowo - Cerkiewnik - Różynka - Kwiecewo - Świątki - Skolity - Nowe Kawkowo - Jonkowo - Wrzesina - Gietrzwałd - Mańki (przez Uniszewo) - Sząbruk - Olsztyn

Szlak samochodowy „Architektura drewniana"
Olsztyn (przez Klebark Wielki, Patryki, Purdę) - Marcinkowo (przez Butryny) - Nowa Kaletka (przez Zgniłochę, Kurki, Żelazno, Witrażowo) - Waplewo - Gąsiorowo Olsztyneckie (przez Pawłowo) - Lichtajny - Olsztynek - Gryźliny - Stawiguda - Dorotowo - Sząbruk - Uniszewo (przez Guzowy Piec) - Mańki - Guzowy Piec - Biesal - Gietrzwałd - Woryty - Gietrzwałd - Naglady (przez Wrzesinę) - Stękiny - Wołowno - Szałstry (przez Nowe Kawkowo) - Stare Kawkowo (powrót ze Starego Kawkowa do Nowego Kawkowa) - Nowe Kawkowo (przez Pupki) - Łomy (przez Gołogórę) - Skolity (przez Świątki) - Kwiecewo (przez Różynkę) - Bukwałd - Spręcowo - Dywity - Różnowo - Dywity - Olsztyn[4]

Atrakcje turystyczne:
Świątki ·

- Dawny pałacyk myśliwski - wzniesiony w końcu XIX w.
- Kapliczka z dzwonniczką - wzniesiona w 1894.
- Kościół parafialny p.w. Świętych Męczenników Kosmy i Damiana - neogotycki, wzniesiony w 1855- 1856. Murowany z czerwonej cegły, z dachem dwuspadowym, krytym dachówką ceramiczną. Wieża na rzucie
- Dom parafialny - wzniesiony w XIX, po wybudowaniu kościoła parafialnego.
- Dawna plebania - wzniesiona w XVIII.

Kwiecewo:

- Zespół kościoła parafialnego - położonego w centrum wsi. Centralnym obiektem zespołu jest kościół parafialny p.w. Św. Jakuba Apostoła, barokowy, orientalny, salowy na rzucie prostokąta z zakrystią od pn. i kruchtą od pd. Wzniesiony w 1692 - 1699 w miejsce starego z XIV. Wieża dobudowana w 1862.

Różynka

- Parafia św. Mateusza wraz z kapliczką - kościół powstał w 1604 r., natomiast konsekrował go 26 listopada 1606 r. biskup Szymon Rudnicki. Wieża kościelna pochodzi z XVIII w., a obecny dach wykonano po 1935 r., po spaleniu poprzedniego. W 1912 dobudowano do kościoła nowe prezbiterium z zakrystią oraz kruchtą. Wyposażenie kościoła jest skromne, większość

[4] www.domwarminski.pl

malowideł (ściennych i sufitu) pochodzi z XIX w. Ciekawym elementem jest stary cmentarz z licznymi grobami, w większości niemieckimi, z ciekawą roślinnością wysoką (głównie gatunki buka, dębu, lipy czy klonu) oraz liczne kapliczki przydrożne, drewniane i żeliwne krzyże.

Skolity

- Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP - gotycki, wzniesiony w XVII. Prezbiterium i transept dobudowany w 1900 r. Korpus gotycki, murowany z cegły (wiązanie polskie).
- Kapliczka przydrożna - neoklasycystyczna, wzniesiona w XIX w. Murowana i otynkowana, na rzucie kwadratu, z daszkiem dwuspadowym krytym dachówką ceramiczną. W ostrołukowanej niszy umieszczona figura NMP.

Włodowo

- Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej i został wybudowany przez wspólnotę ewangelicką w 1738 roku.
- Budynek dawnej karczmy

Dąbrówka

- Kapliczka z dzwonniczką, barokowa, wybudowana na planie koła. Usytuowana na wzniesieniu nad rzeką Pasłęką - tuż nad granicą historycznej Warmii. Jest bardzo wysoka - ponad 7,5 m. Szczyt zwieńczony czterema pięknymi, kutymi krzyżami z metalowymi chorągiewkami i kulami, oraz jednym centralnie umocowanym krzyżem z figurką Chrystusa. U góry kapliczka posiada wielokierunkowy prześwit z prawdopodobnie wtórnie umocowanym dzwonkiem. Obok kapliczki znajduje się tablica przygotowana przez Program „Dom Warmiński" szlaku napoleońskiego.

1.3. Rolnictwo

Województwo warmińsko-mazurskie to region o charakterze rolniczym. Ponad połowę powierzchni województwa zajmują użytki rolne (55%), wśród których dominują grunty orne (67,1%) oraz łąki i pastwiska 29,8%. Gleby województwa charakteryzuje wysoka kwasowość. Według „Raportu o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2011 roku" aż 46% użytków rolnych stanowią gleby kwaśne i bardzo kwaśne, 31% gleby lekko kwaśne, a pozostałe 23% są to gleby obojętne i zasadowe. Jak wynika z ww. Raportu wysokie zakwaszenie gleb użytków rolnych występuje m.in. olsztyńskim (52%). Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, uwzględniający przydatność gleb, agroklimat, rzeźbę terenu oraz stosunki wodne (IUNG Puławy) dla województwa wynosi 66,0 pkt. (dla Polski 66,6 pkt.).

Rysunek 3. Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej

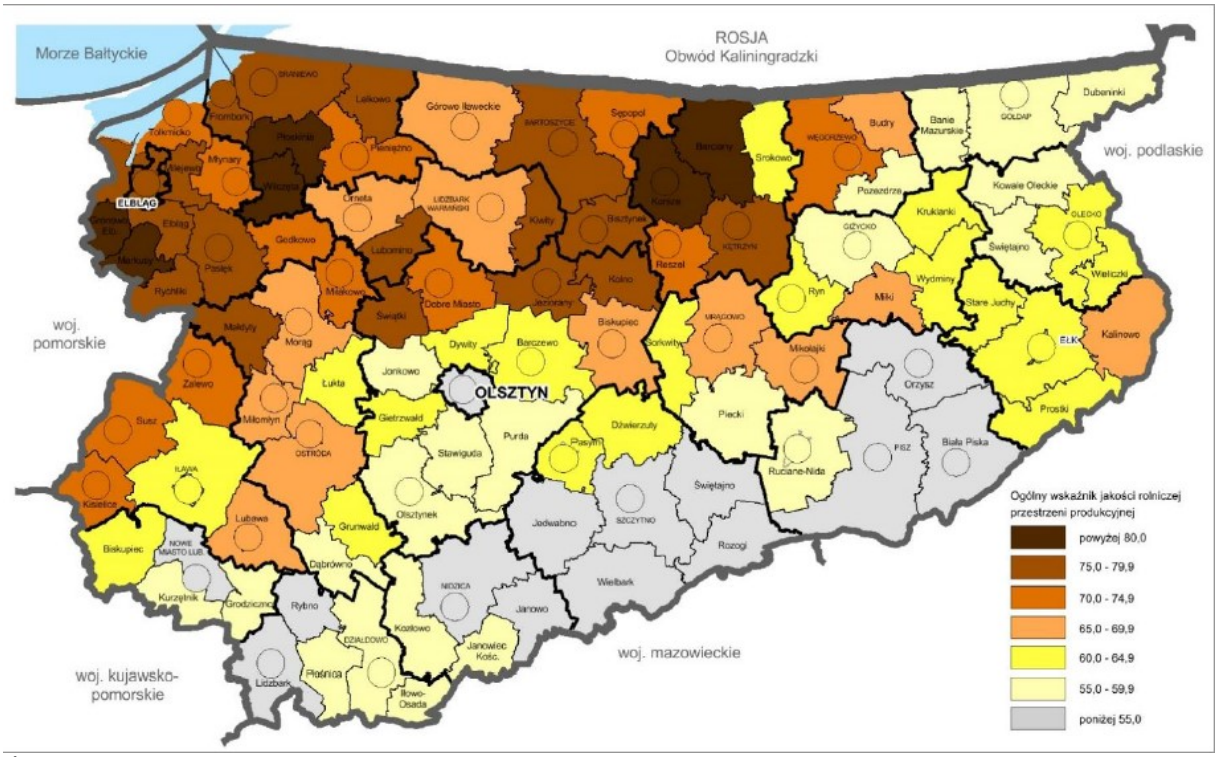

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Gmina jest typowym obszarem rolniczym, na którym do podstawowych form gospodarowania zalicza się produkcję roślinną. Większość gospodarstw prowadzi działalność ogólnorolną. Do analizy przyjęto dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 opracowanego przez GUS.

Tabela 6. Gospodarstwa rolne w Gminie Świątki - ogółem

	2010
ogółem	505
do 1 ha włącznie	207
powyżej 1 ha razem	298
1 - 5 ha	96
1 - 10 ha	135
1 - 15 ha	188
5 - 10 ha	39
5 - 15 ha	92
10 -15 ha	53
5 ha i więcej	202
10 ha i więcej	163
15 ha i więcej	110

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Powszechny Spis Rolny 2010

W 2010 roku w Gminie Świątki było 505 gospodarstw. Największą grupę stanowią gospodarstwa do 15ha. Powyżej 15 ha odnotowano 110 gospodarstw.

Tabela 7. Gospodarstwa rolne z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów

	2010
ogółem	248
zboża razem	228
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	228
ziemniaki	151
uprawy przemysłowe	20
buraki cukrowe	0
rzepak i rzepik razem	16
strączkowe jadalne na ziarno razem	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Powszechny Spis Rolny 2010

1.4. Sfera gospodarcza

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie Świątki wynosiła na koniec 2014 roku 219. W tym 8 podmiotów należało do sektora publicznego, pozostałe 211 tworzy sektor prywatny. 9 firm zarejestrowanych było w dziale przemysł i budownictwo, 61 w dziale: pozostała działalność.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (Podmioty wg sektorów własnościowych) w latach 2010-2014 roku

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	218	208	214	215	219
sektor publiczny - ogółem	-	9	9	9	8	8
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	7	7	7	6	6
sektor prywatny - ogółem	-	209	199	205	207	211
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	168	161	166	167	168
sektor prywatny - spółki handlowe	-	5	6	6	7	8
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	1	1	1	1	1
sektor prywatny - spółdzielnie	-	4	4	4	4	4
sektor prywatny - fundacje	-	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	14	14	15	15	15

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 9. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007) w latach 2010-2014 roku

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	25	33	23	26	25
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	4	0	1	0
przemysł i budownictwo	11	13	10	9	9
pozostała działalność	14	16	13	16	16

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela poniżej przedstawia wybrane wskaźniki opisujące podmioty gospodarcze na terenie Gminy Świątki.

Tabela 10. Wybrane wskaźniki opisujące podmioty gospodarcze na terenie Gminy Świątki w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	516	494	509	511	524
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności k	jed.gosp.	59	78	55	62	60
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	33	104	31	55	45
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	jed.gosp.	40	38	39	40	40
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	6,2	6,0	6,1	6,1	6,2
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed.gosp.	36	36	38	38	38
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	93	122	85	95	92

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Możliwości inwestycyjne

Gmina Świątki dysponuje:

1. Terenem położonym w Świątkach, o powierzchni około 2 ha, przeznaczonym pod zabudowę przemysłową. Działka posiada uzbrojenie w sieci: wodociągową, kanalizacji sanitarnej i deszczową.
2. Terenami pod potencjalne budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne o pow. około 2 ha.

1.4.1 Główni pracodawcy

Na terenie Gminy Świątki funkcjonuje kilka istotniejszych firm[5]:

- Zakład Stolarski - wyroby stolarskie;
- Agropol Kwiecewo Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne Handlowe I Usługowe Jokess Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Garzewo;

[5] https://ems.ms.gov.pl/krs/

- Jaz Eco z ograniczoną odpowiedzialnością, Drzazgi;
- Geneo Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Włodowo;
- Haspol&Haspol Group Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świątki;
- Bob Energetyk Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Żardeniki;
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Wodkan Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością , Świątki.

Istotni pracodawcy sektora publicznego:

- Urząd Gminy Świątki;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świątkach;
- Publiczne Gimnazjum w Świątkach;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Świątkach.

1.5. Infrastruktura techniczna

1.5.1. Infrastruktura komunikacyjna

Układ nadrzędny tworzą drogi wojewódzkie:

- droga nr 530 Ostróda - Łukta - Dobre Miasto;
- droga nr 593 Miłakowo - Dobre Miasto - Jeziorny - Lutry - Reszel.

Drogi te zapewniają sprawne połączenie z miejscowościami na terenie województwa. W układzie podstawowym obsługującym bezpośrednio wydzielone jednostki funkcjonalne znajdują się następujące drogi powiatowe:

- Droga nr 1409N Ełdyty Wielkie - Konradowo - dr Nr 1407N;
- Droga nr 1417N Wilczkowo - Konradowo;
- Droga nr 1407N Zagony - Świątki - Gołogóra - Jonkowo - dr wojewódzka Nr 527 (Giedajty);
- Droga nr 1419N Kwiecewo - Łomy;
- Droga nr 1401N dr wojewódzka Nr 593 - Raciszewo - Kalisty - Gołogóra;
- Droga nr 1201N Miłakowo - Kalisty- dr wojewódzka Nr 530 - Brzydowo - Boguchwały;

Drogi te zapewniają powiązania gminy z powiatem oraz obsługują powiązania wewnątrz gminne. Barierą w ich prawidłowym funkcjonowaniu jest stan techniczny, pogarszający się z roku na rok ze względu na brak planowych remontów i przebudowy, a przeprowadzane na wybranych odcinkach i w niewystarczającym zakresie nie wpływają znacząco na poprawę całej infrastruktury komunikacyjnej.

Wszystkie drogi tworzące w gminie układ uzupełniający wymagają poprawienia stanu technicznego dla prawidłowego funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców.

W miejscowości Świątki nadrzędny układ komunikacyjny stanowią: droga wojewódzka nr 530 Ostróda - Łukta - Świątki - Dobre Miasto oraz droga powiatowa: nr 1407N Zagony - Światki - Gołogóra - Jonkowo - dr wojewódzka Nr 527 (Giedajty). Istniejący układ nadrzędny wymaga przebudowy zarówno drogi wojewódzkiej jak i powiatowej do klasy Z o szerokości w liniach rozgraniczających 20m. Pozostały układ komunikacyjny stanowią ulice dojazdowe, które wymagają poprawienia stanu technicznego
dla prawidłowego funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców.[6]

Analizując dostępność transportową powiatu olsztyńskiego i poszczególmnych gmin na podstawie dwóch grup wskaźników, tj. gęstości sieci drogowej (kołowej oraz kolejowej), a także liczby połączeń danej gminy ze stolicą regionu, można określić, iż najkorzystniejsze położenie pod względem dostępności transportowej mają gminy: Dywity, Barczewo oraz Dobre Miasto, natomiast najgorszą dostępność transportową mają gminy: Kolno, Świątki oraz Jeziorany. Działania zmierzające do poprawy dostępności komunikacyjnej, szczególnie w gminach najbardziej oddalonych od głównego ośrodka społeczno-gospodarczego, powinny zmierzać w kierunku modernizacji istniejących korytarzy drogowych oraz zwiększania liczby połączeń transportowych celem poprawy mobilności mieszkańców badanych (na podstawie „Dostępność Transportowa Obszarów Wiejskich Powiatu Olsztyńskiego" Waldemar Kozłowski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski).

Tabela 11. Dostępność transportowa gmin powiatu olsztyńskiego w ujęcie czasowym i kosztowym

Gmina	Odległość od Olsztyna	Czas dojazdu do Olsztyna (minuty)	Koszty przejazdu samochodem w jedną stronę (zł)	Koszty czasu dojazdu w jedną stronę VTTS (zł)	Suma kosztów przejazdu	Ranking
Barczewo	18	15	8,0	5,0	13,0	4-5
Biskupiec	40	25	18,0	8,2	26,2	10
Dobre Miasto	25	25	11,2	8,2	19,4	7
Dywity	7	9	3,2	3,0	6,2	1
Gietrzwałd	18	15	8,0	5,0	13,0	4-5
Jeziorany	35	37	16,0	12,3	28,3	11
Jonkowo	13	20	5,8	6,6	12,4	3
Kolno	56	60	25,1	20	45,1	12
Olsztynek	26	20	11,7	6,6	18,3	6
Purda	24	29	11,0	9,6	20,6	8
Stawiguda	15	12	6,7	4,0	10,7	2
Świątki	26	39	11,7	13,0	24,7	9

Źródło: „Dostępność Transportowa Obszarów Wiejskich Powiatu Olsztyńskiego" Waldemar Kozłowski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2012 r.

[6] Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego gminy Świątki. Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna

1.5.2. Ochrony środowiska: wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami, gazowa, elektryczna i cieplna

Infrastruktura wodociągowa

W całej gminie istnieją 593 sztuki przyłączy wodociągowych. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w Gminie Świątki wynosi 73,2 km.

Tabela 12. Wybrane dane statystyczne - wodociągi

	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	64,4	69,4	69,4	73,2	73,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	551	560	566	588	593
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	75,1	80,7	82,0	82,3	82,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3207	3207	3212	3235	3218
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m^3	17,9	19,1	19,5	19,5	19,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku 76,98% osób korzystało z sieci wodociągowej.

Wykres 3. Korzystający z instalacji w odniesieniu do ogółu ludności-wodociągi w latach 2010-2014

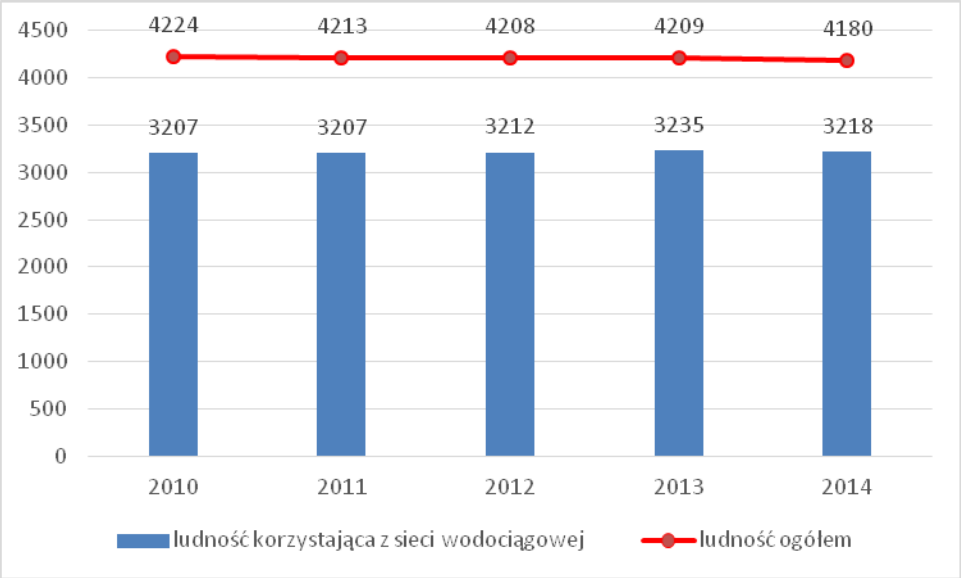

Źródło: Opracowanie własne

Kanalizacja sanitarna

Skanalizowany jest główny ośrodek gminy Świątki oraz miejscowości Jankowo, Drzagi i Kwiecewo, a ścieki utylizowane w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. Na terenie wszystkich pozostałych miejscowości brak jest zorganizowanego systemu utylizacji ścieków.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 15,9 km. Do kanalizacji z odprowadzeniem do sieci podłączonych jest 176 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2011-2014 długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 11,7 km. W 2014 roku 32,73% osób korzystało z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 13. Wybrane dane statystyczne - kanalizacja

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Km	4,2	4,2	15,9	15,9	15,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	69	69	172	175	176
ścieki odprowadzone	dam3	32	28	37	40	39
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	807	836	1360	1372	1368

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 4. Korzystający z instalacji w odniesieniu do ogółu ludności - kanalizacja

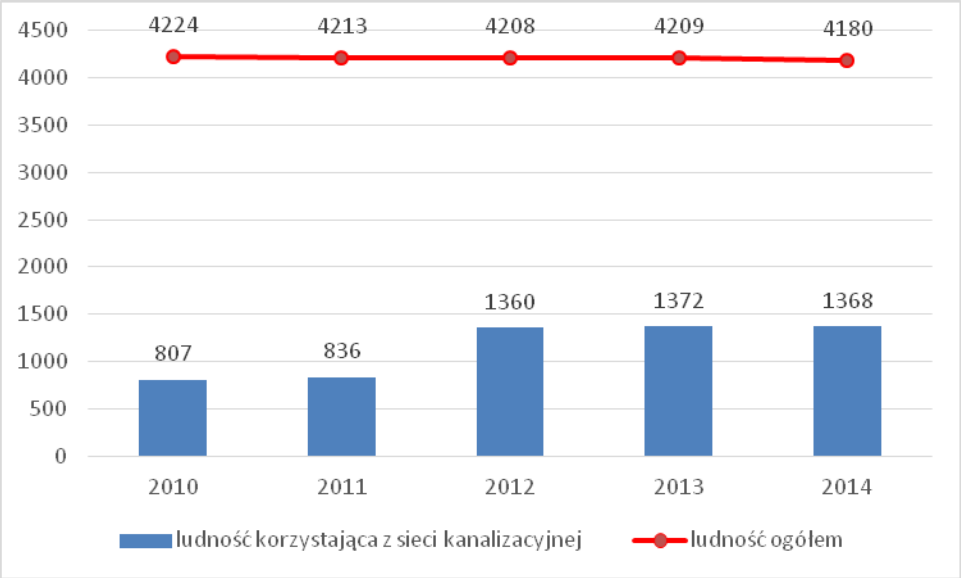

Źródło: Opracowanie własne

1.5.3. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne w 2014 roku odbierane były przez 1 jednostkę odbierającą odpady. W tabeli 14 zaprezentowano informacje dotyczące odpadów komunalnych na terenie Gminy.

Tabela 14. Odpady komunalne

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku - ogółem	t	377,71	321,70	490,28	750,18	764,80
ogółem na 1 mieszkańca	kg	89,9	76,2	116,8	178,1	182,8
z gospodarstw domowych	t	283,21	222,10	364,68	622,67	653,59
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	67,4	52,6	86,9	147,9	156,2
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	621	633	649	b.d.	b.d.
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	2	2	2	3	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.5.4. Infrastruktura energetyczna[7]

Obszar Gminy Świątki usytuowany jest na terenie działania Zakładu Energetycznego S.A. w Olsztynie w Rejonie Energetycznym Ostróda (część zachodnia) i w Rejonie Energetycznym Lidzbark (część wschodnia). Zaopatrzenie w energię elektryczną Gminy odbywa się ze stacji 110/15kV Dobra Miasto linią SN 15kV Jonkowo przez Głotowo, oraz poprzez PZ Miłakowo 15/15kV pracujący w relacji linii 15kV Miłakowo-Łukta przez Mostkowo i Miłakowo-Dobre Miasto. Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia wystarczającą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

1.5.5. Infrastruktura gazowa

Skrajem północnej części gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100mm. Na terenie gminy brak jest gazu średniego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowej I^0. Przewidywane jest zaopatrzenie gminy w gaz z kierunku północnego tj. ze stacji redukcyjno-pomiarowej I^0 zlokalizowanej przy Wilczkowie w gminie Lubomino.

1.6. Infrastruktura społeczna

Od wyposażenia w infrastrukturę społeczną zależy w dużej mierze rozwój gospodarczy danego obszaru, atrakcyjność życia na wsi, aktywność społeczna w danym środowisku. Dobra struktura sprzyja korzystnym zmianom warunków życia na wsi.

[7] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego gminy Świątki. Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna

1.6.1 Infrastruktura edukacyjna

W Gminie Świątki poziom skolaryzacji netto wynosił w szkołach podstawowych w roku 2010: 88,51%, w roku 2014: 84,45% (spadek o 4,06%), w gimnazjach w roku 2010: 88,71%, w roku 2014: 84,42% (spadek o 4,29%). Na poniższym wykresie przedstawiano poziom solaryzacji w Gminie Świątki, w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji - szkoły podstawowe i gimnazja (%)

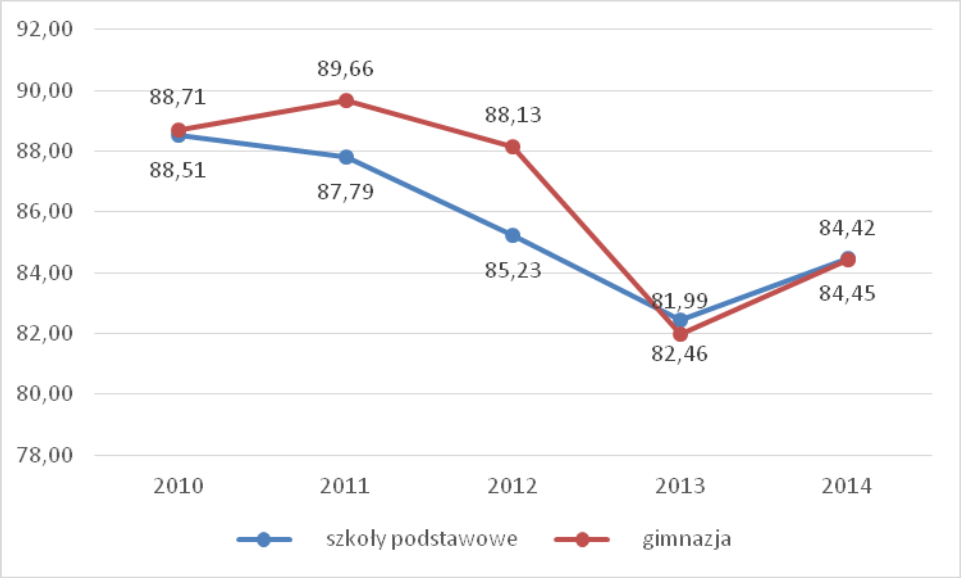

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych BDL

Na poniższym wykresie przedstawiono współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) w latach 2010-2014 w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu olsztyńskiego.

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji netto w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu olsztyńskiego w latach 2010-2014 (szkoły podstawowe)

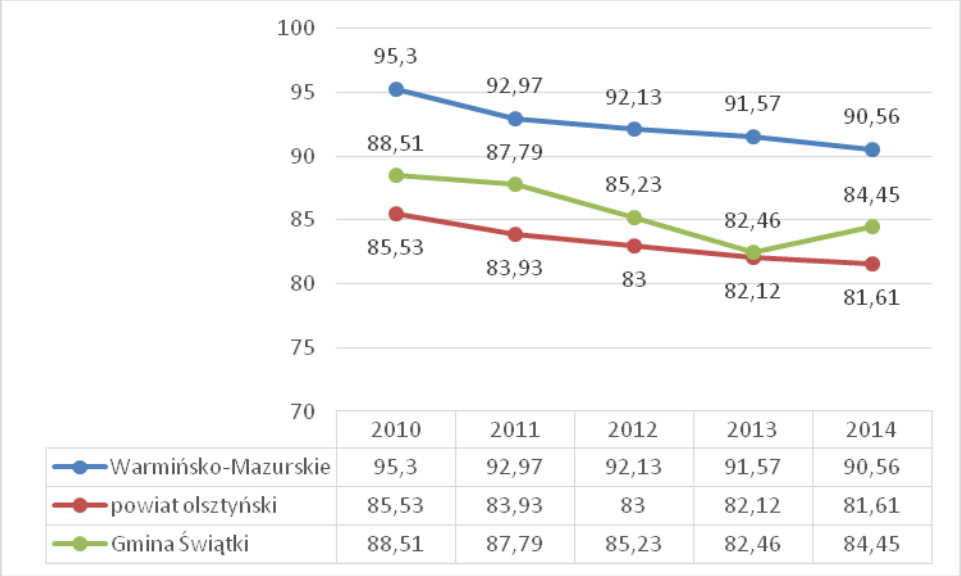

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

Na poniższym wykresie przedstawiono współczynnik skolaryzacji netto (gimnazja) w latach 2010-2014 w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu olsztyńskiego.

Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu olsztyńskiego w latach 2010-2014 (gimnazja)

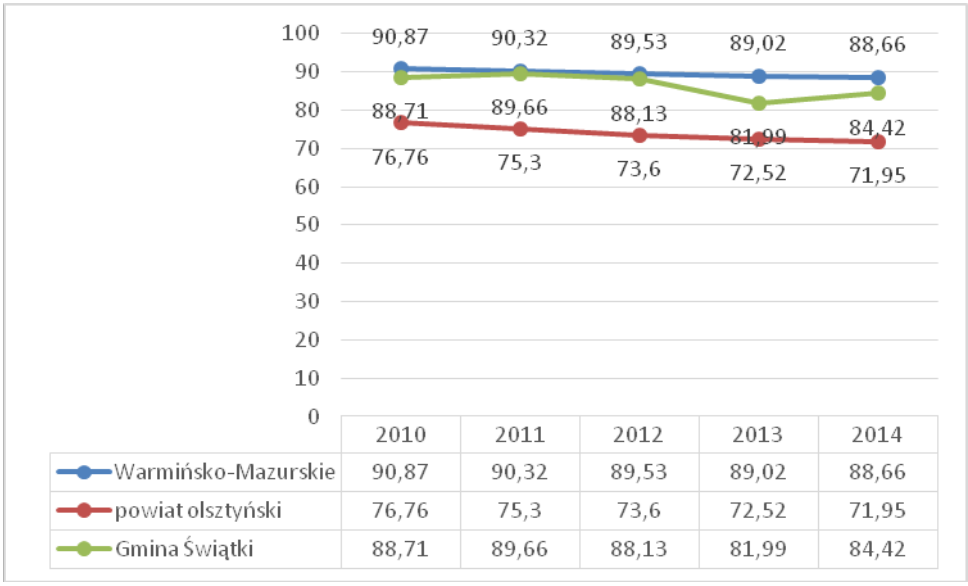

W poniższych tabelach przedstawiono stan organizacji szkół oraz przedszkoli z terenu Gminy Świątki

Tabela 15. Stan organizacji szkolnictwa podstawowego na terenie Gminy Świątki

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe ogółem						
ogółem	ob.	2	2	2	1	1
pomieszczenia szkolne	-	23	23	23	-	-
oddziały w szkołach	-	17,00	17,00	17,00	14,00	15,00
uczniowie	osoba	290	284	265	240	277
absolwenci	osoba	56	46	53	41	35

Źródło: Banka Danych Lokalnych

Tabela 16. Stan organizacji szkolnictwa gimnazjalnego na terenie Gminy Świątki

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Gimnazja ogółem						
ogółem	ob.	1	1	1	1	1
pomieszczenia szkolne	**-**	**14**	**14**	**14**	**Bd**	**Bd**
oddziały w szkołach	-	9	8	8	8	8
uczniowie	**osoba**	**169**	**163**	**154**	**143**	**142**
absolwenci	osoba	64	46	56	53	38

Źródło: Banka Danych Lokalnych

W tabelach poniżej zaprezentowano wyniki egzaminów sprawdzianu klas VI szkoły podstawowej za lata 2008-2015 oraz egzaminu gimnazjalnego za lata 2008-2015, w porównaniu do średniej w kraju oraz w województwie.

Tabela 17. Wyniki sprawdzianu klas VI szkoły podstawowej za lata 2008-2014

Rok szkolny	Średni wynik w kraju	Średni wynik w województwie	Średni wynik w Gminie
			Szkoła Podstawowa w Świątkach
2009/2010	24,56	24,00	22,3
2010/2011	25,30	24,90	21,7
2011/2012	22,80	21,10	18,7
2012/2013	24,00	23,20	20,1
2013/2014	25,80	25,20	21,5

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Tabela 18. Wyniki sprawdzianu klas VI szkoły podstawowej - rok szkolny 2014/2015

Nazwa przedmiotu	Średni wynik w kraju	Średni wynik w województwie	Średni wynik w gminie
			Szkoła Podstawowa w Świątkach
J. polski	73%	71%	63%
matematyka	61%	59%	47%
J. obcy - j. angielski	78%	75%	67%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Tabela 19. Wyniki egzaminu gimnazjalnego za lata 2008-2015

Rok szkolny	Wyszczególnienie przedmiotów	Średni wynik		
		kraj	województwo	gimnazjum
2009/2010 w %	Część humanistyczna	61	57	54,0
	Część matematyczno-przyrodnicza	48	46	44,0
	Język obcy nowożytny	60	58	50,0
2010/2011 w %	Część humanistyczna	51	48	44,0
	Część matematyczno-przyrodnicza	47	46	49,0
	Język obcy nowożytny	57	55	51,0
2011/2012 w %	Część humanistyczna - J. polski	65,0	61,8	58,8
	Część humanistyczna - Historia i wiedza o społ.	61,0	58,3	56,1
	Część matematyczno-przyrodnicza -Matematyka	47,0	44,5	43,1
	Część matematyczno-przyrodnicza Przedmioty przyrodnicze	50,0	48,5	45,9
	Język obcy nowożytny - J. angielski podstawowy	63,0	59,4	55,5
	Język obcy nowożytny - J. niemiecki podstawowy	57,0	53,6	42,5
	Język obcy nowożytny - J. angielski rozszerzony	46,0	43,6	37,1
2012/2013 w %	Część humanistyczna - J. polski	62,0	58,6	51,6
	Część humanistyczna - Historia i wiedza o społ.	58,0	55,6	54,4
	Część matematyczno-przyrodnicza- Matematyka	48,0	44,8	43,5
	Część matematyczno-przyrodnicza Przedmioty przyrodnicze	59,0	57,1	55,2
	Język obcy nowożytny - J. angielski podstawowy	63,0	59,1	57,8
	Język obcy nowożytny - J. niemiecki podstawowy	58,0	54,5	62,5
	Język obcy nowożytny - J. angielski rozszerzony	45,0	42,9	38,4

2013/2014 w %	Część humanistyczna - J. polski	68,0	64,4	59,5
	Część humanistyczna - Historia i wiedza o społ.	59,0	57,6	59,1
	Część matematyczno-przyrodnicza- Matematyka	47,0	44,4	43,1
	Część matematyczno-przyrodnicza Przedmioty przyrodnicze	52,0	50,1	49,9
	Język obcy nowożytny - J. angielski podstawowy	67,0	62,3	67,1
	Język obcy nowożytny - J. niemiecki podstawowy	54,0	51,1	38,2
	Język obcy nowożytny - J. angielski rozszerzony	46,0	43,0	41,9
2014/2015 w %	Część humanistyczna - J. polski	62,0	60,0	53,0
	Część humanistyczna - Historia i wiedza o społ.	64,0	63,0	58,0
	Część matematyczno-przyrodnicza- Matematyka	48,0	46,0	41,0
	Część matematyczno-przyrodnicza - Przedmioty przyrodnicze	50,0	49,0	43,0
	Język obcy nowożytny - J. angielski podstawowy	67,0	63,0	60,0
	Język obcy nowożytny - J. niemiecki podstawowy	57,0	54,0	46,0
	Język obcy nowożytny - J. angielski rozszerzony	48,0	46,0	40,0

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

1.6.3. Infrastruktura kulturalna

W 2014 roku w Gminie Świątki funkcjonowały 2 biblioteki (jedna biblioteka i jedna filia biblioteczna). Na jedną placówkę biblioteczną w 2014 przypadało 2090 osób.

Tabela 20. Dane dotyczące bibliotek w Gminie Świątki

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Placówki biblioteczne						
biblioteki i filie	ob.	2	2	2	2	2
pracownicy bibliotek	osoba	7	7	7	7	7
księgozbiór	wol.	23783	22896	23581	24084	24129
czytelnicy w ciągu roku	osoba	642	650	655	652	611
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	16478	18587	18633	17731	13980
punkty biblioteczne ogółem	ob.	0	1	1	0	0
Biblioteki - wskaźniki						
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	2112	1404	1403	2105	2090
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	5630,4	5434,6	5603,8	5722,0	5772,5
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	153	154	156	155	146
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	25,7	28,6	28,4	27,2	22,9

Źródło. Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni ostatnich lat w Gminnej Bibliotece Publicznej w Świątkach wskaźnik czytelnictwa wzrasta, natomiast w Filii Bibliotecznej w Kwiecewie maleje. Spowodowane jest to likwidacją Szkoły Podstawowej w Kwiecewie w 2013 roku klas I-VI, w 2014 roku klasy „0". Przeniesienie Filii do Świetlicy Wiejskiej, w której skoncentrowało się życie kulturalne mieszkańców wsi, przyczyni się do wzrostu wskaźników czytelnictwa. Świetlica znajduje się w centrum miejscowości.

Stan czytelnictwa w 2015 roku: zarejestrowano - 666 czytelników, zanotowano - 18 995 odwiedzin (bez uczestników imprez organizowanych przez Bibliotekę), wypożyczeń na zewnątrz - 14 935 woluminów, wypożyczeń na miejscu - 2 867 woluminów.

1.6.4. Ochrony zdrowia i opieki społecznej

W Gminie Świątki ilość gospodarstw domowych ogółem korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego stale wzrasta. Z poziomu 289 w 2010 roku do 321 w 2014 roku - wzrost o prawie 10%. Wzrost odnotowano jednak jedynie w przypadku gospodarstw domowych powyżej kryterium dochodowego. W przypadku gospodarstw powyżej kryterium dochodowego liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej po znacznym spadku w 2012 roku (spadek o blisko 30% w stosunku do roku 2010 i prawie 35% w stosunku do roku 2011) w latach następnych wzrosła do poziomu 77 gospodarstw w roku 2013 i 76 gospodarstw w roku 2014.

W 2014 roku kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

- na osobę samotnie gospodarującą - 542 zł,
- na osobę w rodzinie - 456 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego z powodów uprawniających do udzielenia pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- bezdomności,
- potrzeby ochrony macierzyństwa,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- sieroctwa,
- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.[8]

[8] Sprawozdanie z Działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej W Świątkach za rok 2014 oraz Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej w Gminie Świątki

Tabela 21. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	gosp.	289	289	300	325	321
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	205	196	241	248	245
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	84	93	59	77	76

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 8. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2010-2014

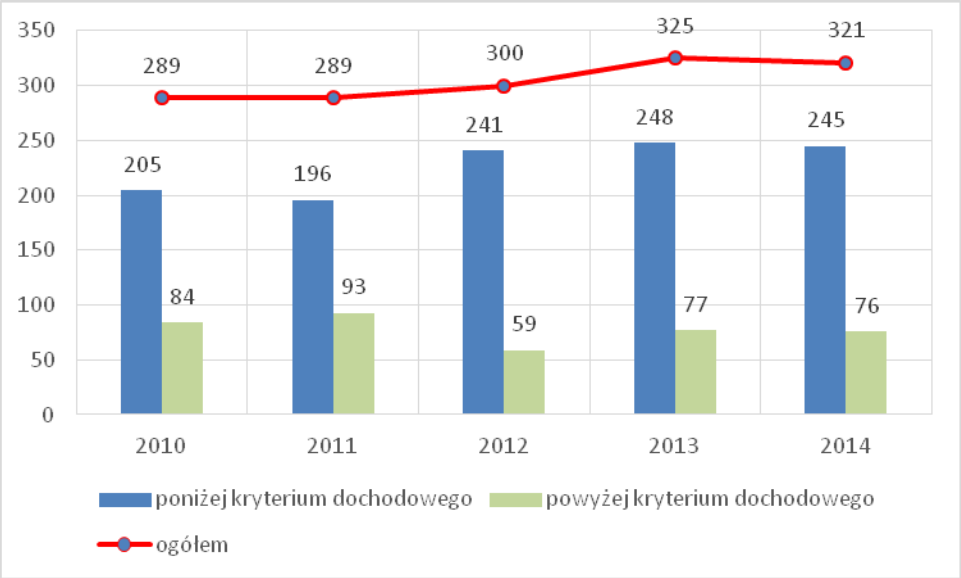

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat zmniejsza się liczba korzystających ze świadczeń rodzinnych. Liczba ta spadła o blisko 27% w 2014 roku w stosunku do roku 2010. Spadek liczby rodzin przełożył się na spadek liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. W roku 2010 liczba ta wynosiła 598 natomiast w 2014 spadła do wysokości 434 (spadek o prawie 28%).

Tabela 22. Wybrane dane dotyczące świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Korzystający ze świadczeń rodzinnych						
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	307	281	262	237	225
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	598	557	516	472	434
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	529	494	455	414	385
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	54,4	52,1	49	46	44,3
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem						
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1437	1450	1367	1285	1144
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1054	987	892	876	778
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	211	213	205	213	209

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 9. Świadczenia rodzinne - dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny

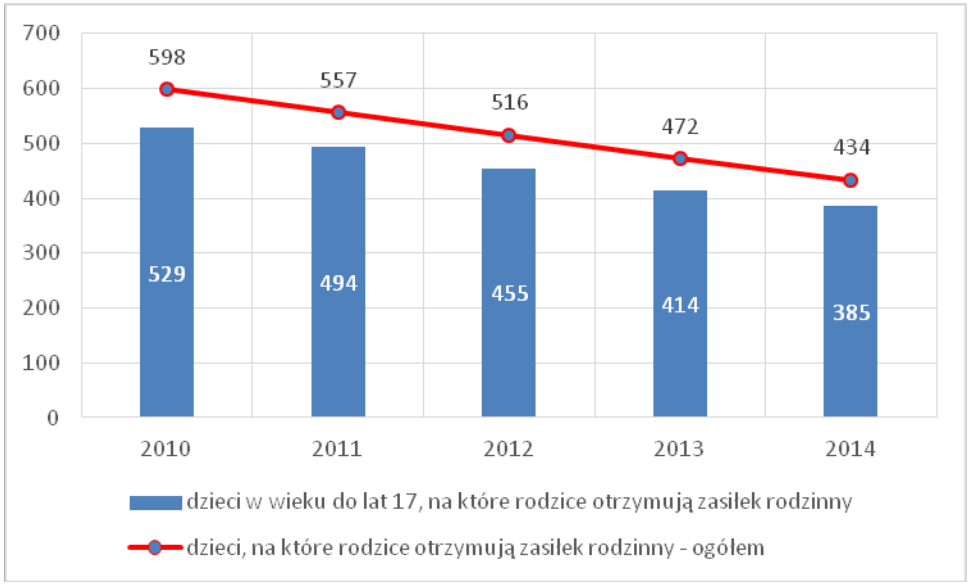

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 10. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem

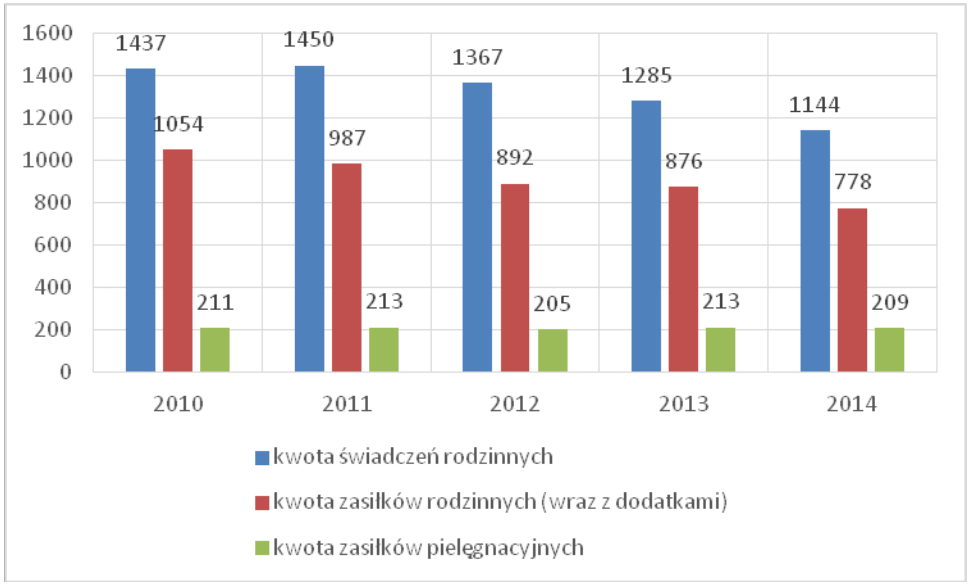

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2014 roku w Gminie Świątki funkcjonowała 1 przychodnia. W roku 2014 udzielono 16 360 porad lekarskich, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2012. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Przychodnie - ambulatoryjna opieka zdrowotna (STAN W DNIU 31 XII)

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
PRZYCHODNIE						
ogółem	ob.	1	1	1	1	1
praktyki lekarskie na wsiach	--	1	0	1	1	1
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	2	2	2	2	2
AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA - PORADY LEKARSKIE						
porady lekarskie ogółem	-	-	-	15521	16090	16360

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.6.5. Kapitał społeczny

Współpracę z organizacjami pozarządowymi reguluje uchwalony przez Radę Gminy Program współpracy Gminy Świątki z organizacjami pozarządowymi. Program w roku 2016 jako priorytetowe zadania publiczne, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom i innym podmiotom wymienił:
Działania mające na celu rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców gminy:

- organizowanie imprez i zawodów sportowych,
- organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
- ulepszenie dostępu do różnych form uprawiania sportu przez jak największą liczbę mieszkańców gminy,

Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób:

- prowadzenie pracy socjalnej,
- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego,
- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych:
- pomoc w organizowaniu imprez integracyjnych na terenie gminy,
- bezpłatne udostępnienie pomieszczeń na zebrania i spotkania.

Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży:

- pomoc merytoryczna w organizowaniu wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży (umieszczenie informacji na stronach internetowych urzędu, pomoc w uzyskiwaniu sprzętu, bezpłatne wypożyczenie sal), wspieranie świetlic wiejskich w tym zakresie.

Działania w zakresie turystyki i krajoznawstwa:

- wspomaganie pracy krajoznawczej w szkołach, konkursy o tematyce krajoznawczej, rajdy, wycieczki,
- wspieranie realizacji zadań z zakresu organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki,
- promowanie walorów turystycznych gminy (targi krajowe, wystawy, itp.),

Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym:

- prowadzenie działań z zakresu organizowania edukacji, konkursów i imprez okolicznościowych mających na celu ograniczenie zjawisk uzależnień od narkomanii i alkoholizmu

- pomoc przy realizacji kampanii ogólnokrajowych na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii
- wymiana informacji i realizacja wspólnych inicjatyw na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Działania z zakresu ochrony i promocji zdrowia:

- zwiększenie działań w zakresie podnoszenia świadomości zdrowotnej,
- realizacja programów zwiększających aktywność fizyczną dzieci i młodzieży oraz promujących zdrowy styl życia,
- wymiana informacji i realizacja wspólnych inicjatyw na rzecz zdrowia społeczeństwa lokalnego,

Działania z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego:

- wspieranie działań w zakresie edukacji przyrodniczej,
- organizowanie szkoleń, konkursów i akcji podnoszących świadomość ekologiczną i społeczną,
- rozpowszechnianie informacji dotyczących ochrony środowiska i edukacji ekologicznej,
- rozpowszechnianie informacji zawartej w planie gospodarki odpadami,
- udzielanie informacji dla przedsiębiorców o obowiązkach wynikających z ochrony środowiska,
- współpraca w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami.

Działania na rzecz kombatantów i osób represjonowanych:

- pomoc w przygotowaniu zjazdów i zebrań (bezpłatne udostępnienie sali i przygotowanie merytoryczne zebrania, informacja na stronie).

Działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych:

- pomoc w promocji produktu regionalnego i tradycyjnego,
- pomoc w działaniach związanych z promocją walorów gminy.

Działania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

- pomoc w organizowaniu imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym dla mieszkańców gminy,
- ochrona dziedzictwa regionalnego i kultury ludowej poprzez organizowanie konkursów i szkoleń,
- wspieranie imprez związanych z historią regionu i gminy, podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej,
- rozwijanie postaw patriotycznych i obywatelskich, kształtowanie szacunku do swojego regionu,
- wspieranie wszelkich działań artystycznych dla dzieci i młodzieży,
- wspieranie działań promujących kulturę naszego regionu.

Działania z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania:

- działalność wychowawczo - edukacyjna, wspieranie procesów edukacyjnych oraz programów rozwijających zainteresowania dzieci,
- organizowanie czasu wolnego podczas wakacji i ferii dla dzieci i młodzieży w formach stacjonarnych i wyjazdowych,
- działania wychowawcze i edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży, kształtowanie postaw patriotycznych, pielęgnowanie tradycji lokalnych i regionalnych, rozwijanie aktywności obywatelskiej, problemów alkoholowych.

Stowarzyszenia działające na terenie gminy Świątki:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kwiecewie - Kwiecewo;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skolitach - Skolity;
- Stowarzyszenie Ogniwo - Skolity;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Worławkach - Worławki;
- Stowarzyszenie „Jesteśmy z Warmii" - Świątki;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Gminie Świątki - Świątki;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Kwiecewa - Kwiecewo;
- Stowarzyszenie Przyjazna Wieś Warmińska - Worławki;
- Stowarzyszenie „Kochajmy Warmię" - Worławki;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gołogórze - Gołogóra;
- Towarzystwo Ekologiczne Ekorozwój - Świątki;
- Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Świątkach - Świątki;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świątkach – Świątki,
- UKS JUNIOR (sekcja piłki nożnej i boksu).

1.6.6. Możliwości budżetowe Gminy Świątki

Dochody ogółem gminy w 2014 zmalały o 31 020 zł tj. 0,2% w stosunku do roku 2013 r. Dochody własne gminy w 2014 r. wzrosły natomiast o 343 592 zł tj. 6,6% w porównaniu do roku 2013. Przyrost dochodów własnych gminy w odniesieniu do spodku dochodów ogółem jest zjawiskiem pozytywnym. Największy przyrost dochodów, zarówno dochodów własnych jaki i ogółem, w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w 2012 r., dochody wzrosły odpowiednio o 3 122 993 zł (25,0%) i 1 159 229 zł (33,2%). W tabeli poniżej zaprezentowano dane o dochodach gminy w latach 2010-2014.

Tabela 24. Dochody ogółem Gminy Świątki w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem	zł	11 984 825	12 482 242	15 605 235	15 102 073	15 071 053
dochody własne	zł	3 336 350	3 493 182	4 652 411	5 190 821	5 534 773

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem świadczy o stopniu samodzielności finansowej gmin. Wzrost wskaźnika oznacza zwiększenie możliwości finansowych gmin. W 2014 r. dochody własne stanowiły 36,7% dochodów ogółem. Średnio w analizowanym okresie udział dochodów własnych w dochodach gminy wyniósł 31,3%.

Wykres 11. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2010-2014

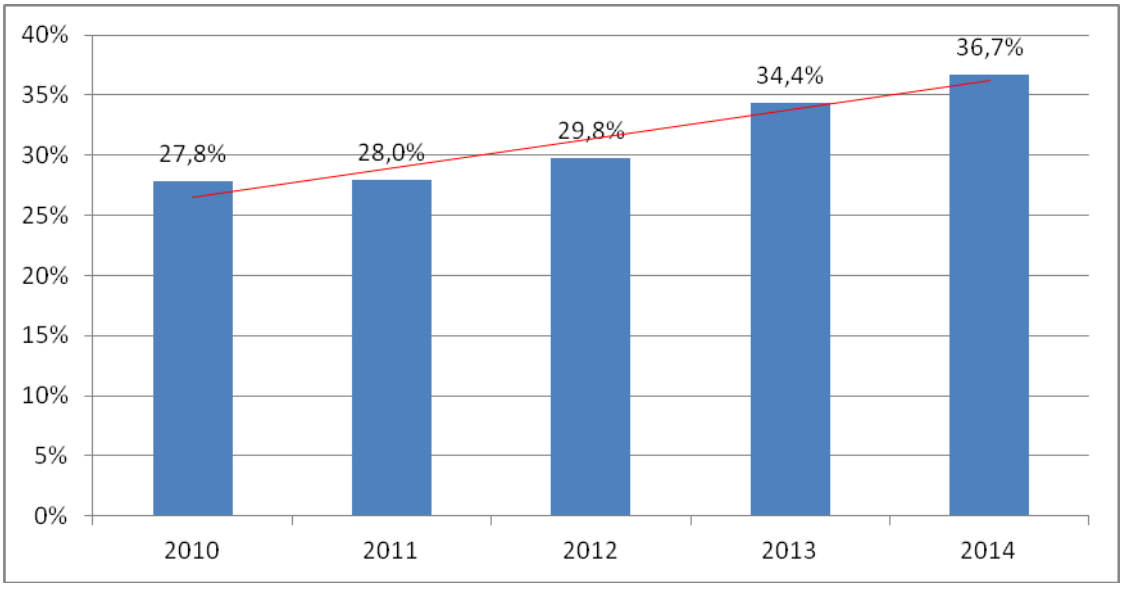

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie wyniósł w 2014 roku 3 602 zł, zaś dochód własny 1 323 zł. W porównaniu do roku poprzedniego dochód ogółem wzrósł o 0,4%, natomiast dochód własny wzrósł o 7,3%. Największy przyrost dochodu na jednego mieszkańca wystąpił w 2012 r. 25,7% i 33,9%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Dochody na 1 mieszkańca w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem/ mieszkaniec	zł	2 852	2 957	3 718	3 586	3 602
dochody własne/mieszkaniec	zł	794	828	1 109	1 233	1 323

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Gmina Świątki w ostatnich latach zrealizowała wiele projektów dofinasowanych ze środków z Unii Europejskiej. W poniższej tabeli przedstawiono finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. Dochody, które gmina pozyskał na realizację programów i projektów unijnych stanowiły od 1,1% do 13,3% (2012 r.) dochodów gminy.

Tabela 26. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody razem	zł	588 556	241 588	2 745 542	4 678 305	1 274 549
środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	6 420	5 098	15 307	5 955	8 100
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	zł	121 274	410 461	2 060 593	647 708	885 599

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki gminy w roku 2014 spadły o 3,2% w stosunku do roku 2013 r., adekwatnie do spadku dochodów gminy. Najwięcej wydatków gmina poniosła w 2013 r. 16 165 715 zł. W 2013 r. najwięcej środków gmina przeznaczył również na wydatki inwestycyjnej, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wynosił 15,0%. Najmniejszy udziały wydatków inwestycyjnych wystąpił w 2010 r. 9,1%. Wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem świadczy o aktywność władz gmin, w ramach istniejących możliwości finansowych. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 27. Wydatki z budżetu ogółem w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
wydatki ogółem	zł	13 484 868	14 343 274	14 465 630	16 165 715	15 641 660
wydatki majątkowe ogółem	zł	1 226 307	2 111 048	1 729 504	2 453 819	1 754 132
wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	1 226 307	2 094 048	1 680 504	2 427 819	1 721 132

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2014 spadły o 2,6% w stosunku do 2013 r. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na 1 mieszkańca.

Tabela 28. Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
wydatki ogółem/mieszkaniec	zł	3 209	3 398	3 447	3 839	3 738

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Ważny wskaźnikiem służącym do oceny sytuacji finansowej gminy jest wynik budżetu operacyjnego. Od roku 2011 zgodnie z ustawą o finansach publicznych Rada Gminy nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące. Wynik budżetu operacyjnego gminy (nadwyżka operacyjna, deficyt operacyjny) ilustruje czy gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Jeśli wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących (deficyt operacyjny) oznacza to, iż wydatki te realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe gminy. Wykonywanie zadań bieżących przez gminę odbywa się w tym wypadku kosztem sprzedaży jej majątku lub na skutek zaciągania nowych zobowiązań. Prawo finansów publicznych narzuca gminom obowiązek zrównoważenia budżetu w części operacyjnej jednocześnie dopuszczając możliwość finansowania tej części budżetu nadwyżką budżetową z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami (art. 242 ustawy o finansach publicznych). W poniższej tabeli przedstawiono wydatki
i dochody gminy w latach 2010-2014.

Tabela 29. Wynik operacyjny w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody bieżące	zł	11 817 011	11 933 812	13 516 091	14 545 447	13 942 509
wydatki bieżące	zł	12 258 561	12 232 226	12 736 125	13 711 896	13 887 528
wynik operacyjny	zł	**-441 550**	**-298 414**	**779 966**	**833 551**	**54 981**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wykres 12. Wynik operacyjny w latach 2012-2014

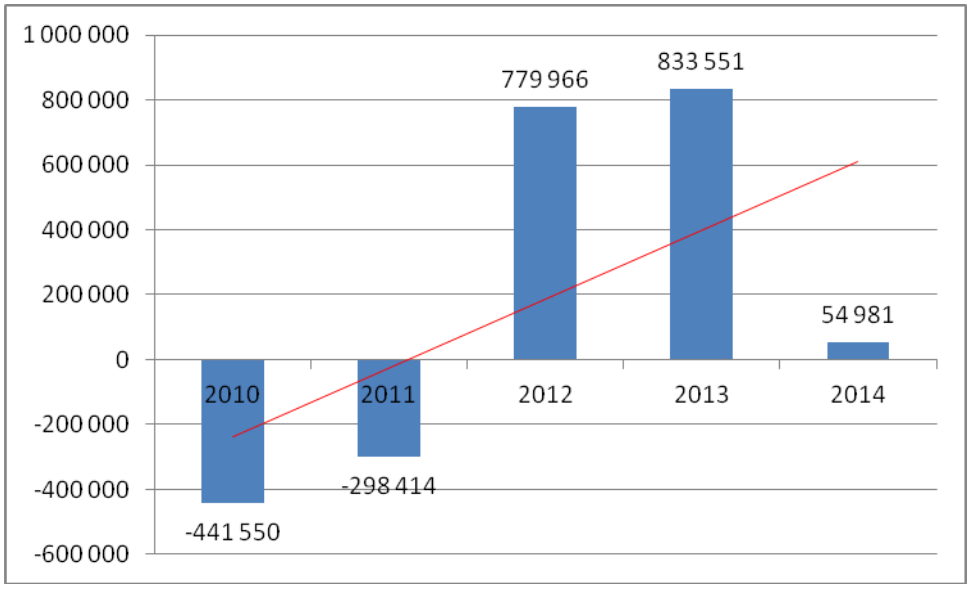

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując sytuację finansową gminy Świątki w oparciu o wynik operacyjny należy stwierdzić, że gmina lata 2010-2014 zakończyła nadwyżką operacyjną. W 2014 r. nadwyżka budżetowa wyniosła 54 981 zł. Największą nadwyżkę budżetowa gmina osiągnęła w 2013 - 833 551 zł.

Analiza stanu zadłużenia w okresie 2012-2014

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów na koniec 2014 roku wynosiło 2 875 438 zł i wzrosło o 235 323 zł w porównaniu do roku 2013. Wskaźnik zadłużenia informujący o udziale zobowiązań ogółem w dochodach ogółem wzrósł w roku 2014 r. do poziomu 19,08%.

Tabela 30. Wskaźnik zadłużenia w latach 2010-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Kwota długu	zł	659 541	2 123 412	2 389 269	2 640 115	2 875 438
Dochody ogółem	zł	11 984 825	12 482 242	15 605 235	15 102 073	15 071 053
Wskaźnik zadłużenia	**zł**	5,50%	17,01%	15,31%	17,48%	19,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wykres 13. Kwota długu w latach 2012-2014

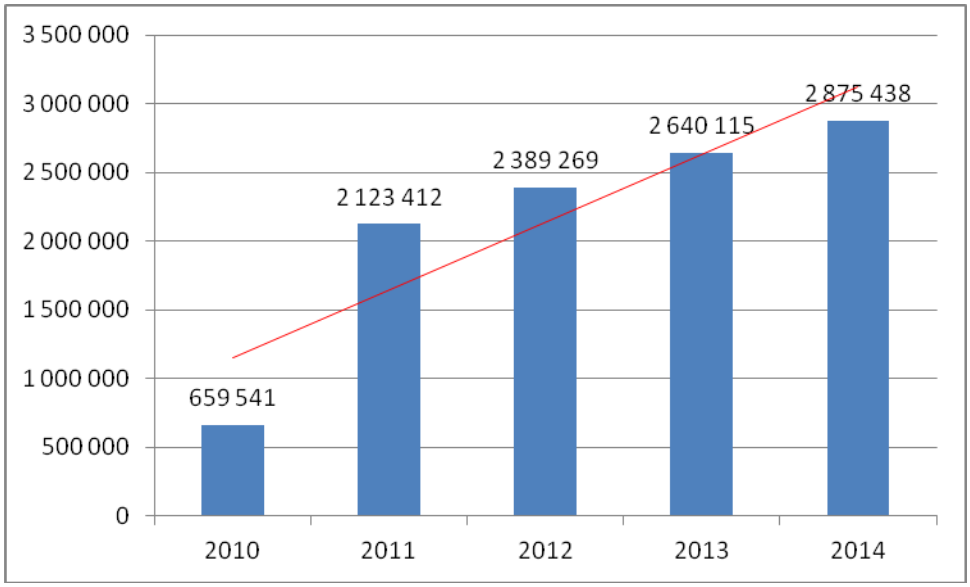

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. W latach 2010-2014 wskaźnik obsługi zadłużenia ukształtował się średnio poziomie 3,8%, z czego w 2010 r. miał najniższa wartość tj. 1,05%. Wartość wskaźnika jest na bezpiecznym poziomie pozwalającym na planowanie nowych działań.

Tabela 31. Wskaźnik obsługi długu w latach 2012-2014

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Raty + odsetki	zł	125 636	369 127	1 385 629	455 657	480 507
Dochody ogółem	zł	11 984 825	12 482 242	15 605 235	15 102 073	15 071 053
Wskaźnik obsługi zadłużenia	zł	**1,05%**	**2,96%**	**8,88%**	**3,02%**	**3,19%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Możliwości obsługi zadłużenia przez gminę w latach 2010-2014 przedstawiają się następująco:

1. W roku 2010 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 125 636 zł, co stanowi 1,05% wykonanych w 2010 r. dochodów.
2. W roku 2011 wskaźnik obsługi długu wyniósł 2,96%, przy kwocie spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu 369 127 zł.
3. W 2012 r. łączna kwota spłaconych rat kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 1 385 629 zł, co stanowi 8,88% wykonanych w 2014 r. dochodów. Spłacono raty kapitałowe kredytów w wysokości 1 284 271zł oraz odsetki w kwocie 101 358 zł
4. W roku 2013 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 455 657 zł, co stanowi 3,02% wykonanych w 2013 r. dochodów.
5. W roku 2014 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 480 507 co stanowi 3,19% wykonanych w 2012 r. dochodów. Spłacono raty kapitałowe kredytów w wysokości 385 815 zł oraz odsetki w kwocie 94 692 zł.

Wykres 14. Obsługa długu w latach 2010-2014

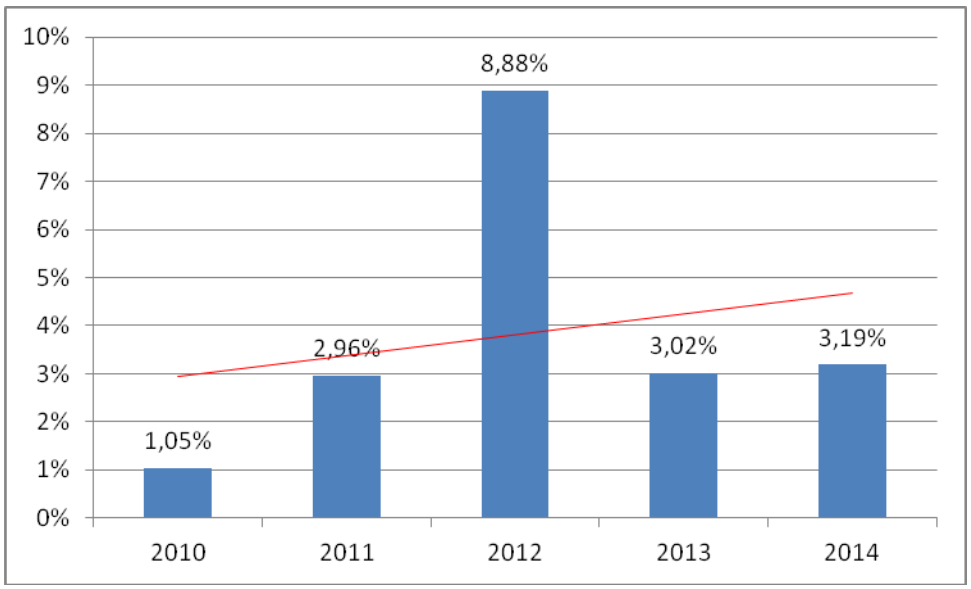

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując okres 2012-2014 można zauważyć polepszającą się sytuację finansowa gminy związaną ze zmniejszającą się kwotą długu publicznego. Wskaźnik obsługi zadłużenia na poziomie 7,57% jest bardzo zadowalającym wynikiem. Kondycja finansowa gminy umożliwia, zatem realizację nowych zadań. Wartość wskaźników zadłużenia oraz obsługi zadłużenia wskazują na bezpieczne zarządzania środkami publicznymi oraz umożliwiają zaciąganie nowych zobowiązań.

Opisane wskaźniki zadłużenia nie wyrażają jednak rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Należy, zatem zastosować również inne miary kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej. Znaczącym elementem tej oceny oprócz wysokości osiąganych dochodów jest poziom wolnych środków. Wolne środki stanowią dodatnią różnicę między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi (tzw. wolne środki brutto). Wygospodarowanie wolnych środków determinuje zdolność jednostki do obsługi zobowiązań długoterminowych, które mogą być przez nie pokryte.

Tabela 32. Wskaźnik pokrycia obsługi długu pierwszego stopnia w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Wolne środki	4 249 035	7 091 112	6 191 767
Raty + odsetki	1 856 724	2 482 898	1 739 831
Współczynnik wolnych środków do obsługi zadłużenia	2,3	2,9	3,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując poziom wskaźnika obsługi długu pierwszego stopnia w gminie należy stwierdzić, że w latach 2012-2014przyjmował wartości większe od jedności. Wartości wskaźnika powyżej 1,0 wskazują na fakt, że wystąpiło pełne pokrycie kwoty długu i kosztów jego obsługi wyłącznie

wolnymi środkami, rozumianymi, jako dodatnia różnica między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi.

2. Wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego

1. Metodologia

Na potrzeby analizy stworzono odrębny wskaźnik poziomu rozwoju gospodarczego. Jego koncepcja zbudowana jest na podstawie istniejących wskaźników tego typu oraz na podstawie dostępności danych składowych dla danego poziomu agregacji danych - w tym przypadku gmin. Większość wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego oparta jest na kilku jego aspektach. Najbardziej znany wskaźnik Human Development Index (HDI) oraz jego odpowiednik LHDI (Local Human Development Index) liczony przez UNDP, jedną z agend ONZ dla regionów Polski zbudowane są z trzech obszarów: zamożność, poziom edukacji oraz jakość zdrowia. Pierwszy obszar jest najczęściej mierzony PKB per capita, kolejny powszechnością edukacji lub wynikami egzaminów okresowych, a ostatni średnią długością trwania życia lub wskaźnikami umieralności.

W niniejszym badaniu powyższe obszary zostały zmodyfikowane dla uzyskania pełniejszego przekroju wybranych gmin. Dołączono, więc kategorię migracji. Ponadto zmieniono wskaźniki składowe w danych obszarach. To z kolei wynika z kiepskiej dostępności danych dla stopnia agregacji dla poziomu gmin. W efekcie zastosowano następujące wskaźniki składowe:

Zamożność: udział gminy w dochodach budżetu państwa z tytułu podatku PIT na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten doskonale oddaje średni poziom dochodu brutto mieszkańców, ponieważ stanowi ich stałą część. Wskaźnik powinien być jak najwyższy. Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

Edukacja: średni gminny wynik egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki. Wskaźnik ten znacznie lepiej oddaje poziom wiedzy i umiejętności uczniów niż wyniki egzaminów w szkołach podstawowych. Oddaje precyzyjnie poziom edukacji danej szkoły i ucznia, co ma na celu sam egzamin gimnazjalny. Korzystny jest wysoki poziom wskaźnika. Dane pochodzą z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.

Przedsiębiorczość: ilość prywatnych podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców. Zastępuje kategorię Zdrowie, ponieważ nie istnieją dla niej wskaźniki odpowiednio oddające rzeczywisty poziom opieki zdrowotnej w gminach. Przedsiębiorczość będzie mierzona ilością prywatnych podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców. Im więcej takich podmiotów, tym większą przedsiębiorczością wykazują się obywatele i tym lepsze warunki do prowadzenia działalności znajdują się w gminie. Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

Migracje: saldo migracji na 1000 osób. Wydaje się ono być najpełniejszym wskaźnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego, ponieważ ukazuje oceny mieszkańców danego obszaru. Jeśli więcej osób osiedla się w gminie, oznacza to, że więcej osób uważa życie tam za dające im satysfakcję. W odwrotnej sytuacji ocena jest negatywna. Wysokie saldo świadczy o korzystnych warunkach życia. Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

Uzyskane wyniki należy ujednolicić. Polega to na obliczeniu stosunku danego wyniku do wyniku najwyższego. I tak maksymalna wielkość to 1, a minimalna 0. W przypadku salda migracji, do każdego wyniku należy dodać wartość bezwzględną wyniku minimalnego, tak, aby móc obliczyć stosunek do wartości maksymalnej w przedziale 0 do 1. Przy tworzeniu wskaźnika zbiorczego obliczono średnią arytmetyczną ze wszystkich składowych, co w efekcie dało wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Ze względu na ujednolicenie wyników ma on charakter wyłącznie porównawczy wśród badanych gmin.

W próbie starano uwzględniono wszystkie gminy powiatu olsztyńskiego, bez wyróżnienia gmin miejskich, wiejskich i wiejsko-miejskich, aby pokazać różnice w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w wymiarze bezwzględnym. Wszystkie dane pochodzą z roku 2014.

2. Wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego

Tabela poniżej przedstawia wyniki wskaźnika społeczno-gospodarczego, który powstał przez wyliczenie średniej arytmetycznej dla indywidualnych wskaźników wszystkich podobszarów dla każdej z gmin powiatu olsztyńskiego.

Tabela 33. Wartości wskaźnika rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu olsztyńskiego w roku 2014

Lp.	Gmina	Wskaźnik
1	Stawiguda	0,978
2	Dywity	0,775
3	Gietrzwałd	0,707
4	Jonkowo	0,677
5	Purda	0,568
6	Barczewo	0,554
7	Dobre Miasto	0,533
8	Olsztynek	0,526
9	Biskupiec	0,476
10	Jeziorany	0,418
11	Kolno	0,394
12	**Świątki**	**0,373**

Źródło. Opracowanie własne

Zdecydowanie najwyższy wynik osiągnęła Stawiguda. Poziom rozwoju społeczno-gospodarczego drugich w kolejności Dywit jest sporo niższy. Natomiast różnica między Dywitami, a trzecim Gietrzwałdem jest już znacznie mniejsza. Jeszcze mniej traci czwarte Jonkowo. Grupa kolejnych gmin (Purda, Barczewo, Dobre Miasto, Olsztynek) ma już sporą stratę. Kolejny Biskupiec plasuje się równo pomiędzy ósmym Olsztynkiem, a dziesiątymi Jezioranami. Natomiast Kolno i Świątki mają już zauważalnie niższe wyniki od pozostałych gmin.

Wykres 15. Wartości wskaźnika rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu olsztyńskiego w roku 2014

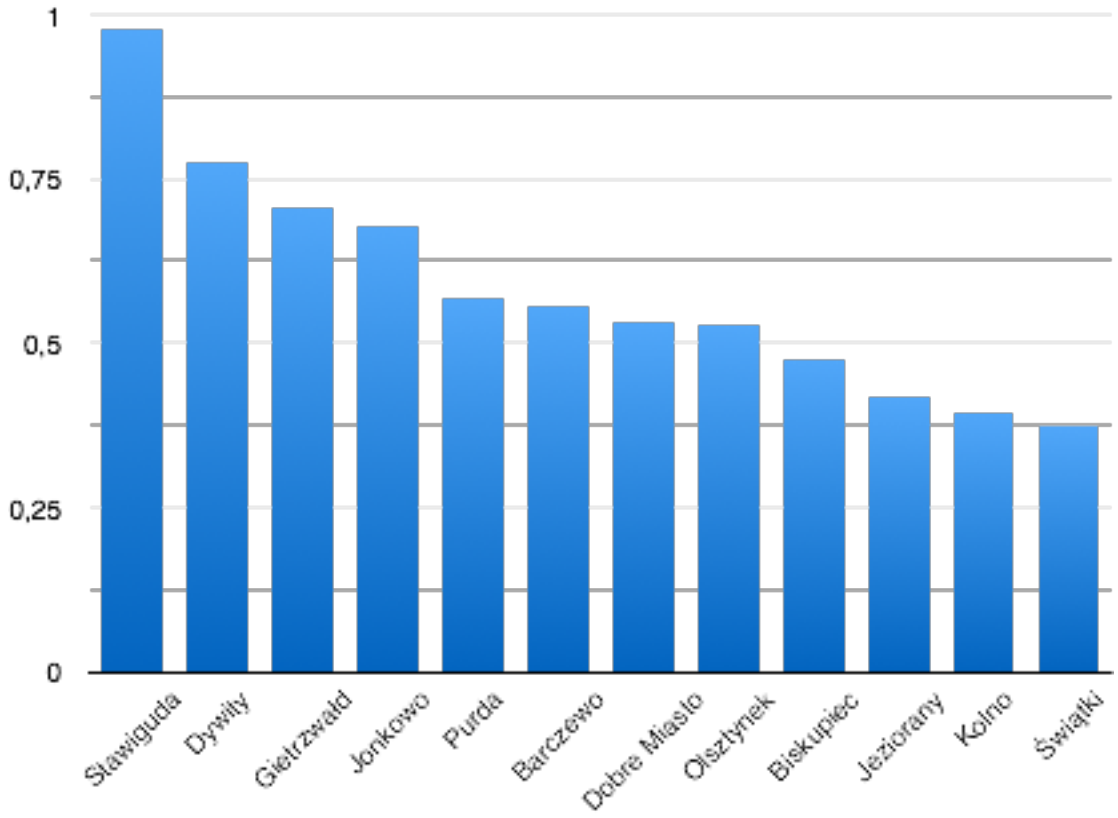

Źródło. Opracowanie własne

Wizualizacja graficzna pozwala dostrzec, że gminy powiatu olsztyńskiego można podzielić na trzy grupy w zależności od wartości wskaźnika. Pierwszą grupę stanowi sama Stawiguda ze wskaźnikiem wyższym o około 20%. Kolejna grupa to Dywity, Gietrzwałd i Jonkowo. Różnice między nimi są niższe niż 10%. Trzecia grupa to pozostałe gminy, które osiągają wskaźniki zauważalnie słabsze od pierwszej czwórki.

Zróżnicowanie pomiędzy gminami powiatu uwarunkowane jest położeniem gminy względem Olsztyna. Gminy z tzw. „pierwszego wianuszka" charakteryzują się zdecydowanie wyższym poziomem rozwoju oraz jego dynamiką. Dodatkowo dokonano, w celu zobrazowania wpływu Olsztyna na poszczególne gminy, podziału gmin na 2 grupy: bezpośrednio przylegających do Olsztyna oraz pozostałe. Oddziaływanie Olsztyna na gminy bezpośrednio sąsiadujące jest istotne dla ich rozwoju. Dane, w celu pokazania dynamiki zmian, pokazano także dane z roku 2015.

Tabela 34. Wartości wskaźnika rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu olsztyńskiego w roku 2014

Lp.	Gmina	Wskaźnik		
		I GRUPA*		
		2014	*2015*	*Zmiana 2015-2014*
1	Stawiguda	0,978	0,979	↘
2	Dywity	0,775	0,795	↗
3	Gietrzwałd	0,707	0,632	↘
4	Jonkowo	0,677	0,710	↗
5	Purda	0,568	0,563	↘
6	Barczewo	0,554	0,574	↗
		II GRUPA*		
1	Dobre Miasto	0,533	0,517	↘
2	Olsztynek	0,526	0,485	↘
3	Biskupiec	0,476	0,473	↘
4	Jeziorany	0,418	0,426	↗
5	Kolno	0,394	0,364	↘
6	Świątki	0,373	0,381	↗

Źródło. Opracowanie własne

3. Wskaźniki podobszarów

a) zamożność

Wykres 16. Dochody gmin powiatu olsztyńskiego z podatku PIT na 1 mieszkańca w 2014 roku

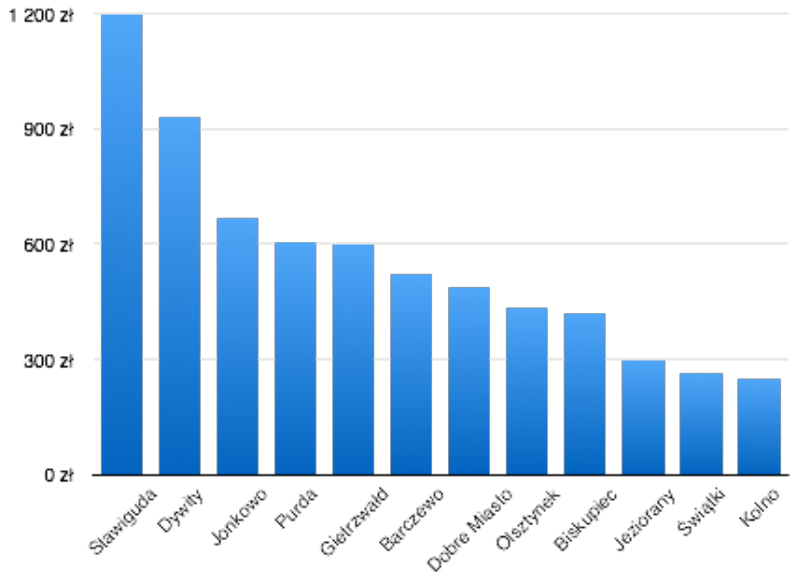

Źródło. Opracowanie własne

W podobszarze zamożności dwie gminy znacząco odstają od pozostałych, tj. Stawiguda, której mieszkańcy osiągają średnio niemal 30% wyższe dochody niż mieszkańcy Dywit oraz Dywity, gdzie zarabia się średnio prawie 40% lepiej niż w Jonkowie. Wśród pozostałych gmin nie ma znacznych

różnic. Zaznaczyć jednak należy, że w przypadku trzech ostatnich (Jeziorany, Świątki, Kolno) występuje zauważalna strata do reszty badanych obszarów.

Tabela 35. Wartości wskaźnika podobszaru zamożności gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Lp.	Gmina	Podobszar zamożności
1	Stawiguda	1,000
2	Dywity	0,776
3	Jonkowo	0,555
4	Purda	0,502
5	Gietrzwałd	0,502
6	Barczewo	0,434
7	Dobre Miasto	0,406
8	Olsztynek	0,360
9	Biskupiec	0,349
10	Jeziorany	0,248
11	**Świątki**	**0,219**
12	Kolno	0,209

Źródło. Opracowanie własne

Różnica wartości wskaźnika podobszaru zamożności jest odzwierciedleniem wartości wskaźnika rozwoju społeczno-gospodarczego. Na terenie gmin z tzw. „2 wianuszka", pomimo zlokalizowania na ich terenie, w strefach ekonomicznych znaczących firm produkcyjnych (Dobre Miasto, Olsztynek, Biskupiec), nie otrzymują wysokich wpływów z podatku PIT, a to oznacza że dochód mieszkańców gminy nie jest wysoki. Wynika to z faktu, iż z szacunków np. władz Dobrego Miasta, ok 50% pracowników firm produkcyjnych dojeżdża do pracy z terenu innych gmin.

b) edukacja

Wykres 17. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki w gimnazjach gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

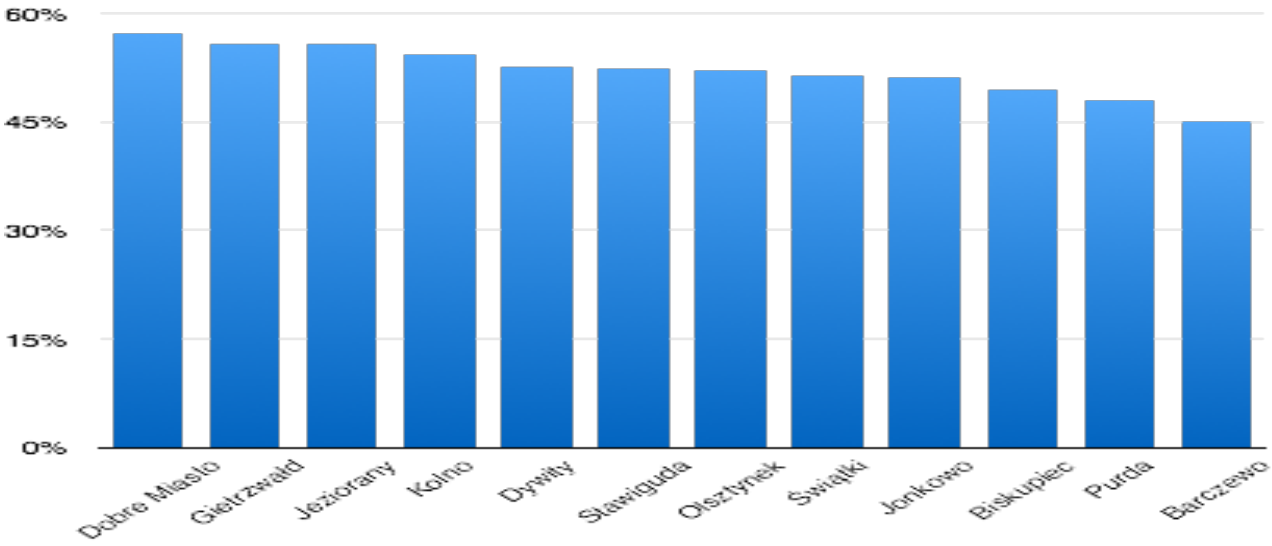

Źródło. Opracowanie własne

Podobszar edukacji, w przeciwieństwie do zamożności, charakteryzuje się niewielką dysproporcją wyników. Różnica wyników najlepszej (Dobre Miasto) i najsłabszej (Barczewo) gminy wynosi jedynie 12,25 punktu procentowego. Oznacza to, że najlepsza gmina jest lepsza o niecałe 30% od obszaru najsłabszego. Szczególnie wyrównany poziom osiągają gminy na miejscach 5-9 (Dywity, Stawiguda, Olsztynek, Świątki, Jonkowo).

Tabela 36. Wartości wskaźnika podobszaru edukacji gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Lp.	Gmina	Podobszar edukacji
1	Dobre Miasto	1,000
2	Gietrzwałd	0,976
3	Jeziorany	0,976
4	Kolno	0,948
5	Dywity	0,920
6	Stawiguda	0,914
7	Olsztynek	0,912
8	**Świątki**	**0,896**
9	Jonkowo	0,892
10	Biskupiec	0,865
11	Purda	0,839
12	Barczewo	0,786

Źródło. Opracowanie własne

c) przedsiębiorczość

Wykres 18. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 10 tysięcy mieszkańców w gminach powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

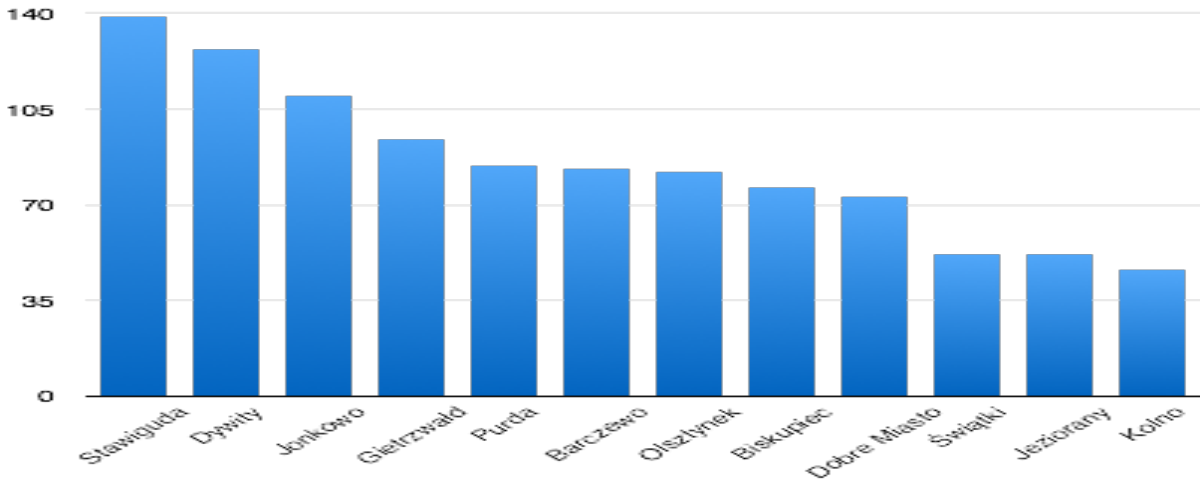

Źródło. Opracowanie własne

W obszarze przedsiębiorczości występuje bardziej zauważalne zróżnicowanie wyników wśród trzech wiodących gmin (Stawiguda, Dywity, Jonkowo). Różnica między Stawigudą a Dywitami jest mniejsza niż 10%. Jonkowo traci już ponad 15%, i w podobnym stosunku jest lepsze od czwartego Gietrzwałdu. Jednak gminy na miejscach 4-9 (Gietrzwałd, Purda, Barczewo, Olsztynek, Biskupiec i Dobre Miasto) osiągają bardzo zbliżone wyniki. Ostatnia grupa gmin (Świątki, Jeziorany, Kolno) traci już bardzo dużo, jednak między sobą znacznie się nie różni.

Tabela 37. Wartości wskaźnika podobszaru przedsiębiorczości gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Lp.	Gmina	Podobszar przedsiębiorczości
1	Stawiguda	1,000
2	Dywity	0,913
3	Jonkowo	0,789
4	Gietrzwałd	0,672
5	Purda	0,603
6	Barczewo	0,595
7	Olsztynek	0,586
8	Biskupiec	0,544
9	Dobre Miasto	0,523
10	**Świątki**	**0,376**
11	Jeziorany	0,370
12	Kolno	0,331

Źródło. Opracowanie własne

Wartość wskaźnika podobszaru przedsiębiorczości jest silnie powiązana z położeniem poszczególnych gmin wobec Olsztyna. Gminy z tzw. „2 wianuszka", pomimo zlokalizowania na ich terenie stref

ekonomicznych oraz znaczących firm produkcyjnych (Dobre Miasto, Olsztynek, Biskupiec) zajęły wysokich lokat. Dostępność transportowa gmin, bliskość Olsztyna to czynniki determinujące rozwój przedsiębiorczości.

d) migracje

Wykres 19. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w gminach powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

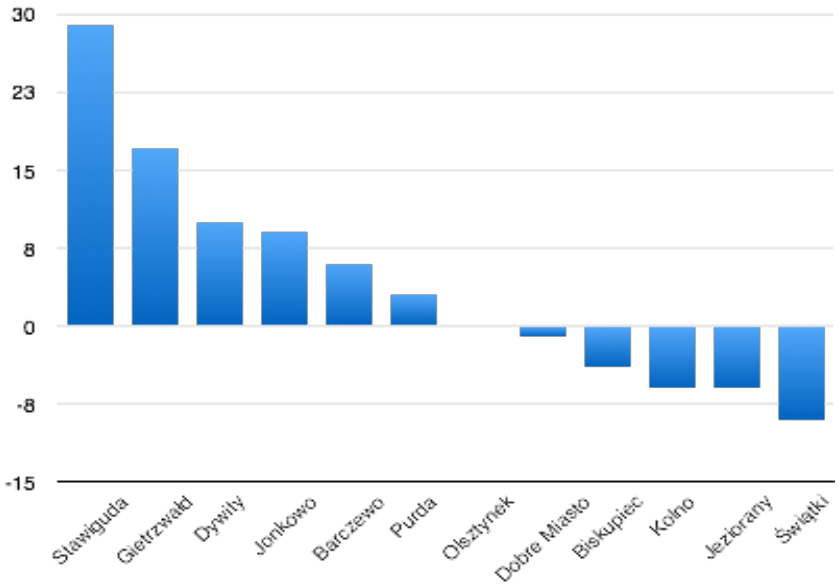

Źródło. Opracowanie własne

W podobszarze migracji ponad połowa gmin osiągnęła wynik dodatni. Znacząco wybijają się jednak tylko dwie gminy: Stawiguda oraz Gietrzwałd, przy czym pierwsza ma o ponad jedną trzecią lepszy wynik niż druga. Podobna różnica jest między Gietrzwałdem a trzecimi Dywitami. Później wyniki aż tak mocno już się nie różnią - w przedziale 10 do -9 różnice są rzędu 1 do 3 osób na 1000 mieszkańców.

Migracja jest odzwierciedleniem sytuacji społeczno-gospodarczej poszczególnych gmin. Gminy o wysokim poziomie rozwoju, dostępności komunikacyjnej, zlokalizowane blisko Olsztyna, przyciągają nowych mieszkańców, nowe firmy.

Tabela 38. Wartości wskaźnika podobszaru migracji gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Lp.	Gmina	Obszar 4
1	Stawiguda	1,000
2	Gietrzwałd	0,678
3	Dywity	0,494
4	Jonkowo	0,474
5	Barczewo	0,402
6	Purda	0,326
7	Olsztynek	0,247
8	Dobre Miasto	0,204
9	Biskupiec	0,146
10	Kolno	0,087
11	Jeziorany	0,080
12	**Świątki**	**0,000**

Źródło. Opracowanie własne

Poniższy wykres przedstawia wyniki wskaźników obszarów Gminy Świątki. Rozkład rombu świadczy o tym, które obszary są silną stroną danych JST. Romb wydłużony w stronę jednego obszaru oznacza jego wysoką wartość, zaś spłaszczony w stronę innego obszaru oznacza jego niską wartość.

Wykres 20. Wyniki wskaźników obszarów Gminy Świątki

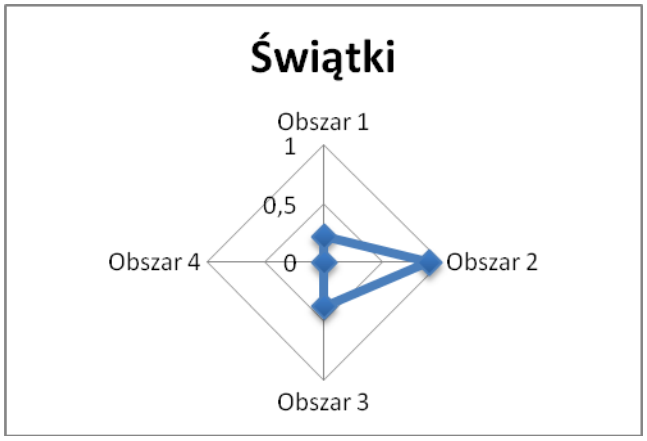

Źródło. Opracowanie własne

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT obejmuje analizę zewnętrzną gminy, (okazje i zagrożenia płynące z zewnątrz) oraz analizę wewnętrzną (mocne i słabe strony gminy). Nazwa SWOT pochodzi od angielskich słów: **S**treghts (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Formułowanie strategii gminy przy pomocy analizy SWOT składa się z sześciu etapów: cztery pierwsze należą do analizy, a dwa następne to czynności związane z wyborem strategii gminy.

ETAP I - Tworzenie listy odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące profilu i zakresu działalności gminy, określenia głównych potrzeb gminy.

ETAP II - Tworzenie listy odpowiedzi dotyczących otoczenia gminy. W tym etapie określamy makrootoczenie (otoczenie dalsze) oraz mikrootoczenie (otoczenie bliższe gminy) w kategoriach szans i zagrożeń.

ETAP III - Określenie słabych i mocnych stron gminy i skupienie się na wewnętrznych zasobach gminy.

ETAP IV - Określanie bieżącej sytuacji gminy w kontekście przewidywanych szans oraz zagrożeń występujących w otoczeniu.

ETAP V - Formułowanie wariantów strategicznych dla gminy i funkcjonalnych programów rozwoju.

ETAP VI - Przygotowanie planu strategicznego, który jest wypadkowo słabych i mocnych stron organizacji w powiązaniu z szansami oraz zagrożeniami.

W wyniku analizy przeprowadzonej w trakcie sondażu społecznego uzyskano następującą ocenę wewnętrznych i zewnętrznych warunków rozwoju gminy:

Tabela 39. Analiza SWOT Gminy Świątki

Mocne strony	Słabe strony
- Bogate dziedzictwo przyrodnicze - Położenie wśród lasów i jezior; - Ukształtowanie terenu i szata przyrodnicza - Duża różnorodność kulturowa ludności; - Duże zasoby ludzkie do wykorzystania przez potencjalnych inwestorów; - Przynależność do LGD Krainy Drwęcy i Pasłęki; - Poprawiająca się infrastruktura techniczna; - Dobre warunki do prowadzenia rolnictwa ekologicznego; - Potencjał do wytwarzania produktów lokalnych; - Dobrze działająca instytucja kultury (Biblioteka)	- Peryferyjne położenie, z dala od głównych szlaków komunikacyjnych oraz zły stan dróg powiatowych i gminnych; - Rozproszenie osadnictwa na terenie gminy - wysokie koszty budowy infrastruktury - Nieharmonijny rozwój gminy (słaby rozwój części gminy: wyludnienie, starzenie się społeczeństwa) - Brak atrakcyjnych miejsc pracy i ubóstwo części mieszkańców; - Niski poziom wykształcenia mieszkańców oraz niska przedsiębiorczość mieszkańców; - Tradycyjna, nieefektywna struktura gospodarstw rolnych (rozdrobnienie, brak specjalizacji); - Brak terenów inwestycyjnych - Płytki rynek pracy o niekorzystnej strukturze branżowej; - Niewystarczające dochody Gminy - Niskie dochody części mieszkańców Gminy; - Niedostateczny stan infrastruktury techniczno-środowiskowej; - Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej; - Niewystarczająco rozwinięta turystyka, w tym niewystarczająca liczba podmiotów działających w branży turystycznej, mała liczba miejsc noclegowych oraz brak oferty pobytu dla potencjalnego turysty - Niewystarczające działania marketingowe Gminy;

Szanse	Zagrożenia
- Turystyczna funkcja województwa warmińsko-mazurskiego; - Wzrost zapotrzebowania na aktywne formy wypoczynku, zdrowy styl życia; - Wzrost zapotrzebowania na lokalne produkty (moda) - Peryferyjne położenie, z dala od głównych szlaków komunikacyjnych; - Agroturystyka- rozwój i tworzenie gospodarstw; - Rozwój ekologicznego i tradycyjnego rolnictwa, ułatwienia proceduralne w sprzedaży przetwarzanej żywności przez producentów rolnych, wspieranie małych gospodarstw rolnych, rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego - Utworzenie inkubatora przetwórstwa rolnego na terenie LGD; - Możliwość korzystania ze środków UE przez gminę; - Promocja Gminy;	- Rosnąca konkurencja ze strony innych samorządów powiatu olsztyńskiego położonych bliżej Olsztyna; - Postępująca degradacja obszarów wiejskich - Odpływ wykwalifikowanej kadry - atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży; - Długotrwałe bezrobocie; - Bierność zawodowa; - Postępujące zanieczyszczenie środowiska w wyniku antropopresji; - Niekontrolowana, z pominięciem zasad ładu przestrzennego rozbudowa mieszkaniowa w atrakcyjnych przyrodniczo obszarach gminy

Źródło: opracowanie własne .

4. Wizja rozwoju Gminy Świątki

Strategia Rozwoju Gminy Świątki powstała na podstawie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z udziałem przedstawicieli środowisk lokalnych. W trakcie spotkań zidentyfikowano i usystematyzowano obszary problemowe Gminy. Na tej podstawie określono problemy, cele oraz działania zawarte w strategii.

Zaprezentowana w niniejszym rozdziale wizja rozwoju Gminy wyznacza horyzont strategiczny w sensie aspiracji lokalnej społeczności i władz samorządowych. Wizja zawiera ogólny obraz Gminy w roku 2026. Przedmiotowy rozdział jest po pierwsze - syntezą potrzeb i oczekiwań mieszkańców Gminy - artykułowanych podczas badań sondażowych oraz spotkań warsztatowych. Po drugie, zapisy w obrębie wizji to wyraz możliwości działania struktur samorządowych, organizacji społecznych oraz inwestorów i przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w gminie. Zapisy sformułowane w ramach wizji to w istocie deklaracja samorządu definiująca docelowy stan gminy w efekcie zaplanowanych na najbliższą dekadę przeobrażeń. Wizja Strategii Rozwoju Gminy Świątki

Gmina Świątki w perspektywie 2025 roku staje się spójnym przestrzennie, atrakcyjnym i bezpiecznym miejscem zamieszkania oferującym wysoką jakość życia, wykorzystująca warunki przyrodnicze i kulturowe.

Gmina Świątki w 2026 roku to nie tylko atrakcyjne miejsce zamieszkania z nowoczesną infrastrukturą komunikacyjną, bogate w walory historyczne i przyrodnicze, ale i umożliwiającą rozwój przedsiębiorczości i prowadzenie biznesu

Gmina dysponuje nowoczesną i systematycznie modernizowaną infrastrukturą techniczną oraz obiektami umożliwiającymi atrakcyjne spędzanie czasu wolnego, a przestrzeń publiczna stanowi estetyczne i funkcjonalne miejsce chętnie odwiedzane przez mieszkańców i turystów.

Gmina Świątki jest przyjazna dla osób młodych, rodzin z dziećmi oraz seniorów i osób potrzebujących poprzez zbudowany zintegrowany system usług publicznych, efektywność instytucji oświatowych i kulturalnych, rozbudowę oferty czasu wolnego oraz skoordynowanie polityki prorodzinnej.

Harmonia i zrównoważony rozwój Gminy są realizowane dzięki wspieraniu lokalnej gospodarki, promocji przedsiębiorczości oraz aktywnym działaniom na rzecz trzeciego sektora i ożywienia społeczeństwa obywatelskiego.

została zdefiniowana następująco:

Rozwinięciem wizji rozwoju stanowią domeny planowania strategicznego, które są ściśle powiązane z celami strategicznymi i planami operacyjnymi przewidzianymi do realizacji. Wizja w syntetyczny sposób wskazuje kluczowe determinanty warunkujące rozwój gminy w perspektywie roku 2026. Dodatkowo wyartykułowana wizja to pożądany stan gminy - docelowy w perspektywie przyjętego horyzontu czasowego przedmiotowego opracowania.

Wysoka jakość życia jest podstawową potrzebą społeczności lokalnej. Składa się na nią wiele elementów, zarówno o charakterze miękkim, jak i twardym. Czyste, bezpieczne i urozmaicone środowisko, zapewniające dobre warunki do pracy, nauki i wypoczynku są głównym elementem wysokiej jakości życia. Konkurencyjność gminy Świątki, to umiejętność wykorzystywania dostępnych zasobów i szans w wygrywaniu konkurencji z innymi gminami. Konkurencyjność należy rozumieć jako rywalizowanie o wysoką jakość życia oraz rozwój społeczny i gospodarczy[9].

Należy jednak pamiętać, że gmina powinna przede wszystkim konkurować z gminami o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym oraz o podobnych walorach geograficzno-przyrodniczych, w mniejszym stopniu z gminami bezpośrednio sąsiadującymi. Sąsiedzi powinni raczej wykorzystywać wspólnie swoje walory w celu wzmocnienia atrakcyjności, w myśl dewizy „Silni i atrakcyjni różnorodnością!" Służą do tego związki i porozumienia przewidziane w ustawie o samorządzie gminnym[10].

Zgodnie z literaturą przedmiotu konkurencyjność może być postrzegana na kilka sposobów. Można mówić o konkurencyjności cząstkowej gminy, tzn. o zdolności do osiągniecia wysokiej pozycji w danej dziedzinie wśród innych gmin.

1. **konkurencyjność środowiskowa** - zdolność do oferowania mieszkańcom, turystom [..] różnorodnych i nienaruszonych działalnością ludzką walorów naturalnych;
2. **konkurencyjność gospodarcza**, którą można oddzielnie lub jednocześnie postrzegać jako:
    a. bezwzględną lub stosunkową wartość wytworzonych (sprzedanych) na terenie gminy dóbr i usług;
    b. gospodarczą atrakcyjność lokalizacji gminy oraz zasobów naturalnych(np. kopalin) położonych na terenie gminy;
3. **konkurencyjność socjalna** - zdolność układu terytorialnego do zapewnienia mieszkańcom pracy, opieki zdrowotnej, miejsc zamieszkania, pożądanego poziomu edukacji, usług komunalnych, usług kulturalno-rozrywkowych itp.;
4. **konkurencyjność inwestycyjna** tzn. atrakcyjność gminnej oferty korzyści zewnętrznych adresowanej do lokalnych i zewnętrznych podmiotów gospodarczych[11].

W przypadku gminy Świątki konkurencyjność rozumiana powinna być w następujących wymiarach:

[9] T. Markowski, Stymulowanie i regulowanie konkurencyjności regionów w świetle procesów globalizacji gospodarki, Samorząd Terytorialny nr 3, 2000
[10] http://www.wspolnota.org.pl/aktualnosci/aktualnosc/konkurencja-gmin/
[11] Andrzej Sztando*, Konkurencyjność gospodarcza a dochodowy fragment gminnej polityki budżetowej. W: Konkurencyjność miast i regionów, Akademia Ekonomiczna w Krakowie,* Kraków 2001, s. 149-164.

1. konkurencja o mieszkańców zameldowanych i płacących podatki na terenie gminy - umiejętność zatrzymania emigracji oraz przyciągania nowych mieszkańców poprzez zapewnienie im bezpieczeństwa, komfortu mieszkania, mniejszych obciążeń, w mniejszym stopniu zapewnienia pracy;
2. konkurencja o inwestorów i przedsiębiorców - zarówno przyciąganie nowych inwestorów zewnętrznych, jak i wspieranie konkurencyjności firm lokalnych na rynkach ponadlokalnych;
3. konkurencja o turystów - umiejętność zachęcenia turystów do odpoczynku i rekreacji kilkudniowej, weekendowej, na terenie gminy;
4. konkurencja o środki publiczne - wygrywanie konkurencji z innymi gminami o środki publiczne, szczególnie pochodzące z budżetu UE.

Cel główny

Cel główny Strategii Rozwoju Gminy Świątki określono następująco:

Zrównoważony Rozwój Społeczno-Gospodarczy Gminy Świątki w oparciu o położenie geograficzne i uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe

Rozwój Gminy Świątki w oparciu o położenie geograficzne (bliskość położenia stolicy Regionu) i uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe wpłynie na poprawę konkurencyjności gminy. Podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania, atrakcyjnego turystycznie, prowadzenia działalności gospodarczej, ma na celu wzmocnienie lokalnej gospodarki, dającej miejsca pracy i zapewniającej dostęp do różnego rodzaju usług.

5. Struktura koncepcji rozwoju

Strategia rozwoju gminy, aby mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania zmianą i stymulowania rozwoju, musi odnosić się treściowo do konkretnych obszarów lub dziedzin, które zostały uznane za kluczowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. W odniesieniu do zawartości misji i wizji określono kluczowe obszary planowania strategicznego, które definiują także strukturę operacyjną wdrażania strategii jako wieloletniego programu działania samorządu. Dla każdego z obszarów wskazano również cel strategiczny, definiujący pożądany kierunek rozwoju danej domeny planistycznej. Obszary (domeny) planowania strategicznego zostały zaprezentowane poniżej.

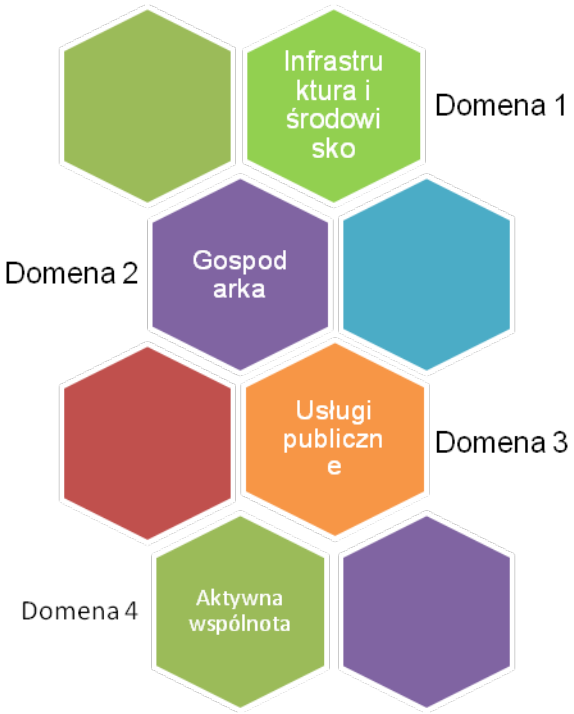

Strategia rozwoju gminy, aby mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania zmianą i stymulowania rozwoju, musi odnosić się treściowo do konkretnych obszarów lub dziedzin, które zostały uznane za kluczowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. Obszary te są często nazywane „domenami planowania strategicznego", a ich zdefiniowanie jest fundamentalne z punktu widzenia ostatecznej zawartości celów strategicznych.

Struktura koncepcji strategicznej Gminy Świątki jest prosta i jednocześnie kompletna - domeny planowania strategicznego wyznaczają obszary, które rozpatrywane łącznie pozwalają myśleć o przyszłym rozwoju Gminy jako całości. Poniżej zaprezentowano diagram pokazujący relację pomiędzy zdefiniowanymi obszarowo kluczowymi dziedzinami interwencji strategicznej a skonkretyzowanymi celami o charakterze strategicznym.

Tabela 40. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026

Cel główny	Zrównoważony Rozwój Społeczno-Gospodarczy Gminy Świątki w oparciu o położenie geograficzne i uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe			
Domeny strategiczne	Infrastruktura i środowisko	Gospodarka	Usługi publiczne	Aktywna wspólnota
Cele strategiczne	1. Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki działaniom poprawiającym infrastrukturę techniczną oraz stan środowiska naturalnego	2. Tworzenie i promowanie warunków dla rozwoju gospodarki z zachowaniem zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego	3. Wzmocnienie systemu świadczenia usług publicznych oraz form spędzania czasu wolnego	4. Inteligentny rozwój społeczny wykorzystujący aktywność społeczną i ekonomiczną, dziedzictwo kulturowe oraz współpracę środowisk lokalnych

Zaprezentowane cele strategiczne precyzyjnie identyfikują pożądane kierunki działań, na których koncentrować będzie się interwencja samorządowa w Gminie Świątki w latach 2016-2026. W ramach 4 celów strategicznych opisano rzeczywisty wymiar realizacji wizji Gminy. Zapisy celów strategicznych odzwierciedlają po pierwsze identyfikowane potrzeby, a po drugie wskazują na specyfikę Gminy w obrębie jego potencjałów oraz zasobów wewnętrznych.

6. Plany operacyjne

Zaprezentowana powyżej koncepcja rozwojowa obejmująca wizję Gminy Świątki do 2026 roku oraz zestawienie celów strategicznych w ramach 4 wyznaczonych obszarów planistycznych wyznacza przestrzeń dla sformułowania strategicznych planów operacyjnych. Obejmują one tzw. cele operacyjne na poziomie obszarów interwencji, których realizacja jest rekomendowana w ramach danego celu.

Plany operacyjne w ramach niniejszej strategii są częściowo „otwarte" tzn. definiują rekomendowane obszary wsparcia, wyznaczając grupy / sekwencje projektów, co oznacza że zdefiniowanie konkretnych, szczegółowych zakresów poszczególnych zadań pozostaje w kompetencjach struktur oddelegowanych do ich realizacji. W tym sensie również implementacja projektów, które nie zostały bezpośrednio wskazane w ramach planów operacyjnych jest pożądana, o ile wpisują się one w określone cele na poziomie strategicznym i operacyjnym. Daje to samorządowi możliwość elastycznego działania w kontekście dynamicznie zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, w tym pojawiających się możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych ze źródeł krajowych i zagranicznych. Katalog zadań i projektów jest wypadkową prac warsztatowych i eksperckich, niemniej warto zwrócić uwagę na aktywność mieszkańców w ramach badań ankietowych. Opinie pozyskane
w ramach tych prac umożliwiły zbudowanie interwencji na miarę oczekiwań respondentów - mieszkańców Gminy.

Cele strategiczny 1 Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki działaniom poprawiającym infrastrukturę techniczną oraz stan środowiska naturalnego

1.1	**Rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej**
Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	
Rozbudowa i sieci wodno-kanalizacyjnych poprzez podłączenie nowych odbiorców	
Budowa oczyszczalni ścieków	
Budowa lokalnych ujęć wody	
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	
Rozbudowa infrastruktury gazowej	
Posiadanie atrakcyjnej oferty osiedlania	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków - - Gmina planuje modernizację oczyszczalni ścieków w Świątkach. Ostatnia modernizacja oczyszczalni ścieków odbyła się w roku 2007. Od tego czasu podłączono do kanalizacji miejscowości: Jankowo, Drzazgi i Kwiecewo, a istniejące urządzenia oczyszczalni są już wyeksploatowane. Modernizacja w szczególności pozwoli na poprawę jakości oczyszczanych ścieków a także wzrost jej wydajności, zmniejszenie zużycia energii i związanych z tym kosztów.

Budowa oczyszczalni ścieków - planuje się budowę oczyszczalni w mniejszych miejscowościach m. in. Łumpii, Żardenikach, Brzydowie, gdzie koszty podłączenia tych miejscowości do istniejącej oczyszczalni ścieków w Świątkach były by ekonomicznie i technologicznie nieuzasadniony.

Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych poprzez podłączenie nowych odbiorców - z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że większość mieszkańców Gminy ma dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej (76,98% - sieć wodociągowa, 32,73% sieć kanalizacyjna). Problemem gminy jest rozproszona zabudowa kolonijna, co skutkuje małą ilością odbiorców oraz dużymi odległościami do głównych ujęć wody czy kolektorów ściekowych. Należy wdrożyć program rozbudowy i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnych poprzez inwestycje w podłączenie nowych odbiorców.

Jednocześnie z uwagi na powolną dekapitalizację infrastruktury technicznej należy podjąć działania zmierzające do jej modernizacji, która pozwoli zapobiec ewentualnym awariom.

W ramach rozbudowy i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnych poprzez podłączenie nowych odbiorców zaplanowano m.in.: rozbudowę sieci wodociągowej kolonia Kalisty-Kłobia-Kiewry, budowę sieci wodociągowej - łącznik Garzewo - Skolity, rozbudowę sieci wodociągowych - kolonie Gołogóry i Różynki, budowę studni głębinowej w Świątkach, budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej w Żardenikach, Łumpii, Brzydowie, budowę sieci kanalizacji sanitarnej Gołogóra - Skolity –Garzewo do istniejącej oczyszczalni ścieków w Świątkach lub do wybudowanych mniejszych oczyszczali lokalnych.

Budowa lokalnych ujęć wody - z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy gminy mają możliwość podłączenia do lokalnego wodociągu. Z uwagi na rozproszenie zabudowy kolonijnej na terenie gminy oraz uwarunkowania techniczne należy wdrożyć program budowy lokalnych ujęć.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy gminy mają możliwość podłączenia do oczyszczalni ścieków (32,73% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej). Z uwagi na rozproszenie zabudowy kolonijnej na terenie gminy oraz uwarunkowania techniczne należy wdrożyć program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Rozbudowa infrastruktury gazowej - przewidywane jest zaopatrzenie gminy w gaz z kierunku północnego tj. ze stacji redukcyjno-pomiarowej I^0 zlokalizowanej przy Wilczkowie w gminie Lubomino. Docelowo należy dążyć do zrealizowania tego celu dla podniesienie poziomu życia ludności, jak również eliminacji istniejących wyeksploatowanych źródeł ciepła.

Posiadanie atrakcyjnej oferty osiedlania - gmina przygotuje ofertę osiedlania dla nowych mieszkańców w postaci tworzenia nowych planów zagospodarowania, uzbrajania terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Tworzenie oferty osiedlania musi odbywać się przy zapewnieniu przejrzystej polityki przestrzennej, z jasno określonym przeznaczeniem terenów, jest niezbędnym wymogiem przemyślanego lokowania inwestycji i rozwoju mieszkalnictwa na terenie Gminy. Przyczynia się tym samym do zapobiegania konfliktom społecznym oraz do zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych gminy.

1.2	**Modernizacja i dostosowywanie do potrzeb infrastruktury drogowej i okołodrogowej**
Polepszenie standardu nawierzchni dróg i chodników	
Usprawnienie systemu sieci dróg na terenie gminy	
Budowa tras i ścieżek rowerowych	
Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego	
Remont i budowa przystanków/wiat autobusowych	

Jednym z podstawowych warunków rozwoju Gminy jest dostępność komunikacyjna zarówno wewnętrzna jak i zewnętrzna realizowana przez drogi gminne oraz powiatowe. Drogi o niskim standardzie nie będą zachęcać potencjalnych inwestorów, mieszkańców oraz turystów do podróżowania. W przeprowadzonych badaniach wśród mieszkańców gminy modernizacja oraz rozbudowa dróg na terenie gminy jest jednym z najważniejszych zadań samorządu. Cel obejmuje następujące projekty:

Inwestycje drogowe - Samorząd będzie podejmował działania zmierzające do realizacji projektów poprawiających komunikację w ramach powiatu olsztyńskiego. Lokalna infrastruktura drogowa, która obsługuje lokalny ruch pasażerski i towarowy na drogach gminnych i powiatowych będzie remontowana wg. potrzeb i możliwości finansowych gminy. Priorytetowo realizowane będą inwestycje łączące miejscowości, obsługujące tereny inwestycje, mieszkaniowe oraz poprawiające dostępność
do atrakcji turystycznych i obiektów użyteczności publicznej.

Gmina realizować będzie wspólne inwestycje z powiatem olsztyńskim na drogach powiatowych przebiegających przez teren gminy. Władze gminy rokrocznie będą ustalać listę priorytetów w zakresie inwestycji drogowych i będą realizować inwestycje własne oraz będą wspierać powiat poprzez współfinansowanie wkładu własnego inwestycji w miarę możliwości budżetowych.

W ramach inwestycji drogowych zaplanowano m.in. Rozbudowę dróg lokalnych na osiedlu mieszkaniowym „Nad Jarem”,

Budowa tras i ścieżek rowerowych - istniejący system szlaków turystycznych nie jest wystarczający. Stąd potrzeba rozbudowy i wyznaczania kolejnych tras i ścieżek rowerowych. Należy także

systematycznie prowadzić przeglądy i uzupełnienia oznaczenia istniejących tras tak, by były czytelne i atrakcyjne dla użytkowników. Ścieżki powinny być oznaczane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i standardami tak, by tworzyły jednolity system. W tym zakresie powinna być także prowadzona współpraca z gminami sąsiednimi oraz powiatem, gdyż często atrakcyjność szlaku wymaga wyjścia poza granice gminy. Realizacja inwestycji drogowych powinna także uwzględniać budowę ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych. Gmina chcąc rozwijać turystykę, jako jeden z filarów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, powinna nieustannie rozwijać trasy rowerowe gdyż stanowi to jedną z atrakcji gminy. Wzrost ilości osób aktywie spędzających czas wolny oraz atrakcyjna oferta gminy jest gwarantem wzrostu zainteresowania turystów.

Budowa oświetlenia ulicznego - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiazaniu z inwestycjami drogowymi. Inwestycje drogowe powinny być realizowane komplementarnie w powiązaniu do budowy oświetlenia ulicznego na terenie gminy, gdyż umożliwi to obniżenie kosztów inwestycji. Inwestycje w budowę oświetlenia powinny uwzględniać rozwiązanie korzystne ekonomicznie np. oświetlenie LED, zasilanie z wykorzystaniem OZE.

Remont i budowa przystanków/wiat autobusowych - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi.

Remont i budowa chodników - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi. Zły stan lub brak chodników uniemożliwia bezpieczne przemieszczanie się mieszkańców.

1.3	**Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego**
Wdrożenie dziedzinowych systemów informatycznych świadczenia elektronicznych usług publicznych	
Rozbudowa infrastruktury informacyjnej i informatycznej	
Zwiększenie dostępu do Internetu i informacji w przestrzeni publicznej	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

W ramach celu zostaną wdrożone projekty umożliwiające z**większenie dostępu do Internetu i informacji w przestrzeni publicznej.** Umożliwia to podjęcie aktywności przez społeczność lokalną m.in. praca on-line. W Regionie Warmii i Mazur realizowany jest projekt S*ieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej*, w ramach którego zostanie zbudowana sieć szkieletowa. Gmina powinna zachęcić lokalnych przedsiębiorców do inwestycji mających na celu zapewnienie Internetu na obszarach słabiej zamieszkałych.

Gmina wdroży projekty w ramach których nastąpi **wdrożenie dziedzinowych systemów informatycznych świadczenia elektronicznych usług publicznych** oraz **rozbudowa infrastruktury informacyjnej i informatycznej**. Umożliwi to sprawne zarządzanie samorządem, urzędem a także świadczenie usług publicznych przez Urząd Gminy w Świątkach. Środki mogą zostać pozyskane z RPO WWM.

1.4	Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, ekonomicznym i społecznym	
Odnowa miejscowości	
Zapewnienie wysokiej estetyki przestrzeni publicznej	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, ekonomicznym i społecznym - koniecznym elementem wspomagającym rozwój miejscowości a także pozwalającym kreować zrównoważoną politykę przestrzenną jest rewitalizacja. Działaniami rewitalizacyjnymi powinny zostać objęte kolejne obszary Gminy, gdyż obecny stan infrastruktury wymaga odnowienia i uzupełnienia. Działania rewitalizacyjne dotyczące infrastruktury zgodnie z ustawą o rewitalizacji wymagają uzupełnienia o rewitalizację społeczną.

Odnowa miejscowości - odnowa miejscowości i poprawa estetyki wsi jest istotna z uwagi na poprawę wizerunku gminy. W gminie są miejscowości o długiej tradycji, często z historyczną zabudową. Realizację tych działań należy rozpocząć od przeglądu i aktualizacji planów odnowy miejscowości.
W ramach tych działań należy poprawić infrastrukturę techniczną, w tym także drogową. Realizując działania związane z odnową miejscowości należy pamiętać o „rewitalizacji społecznej" skierowanej do mieszkańców obszaru objętego działaniami inwestycyjnymi a także o włączeniu mieszkańców od samego początku w proces odnowi wsi. Brak działań „miękkich" wpłynie negatywnie na zmniejszenie efektów tych działań. W ramach projektu przewidziano także działania mające na celu remont kapliczek.

Poprawa estetyki wsi - wykorzystanie potencjału turystycznego gminy będzie możliwie dzięki dbaniu o estetykę wsi. Zadbane wsie są wizytówką gminy i zachęcają turystów do odwiedzin, a nowych mieszkańców do osiedlania się.

W ramach działań podjęte zostaną działania Urzędu Gminy, sołtysów, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej na rzecz poprawy estetyki wsi.

1.5	Troska o środowisko naturalne i ograniczenie niskiej emisji
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w budynkach użyteczności publicznej poprzez poprawę ich efektywności energetycznej	
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w budynkach indywidualnych	
Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie Gminy	

Gospodarki odpadami
Ochrona przyrody i środowiska
Edukacja w zakresie poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w budynkach użyteczności publicznej poprzez poprawę ich efektywności energetycznej - znaczna część budynków użyteczności publicznej z terenu gminy nie odpowiada współczesnym normom efektywności energetycznej. Powoduje to duże straty energii, tym samym też duże koszty utrzymania budynków.

Gmina będzie realizować kompleksową, głęboką termomodernizację budynków poprzedzą audytami energetycznymi w skład, której wchodzić będzie m.in. ocieplanie ścian, dachów, wymiana okien, wymiana i modernizacja źródeł ciepła, wymiana oświetlenia na energooszczędne, wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania budynkami, a także monitoring zużycia energii i wody w budynkach.

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w budynkach indywidualnych - znaczna część budynków mieszkalnych z terenu gminy nie odpowiada współczesnym normom efektywności energetycznej. Są to budynki słabo ocieplone, niespełniające aktualnych norm zapotrzebowania na energie. Wykorzystują one do ogrzewania paliwa stałe, które maja negatywny wpływ na ochronę środowiska. Należy wykonać głęboką termomodernizację budynków poprzedzoną audytami energetycznymi w skład, której wchodzić będzie m.in. ocieplanie ścian, dachów, wymiana okien, wymiana i modernizacja źródeł ciepła, wymiana oświetlenia na energooszczędne, wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania budynkami, a także monitoring zużycia energii i wody w budynkach.

Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) - Gmina powinna stworzyć warunki do rozwoju OZE na terenie gminy. W tworzonych planach zagospodarowania przestrzennego należy umożliwić potencjalnym inwestorom prywatnym i publicznym inwestycje w odnawialne źródła energii. Należy wykorzystać OZE do produkcji ciepła i energii elektrycznej na potrzeby gminy oraz jej mieszkańców. Gmina powinna prowadzić akcje informacyjne o możliwościach pozyskania przez mieszkańców dofinansowania na inwestycje w zakresie OZE oraz wprowadzić program dofinansowania zakupu nowych urządzeń grzewczych, w tym kotłów na biomasę mieszkańcom (ze środków zewnętrznych oraz własnych w wiarę możliwości budżetowych gminy).

W ramach promocji i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) zaplanowano m.in. budowę instalacji fotowoltaicznych obsługujących budynek administracyjny Urzędu Gminy Świątki i budynki Publicznego Gimnazjum oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Świątkach.

Gospodarki odpadami - Zgodnie z dyrektywą ramową o odpadach (dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy), będącą kluczowym aktem prawa UE w dziedzinie gospodarki odpadami, dążeniem UE jest stworzenie „społeczeństwa recyklingu", którego celem będzie „unikanie

wytwarzania odpadów oraz wykorzystywanie odpadów jako zasobów". Kluczową kwestią w gospodarce odpadami jest właściwą hierarchia sposobów postępowania z odpadami. Jej przestrzeganie daje możliwość ograniczenia negatywnego skutku na środowisko, jak również optymalnego wykorzystania substancji zawartych w odpadach (oszczędność cennych surowców). Prawo unijne i polskie wprowadza następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

1. zapobieganie powstawaniu odpadów;
2. przygotowywanie do ponownego użycia;
3. recykling;
4. inne procesy odzysku;
5. unieszkodliwianie.

Gmina wdroży program gospodarki odpadami w ramach, którego realizowane będą następujące działania:

- zapobieganie powstawaniu odpadów, w szczególności ograniczenie marnotrawstwa żywności;
- dalszy rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów, w tym odpadów biodegradowalnych i odpadów niebezpiecznych;
- eliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów;
- minimalizację ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych przy jednoczesnym zwiększaniu ilości tych odpadów poddawanych procesom odzysku;
- eliminowanie nielegalnego transportu odpadów;
- zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy i zmiana ich zachowań, poprzez m.in. prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych promujących działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz właściwe postępowanie z odpadami w szczególności w zakresie ich selektywnego zbierania;
- stosowanie procedury zielonych zamówień publicznych;
- optymalizacja kosztów prowadzonej gospodarki odpadami na terenie gminy.

Ochrona przyrody i środowiska - gmina z uwagi na swoje położenie oraz walory przyrodnicze i środowiskowe będzie stawiać szczególny nacisk na ich ochronę. Realizacja tych działań wynikać będzie z Programu Ochrony Środowiska Gminy Światki, który wyznaczy szczegółowe kierunki działania w tym obszarze. Szczególny nacisk należy położyć na zapobieganie zagrożeniom ekologicznym, ochronie presji turystycznej na cenne przyrodniczo obszary gminy.

Edukacja w zakresie poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska - gmina wspólnie ze szkołami oraz biblioteką wdroży program edukacji ekologicznej na terenie gminy. Edukacja ekologiczna musi docierać do wszystkich grup wiekowych i społecznych, tj. zarówno do dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i decydentów w sprawach związanych z ochroną środowiska, tzn. pracowników samorządowych.

Cele strategiczny 2 Tworzenie i promowanie warunków dla rozwoju gospodarki z zachowaniem zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego

2.1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców
Rozwijanie działalności gospodarczej, w szczególności bazującej na usługach i produktach lokalnych oraz zasobach tradycyjnych i ekologicznych	
Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego	
Uzbrajanie terenów inwestycyjnych	
Rozwój agroturystyki	
Edukacja w zakresie przedsiębiorczości, kreatywności i zarządzania projektem młodzieży ze szkół podstawowych z terenu gminy	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Rozwijanie działalności gospodarczej, w szczególności bazującej na usługach i produktach lokalnych oraz zasobach tradycyjnych i ekologicznych - władze gminy będą pośrednio wspierać rozwój działalności gospodarczej, w szczególności bazującej na usługach i produktach lokalnych oraz zasobach tradycyjnych i ekologicznych na swoim terenie poprzez doradztwo, szkolenia, promocję itp.. Dodatkowo władze gminy mogą wspierać merytorycznie zainteresowanych w pozyskaniu środków finansowych na uruchomienie takiej działalności m.in. poprzez konsultacje wniosków o dofinansowanie.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - celem będzie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów o znacznych potencjale rozwojowym. Nie można dopuścić do niekontrolowanego procesu inwestycyjnego gdyż gmina utraci swoje walory przyrodnicze, historyczne a także zmniejszy się atrakcyjność osiedlania i jakość życia.

Rozwój agroturystyki - gmina chcąc zrealizować postawione w Strategii cele musi dążyć do stworzenia na swoim terenie miejsc pobytu turystów. Analiza danych dotyczących turystyki na terenie gminy wskazuje, że na przestrzeni okresu nastąpił znaczny wzrost liczby korzystających z noclegów. Uczestnicy warsztatów strategicznych oraz osoby uczestniczące w badaniach ankietowych wskazywali na potrzebę rozwoju jakości i różnorodności oferty agroturystycznej na terenie gminy. Władze gminy będą wspierać pośrednio tworzenie gospodarstw agroturystycznych na swoim terenie poprzez działania doradcze, edukacyjne skierowane do zainteresowanych utworzeniem agroturystyki. Dodatkowo władze gminy mogą wspierać merytorycznie zainteresowanych w pozyskaniu środków finansowych na utworzenie gospodarstw agroturystycznych m.in. poprzez konsultacje wniosków o dofinansowanie.

Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na terenie gminy - z uwagi na położenie teren gminy nie jest mocno atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów. Gmina chcąc realizować oczekiwania mieszkańców skierowane na rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy powinna pozyskać tereny, które zostaną uzbrojone na potrzeby potencjalnych inwestorów. Istotnym elementem uzbrojenia terenów inwestycyjnych może być współpraca z zainteresowanymi inwestorami w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości, kreatywności i zarządzania projektem młodzieży ze szkół podstawowych z terenu gminy - w ramach zadania realizowane będą programy edukacyjne w szkołach podstawowych ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, kreatywności i zarządzania projektem.

2.2	**Wspieranie rozwoju rolnictwa oraz tworzenie warunków rozwoju lokalnego przetwórstwa i produkcji ekologicznej żywności**
Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	
Promowanie usług i produktów lokalnych	
Współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w przetwórstwie	
Inicjowanie współpracy pomiędzy podmiotami zajmującymi się lokalnym przetwórstwem	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego - gmina stworzy, przy współpracy m.in. z Lokalną Grupą Działania Kraina Drwęcy i Pasłęki, inkubator przetwórstwa lokalnego. Inkubator zapewni warunki do przetwórstwa i produkcji żywności przez mieszkańców gminy. Działanie inkubatora pozwoli na zdobycie dodatkowego źródła dochodu mieszkańcom gminy.

Promowanie usług i produktów lokalnych - władze gminy będą wspierać tworzenie przetwórstwa i produkcji ekologicznej żywności na swoim terenie poprzez działania doradcze, edukacyjne skierowane do zainteresowanych utworzeniem agroturystyki lub taką produkcją. Dodatkowo władze gminy mogą wspierać merytorycznie zainteresowanych w pozyskaniu środków finansowych na uruchomienie takiej działalności m.in. poprzez konsultacje wniosków o dofinansowanie.

Współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w przetwórstwie - na terenie województwa funkcjonują podmioty zajmujące się lokalnym przetwórstwem i dziedzictwem kulinarnym m.in. Regionalna Izba Gospodarcza Żywności Naturalnej i Tradycyjnej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski. Gmina wspólnie z tymi podmiotami realizować będzie przedsięwzięcia wspierające ten obszar rolnictwa i przetwórstwa.

2.3	Stworzenie oferty inwestycyjnej i systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości
Stworzenie i koordynacja zintegrowanego systemu obsługi inwestorskiej	
Nawiązanie współpracy z podmiotami wspierającymi pozyskiwanie inwestorów	
Przygotowanie oferty inwestycyjnej Gminy	
Przygotowanie strategii promocji Gminy	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Stworzenie i koordynacja zintegrowanego systemu obsługi inwestorskiej - Urząd Gminy stworzy system obsługi inwestora. W jego realizację włączone zostaną wszystkie branżowe działy urzędu. Kompleksowy system stworzy lepsze warunki do pozyskania i zapewnienia obsługi potencjalnych inwestorów. Przedmiotowy projekt powiązany jest ścisłe z projektem *Nawiązanie współpracy z podmiotami wspierającymi pozyskiwanie inwestorów.*

Nawiązanie współpracy z podmiotami wspierającymi pozyskiwanie inwestorów - Urząd Gminy nawiąże współpracę m.in. z Centrum Obsługi Inwestora WMARR S.A., Polską Agencją Inwestycji Zagranicznych, a także innymi instytucjami mogącymi przyczynić się do większego zainteresowania gminą. Urząd Gminy zintensyfikuje kontakty z najważniejszymi instytucjami promującymi biznes Województwa Warmińsko-Mazurskiego, których celem będzie jak najlepsza informacja o możliwościach inwestycyjnych w gminie, ale także wykorzystanie potencjału gospodarczego i edukacyjnego dla poszerzenia możliwości inwestycyjnych w całym województwie.

Przygotowanie oferty inwestycyjnej Gminy - Urząd Gminy stworzy ofertę inwestycyjną gminy obejmującą tereny pod zabudowę biznesową, turystyczną oraz mieszkaniową. Oferta będzie dostępna na stronie www urzędu dedykowaną inwestorom, ogólnodostępne portale branżowe m.in. www.investinwarmiaandmazury.pl, www.invest.warmia.mazury.pl, a także tradycyjne materiały promocyjne (broszury, ulotki itp.).

Przygotowanie strategii promocji Gminy - stworzony dokument powinien kłaść duży nacisk na promocję gospodarczą i turystyczną gminy, a także przyczynić się do budowy jego marki. Środki na promocję pochodzić mogą ze źródeł zewnętrznych oraz środków własnych Gminy.

2.4	Rozwój ekonomii społecznej
Popularyzacja wiedzy dotyczącej ekonomii społecznej na terenie Gminy	
Stworzenie mechanizmów wparcia podmiotów ekonomii społecznej (PES) przez Gminę	
Wykorzystanie miejsc atrakcyjnych turystycznie i lokalnych produktów do rozwoju ekonomii społecznej	
Wyszkolenie osób działających na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Popularyzacja wiedzy dotyczącej ekonomii społecznej na terenie Gminy - wiedza społeczeństwa na temat ES jest na niskim poziomie. Działanie na rzecz ES musi wymagać promocji idei, korzyści płynących z funkcjonowania podmiotów ES. Kampania ta powinna być skierowana do wszystkich mieszańców gminy, w szczególności klientów urzędy pracy, pomocy społecznej, a także młodzieży, władz sołtysów i przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

Stworzenie mechanizmów wparcia podmiotów ekonomii społecznej (PES) przez Gminę - w ramach tego działania zostanie stworzony program rozwoju ES na terenie Gminy. Gmina może wspierać PES m.in. poprzez ułatwienie w dostępie do lokali, wprowadzić klauzule społeczne do zamówień publicznych a także zlecać zadania własne PES. Szczegółowe zasady wparcia określone zostaną w programie. Gmina powinna podjąć również współpracę z innymi podmiotami wspierającymi PES dla skierowania ich działań na rzecz mieszkańców gminy.

Wyszkolenie osób działających na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej - działanie na rzecz ES wymaga wiedzy i przygotowania osób zaangażowanych w tą ideę. W ramach działania należy zorganizować szkolenia, wizyty studyjne dla przedstawicieli UG, GOPS oraz lokalnych organizacji pozarządowych.

Wykorzystanie miejsc atrakcyjnych turystycznie i lokalnych produktów do rozwoju ekonomii społecznej - w ramach tego działania należy oprzeć rozwój wiosek tematycznych o podmioty ekonomii społecznej.

Cele strategiczny 3 Wzmocnienie systemu świadczenia usług publicznych oraz form spędzania czasu wolnego

3.1	**Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców**
Budowa remiz OSP w Świątkach i Kwiecewie	
Poszerzenie zakresu usług świadczonych i dostępnych dla osób niepełnosprawnych oraz seniorów	
Podnoszenia jakości i poszerzenie dostępu mieszkańców do podstawowej opieki medycznej oraz profilaktyki zdrowia	
Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem	
Rozbudowa monitoringu zewnętrznego w miejscach zagrożonych	
Planowe oświetlenie miejsc publicznych	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Budowa remiz OSP w Świątkach i Kwiecewie - z uwagi na zły stan techniczny oraz degradację budynków zaplanowano budowę 2 remiz OSP w Świątkach i Kwiecewie. Priorytetem jest budowa remizy OSP w Świątkach z uwagi na przynależność jednostki do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

Poszerzenie zakresu usług świadczonych i dostępnych dla osób niepełnosprawnych oraz seniorów - w ramach działania należy stworzyć warunki do opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi, także opieki całodobowej oraz rozwój usług pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania. Z uwagi na wzrost liczby seniorów gmina powinna zapewnić mieszkańcom odpowiednie warunki do życia, spędzania czasu wolnego i opieki zdrowotnej, dostępu do kultury, zapewnić mieszkańcom niwelowanie barier architektonicznych.

Podnoszenia jakości i poszerzenie dostępu mieszkańców do podstawowej opieki medycznej oraz profilaktyki zdrowia - w ramach działania należy przeprowadzić działania mające na celu zwiększenie dostępności usług medycznych i podniesienie standardu świadczeń zdrowotnych. Istotnym elementem opieki zdrowotnej są programy z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach branżowej strategii realizować będzie działania dedykowane osobom wykluczonym i zagrożonym wykluczeniu. Ośrodek realizować będzie działania ze środków własnych oraz przy wsparciu środków zewnętrznych.

Rozbudowa monitoringu zewnętrznego w miejscach zagrożonych - gmina rozbuduje system monitoringu zewnętrznego w miejscach zagrożonych. Będą one wskazane przez policję oraz mieszkańców jako zagrożone.

Planowe oświetlenie miejsc publicznych - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi. Inwestycje drogowe powinny być realizowane komplementarnie w powiązaniu do budowy oświetlenia ulicznego na terenie gminy, gdyż umożliwi to obniżenie kosztów inwestycji. Inwestycje w budowę oświetlenia powinny uwzględniać rozwiązanie korzystne ekonomicznie np. oświetlenie LED, zasilanie z wykorzystaniem OZE.

3.2	**Rozwój oraz zwiększanie atrakcyjności i jakości lokalnej infrastruktury edukacyjnej**
Poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	
Krzewienie idei kształcenia ustawicznego (kształcenie przez całe życie) - „Edukacja pokoleń”	
Wysoki poziom edukacji dzieci i młodzieży w szkołach	
Doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne	
Modernizacja i remonty budynków oświatowych wraz z zagospodarowaniem terenów przyszkolnych	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży - zadanie to będzie realizowane przez organizacje pozarządowe i wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne. W ramach tego działania istotnym elementem jest pozyskanie finansowania zewnętrznego. Gmina przygotuje warunki do rozwoju kształcenia w formach pozaszkolnych m.in. w postaci zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym. W ramach tego działania przewiduje się poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych skierowanych do młodzieży z terenu gminy zarówno poprzez szkoły, Bibliotekę i świetlice wiejskie.

Krzewienie idei kształcenia ustawicznego (kształcenie przez całe życie) - „Edukacja pokoleń - zadanie to będzie realizowane przez gminę pośrednio. Gmina stworzy warunki dla podmiotów zainteresowanych kształceniem osób dorosłych np. lokalnych organizacji pozarządowych m.in. poprzez udostępnienie zasobów technicznych, wsparcie merytoryczne pracowników Urzędu Gminy i szkół.

Wysoki poziom edukacji dzieci i młodzieży w szkołach - w ramach tego działania gmina zadba o stworzenie jak najlepszych warunków do nauki dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W szkołach należy modernizować i tworzyć pracownie przedmiotowe, położyć nacisk na rozwój zawodowy nauczycieli a także zadbać o wprowadzenie zajęć dodatkowych i wyrównawczych dla wszystkich zainteresowanych i wymagających pomocy uczniów. Bieżąca współpraca placówek oświatowych z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi.

Doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne - konieczne jest systematyczne doposażenia placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne podnoszące standard nauczania, szczególnie w narzędzia technologii informatycznych i edukacyjnych oraz dostosowywanie warunków nauczania do potrzeb uczniów - zarówno pod względem infrastruktury, jak i podręczników i materiałów dydaktycznych.

Modernizacja i remonty budynków oświatowych wraz z zagospodarowaniem terenów przyszkolnych - w ramach działania należy prowadzić inwestycje w poprawę infrastruktury budynków oświatowych poprzez ich modernizację oraz prowadzenie prac remontowych. Należy zapewnić odpowiednie warunki dla rozwoju fizycznego uczniów poprzez rozwój infrastruktury sportowej na terenach przyszkolnych.

W ramach modernizacji i remontów budynków oświatowych wraz z zagospodarowaniem terenów przyszkolnych zaplanowano m.in. budowę boiska szkolnego w Świątkach oraz rozbudowę Przedszkola Samorządowego w Świątkach w celu umożliwienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Programy przeciwdziałania odpływowi dzieci ze szkół gminy do gmin ościennych - Uczniowie odpływają do placówek w gminach ościennych. Jest to problem wszystkich gmin z terenu powiatu. Dyrektorzy szkół oraz Gmina, jako organ prowadzący szkoły, będą aktywnie zabiegać o uczniów zamieszkujących na terenie gminy. Stworzony zostanie program poprawy jakości nauczania

oraz dostosowania godzin pracy szkół, dojazdów dzieci do potrzeb rodziców pracujących do godz. 16.00 i dłużej.

3.3	**Rozwój oraz zwiększanie atrakcyjności i jakości lokalnej infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej**
Budowa punktów obserwacyjnych / wież widokowych	
Stworzenie systemu szlaków turystycznych	
Rozbudowa infrastruktury sportowej, rekreacyjnej	
Budowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej	
Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej - lokalne produkty turystyczne	
Utworzenie wsi tematycznych na terenie gminy	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Budowa punktów obserwacyjnych / wież widokowych - w ramach projektu zaplanowano budowę punktów obserwacyjnych / wież widokowych w atrakcyjnych przyrodniczo, krajobrazowo punktach Gminy.

Stworzenie systemu szlaków turystycznych - z uwagi na położenie Gminy oraz jej walory przyrodnicze istniejący system szlaków turystycznych nie jest wystarczający. Stąd potrzeba rozbudowy i wyznaczania kolejnych szlaków m.in. pieszych, rowerowych i np. konnych. Należy także systematycznie prowadzić przeglądy i uzupełnienia oznaczenia istniejących szlaków tak, by były czytelne i atrakcyjne dla użytkowników. Szlaki powinny być oznaczane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i standardami tak, by tworzyły jednolity system. W tym zakresie powinna być także prowadzona współpraca z gminami sąsiednimi oraz powiatem, gdyż często atrakcyjność szlaku wymaga wyjścia poza granice gminy. Realizacja inwestycji drogowych powinna także uwzględniać budowę ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych. Świątki chcąc rozwijać turystykę, jako jeden z filarów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, powinny nieustannie rozwijać szlaki turystyczne gdyż stanowi to jedną z atrakcji gminy.

Rozbudowa infrastruktury sportowej, rekreacyjnej - sport, kultura fizyczna i rekreacja służyć mają rozwojowi społeczeństwa, zachowaniu przez obywateli sprawności fizycznej i zdrowia, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Należy stworzyć warunki dla mieszkańców gminy w każdym wieku do spędzania wolnego czasu m.in. poprzez np. budowę wiat, placów zabaw, infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej, zagospodarowanie skwerów i centrów wsi, tworzenie siłowni i innych miejsc do wypoczynku i aktywnego spędzania czasu.

W ramach rozbudowy infrastruktury sportowej, rekreacyjnej zaplanowano m.in. dostosowanie świetlicy w budynku kotłowni w Świątkach do celów sportowych.

Budowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej - rozbudowując bazę rekreacyjno-wypoczynkową należy pamiętać i brać pod uwagę, by poza zaspakajaniem potrzeb mieszkańców z zakresu rekreacji i wypoczynku spełniała ona również funkcje atrakcji turystycznych. Można w tym celu wykorzystać ogólnospołeczny trend wzrostu aktywności fizycznej, który wiąże się z uprawianiem rozmaitych form rekreacji i wypoczynku, w tym różnych sportów. Uczestnicy warsztatów podkreślali konieczność stworzenia plaż, ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych.

Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej - lokalne produkty turystyczne - w ramach działania należy wykonać następujące etapy:

- przygotowanie analiz eksperckich (audyt otoczenia, analiza zasobów, ocena dotychczasowych strategii działań);
- przygotowanie cyklu spotkań warsztatowych w celu stworzenia pożądanego wizerunku gminy jako obszaru atrakcyjnego turystycznie, określenie priorytetów i przygotowanie planów działań;
- opracowanie dokumentu kierunkowego dotyczącego rozwoju turystyki dla gminy;
- przygotowanie oferty turystycznej, produktów turystycznych. Na terenie gminy należy stworzyć produkty turystyczne integrujące wszystkie walory gminy. Zintegrowane, kompleksowe produkty turystyczne stanowić będą ważną atrakcje turystyczną.
- wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji projektów turystycznych;

Utworzenie wsi tematycznych na terenie gminy - Pomysłem, który jest realizowany z powodzeniem na terenie regionu są wioski tematyczne będące innowacyjnym produktem turystyki wiejskiej. Wioski tematyczne, to lokalne inicjatywy społeczno-gospodarcze w wyniku, których mieszkańcy tworzą ofertę turystyczną opartą na wybranym temacie przewodnim. Miejscowość, w której prowadzona jest wioska tematyczna może stać się ważnym ośrodkiem opartym na pomysłowości, wiedzy i kreatywności mieszkańców zaangażowanych w jej działalność[12]. Przy tworzeniu wsi tematycznych warto wziąć pod uwagę umiejscowienie gminy na terenie historycznej Warmii oraz przebieg granicy między Warmią i Mazurami. Gmina pomoże zainteresowanym mieszkańcom poszczególnych miejscowości utworzyć wsie tematyczne. Pomoc ta będzie polegała na wspólnym przygotowaniu wniosku o dofinansowanie na utworzenie wsi tematycznej, realizacji procesu inwestycyjnego itp.”

3.4	Rozwój oraz zwiększanie atrakcyjności i jakości infrastruktury instytucji kultury (Biblioteki)
Budowa biblioteki w Świątkach	

[12] S. Wacięga, *Przedsiębiorczość obywatelska w działalności wioski tematycznej*, Instytut Europeistyki, Uniwersytet Jagielloński, 2011

Cel obejmuje projekt:

Budowa Biblioteki w Świątkach.

3.5	Wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania gminą
Poprawa jakości i dostępności usług administracyjnych	
Wprowadzenie standardów obsługi interesantów w Urzędzie Gminy	
Wdrożenie innowacyjnych technologii w zakresie obsługi mieszkańców	
Podniesienie sprawności i skuteczności zarządzania w sytuacjach kryzysowych	
Promocja turystyczna, gospodarcza gminy	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Poprawa jakości i dostępności usług administracyjnych - otwarcie Urzędu Gminy na nowe rozwiązania z zakresu zarządzania, bazujące na przepływie informacji pomiędzy mieszkańcami, biznesem, społeczeństwem a urzędem wpłynie na osiągnięcie wzajemnego zrozumienia, co przyczyni się do lepszego zaspokojenia potrzeb. Zostaną wdrożone rozwiązani z zakresu e-administracji usprawniające działanie urzędu oraz obsługę interesantów.

Wprowadzenie standardów obsługi interesantów w Urzędzie Gminy - urząd, chcąc pozyskać inwestorów a także otworzyć się na turystów, powinien wprowadzić nowoczesne standardy obsługi interesantów. Warto rozważyć wyodrębnienie komórki, osoby odpowiedzialnej za obsługę inwestorów i promocję gminy, a także uruchomienie punktu obsługi klienta w urzędzie.

Wdrożenie innowacyjnych technologii w zakresie obsługi mieszkańców - w ramach zadania powinno się wdrożyć elementy e-administracji oraz mechanizmów konsultacji społecznych w zakresie istotnych dla mieszkańców spraw. Można zastosować do tego platformy internetowe dedykowane konsultacjom społecznym.

Promocja turystyczna, gospodarcza gminy - w ramach zadania należy stworzyć strategię budowy marki turystycznej oraz promocji gminy podkreślającą jej położenie na Warmii i Mazurach a następnie wdrożyć założone w niej działania. Istotnym elementem będzie aktywizacja działań Gminy w zakresie promocji turystycznej.

Najbardziej efektywnym, dostępnym kanałem promocji jest dobrze przygotowana, czytelna strona internetowa, która prezentuje ofertę turystyczną i zachęca turystów do odwiedzenia gminy. W ramach zdania należy położyć nacisk na promocję gminy z wykorzystaniem strony www urzędu. Gmina będzie rozwijać działalność promocyjną (m.in. poprzez szerokie zastosowanie technologii

komunikacyjno-informacyjnych), koncentrując swoją uwagę na instrumentach promocji wykorzystujących bezpośrednie kontakty z potencjalnymi inwestorami.

Cele strategiczny 4 Inteligentny rozwój społeczny wykorzystujący aktywność społeczną i ekonomiczną, dziedzictwo kulturowe oraz współpracę środowisk lokalnych

4.1	Zaangażowane społeczeństwo na rzecz rozwoju gminy
Wspieranie społecznych inicjatyw (w szczególności: edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, zdrowotnych)	
Katalizowanie aktywności i kreatywności mieszkańców	
Wzmacnianie społecznej tożsamości i więzi mieszkańców ze swoją Gminą	
Wzmacnianie współpracy w ramach istniejących struktur samorządowych	
Wspieranie i promowanie aktywności lokalnej mieszkańców	
Rozwój oferty świetlic wiejskich	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

W ramach celu zostaną wdrożone projekty umożliwiające **wspieranie społecznych inicjatyw (w szczególności: edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, zdrowotnych), katalizowanie aktywności i kreatywności mieszkańców oraz wzmacnianie współpracy w ramach istniejących struktur samorządowych, Wspieranie i promowanie aktywności lokalnej mieszkańców -** Urząd będzie wspierać aktywność mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz rozwój partycypacji społecznej ukierunkowaną na współpracę różnych środowisk oraz różnych partnerów. Jednocześnie rozwijać należy ideę partycypacji społecznej, zarówno w sferze zachęcania społeczności lokalnej do aktywnego rozwiązywania problemów lokalnych. Należy kontynuować działania skierowane do różnych grup społecznych (z naciskiem na dzieci, młodzież i osoby starsze). Ważne są przede wszystkim działania/projekty pobudzające aktywność, budujące ofertę spędzania wolnego czasu w sposób efektywny, pobudzający, inspirujący i rozwijający. Organizacją tego typu działań/projektów powinna zająć się Biblioteka w Świątkach, organizacje pozarządowe, szkoły, przedszkola we współpracy z Urzędem Gminy.

Wzmacnianie społecznej tożsamości i więzi mieszkańców ze swoją Gminą - w ramach działalności instytucji edukacyjnych, kulturalnych nacisk zostanie położony na wzmacnianie społecznej tożsamości i więzi mieszkańców z Gminą w której mieszkają.

Rozwój świetlic wiejskich - świetlice wiejskie są istotnym elementem aktywizacji środowisk lokalnych. Należy aktywizować ich funkcjonowanie np. poprzez zatrudnienie animatorów, przekazywanie świetlic organizacjom pozarządowym, zlecanie zadań publicznych w zakresie organizacji czasu wolnego ze szczególnym naciskiem na czas wolny dzieci, młodzieży i osób starszych. Świetlice wiejskie to program, oferta a nie sam budynek i o tym należy pamiętać. Brak atrakcyjnej oferty nie przyczyni się do wzrostu zainteresowania mieszkańców korzystaniem ze świetlic. Każda ze

świetlic powinna opracować roczny program działania odpowiadający potrzebom lokalnej społeczności stworzony z mieszkańcami.

4.2	Zachowanie dziedzictwa kulturowego
Tworzenie warunków dla rozwoju postaw i kompetencji mieszkańców w zakresie kultury	
Rozwijanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez angażowanie do uczestnictwa w kulturze	
Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla działalności kulturalnej	
Wykorzystanie potencjału obiektów historycznych i zabytkowych Gminy	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Tworzenie warunków dla rozwoju postaw i kompetencji mieszkańców w zakresie kultury - w ramach działań realizowane będą przedsięwzięcia polegające na za zakupie sprzętu, modernizacji świetlic wiejskich oraz Biblioteki. W w/w obiektach wdrożona zostanie oferta kulturalna dedykowana mieszkańcom Gminy. Pozwoli to na rozwój ich postaw i kompetencji mieszkańców w zakresie kultury.

Rozwijanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez angażowanie do uczestnictwa w kulturze - gmina poprzez placówki z terenu gminy (szkoły, biblioteka, świetlice wiejskie) poszerzy ofertę dla mieszkańców w zakresie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych oraz edukacji kulturalnej. Zainteresowani będą mogli brać udział m.in. w zajęciach plastycznych, muzycznych, teatralnych. Realizacja tych działań możliwa będzie po pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania.

Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla działalności kulturalnej - działanie ukierunkowane jest w szczególności na budowę Biblioteki w Świątkach.

Wykorzystanie potencjału obiektów historycznych i zabytkowych Gminy - Gmina posiadając na swoim terenie liczne obiekty musi wykorzystać je do rozwoju turystyki. Przyczyni się to do wzrostu atrakcyjności Gminy oraz pozwoli na wzrost liczby odwiedzających.

4.3	Wspieranie aktywności lokalnych organizacji społecznych
Intensyfikacja współpracy samorządu z organizacjami „trzeciego sektora”	
Promocja wolontariatu oraz ekonomii społecznej	
Wspieranie inicjatyw wzmacniających potencjał sektora społeczeństwa obywatelskiego w Gminie	
Rozwijanie instrumentów partycypacji społecznej	
Kształcenie liderów lokalnych	

Cel obejmuje m.in. następujące projekty:

Intensyfikacja współpracy samorządu z organizacjami „trzeciego sektora" - należy wspierać współpracę samorządu z organizacjami „trzeciego sektora" m.in. poprzez realizację wspólnych działań skierowane do różnych grup społecznych realizowanych wspólnie.

Promocja wolontariatu oraz ekonomii społecznej - prowadzenie działań skierowanych na rozwój wolontariatu wśród młodzieży oraz seniorów. W ramach projektu prowadzone będą działania mające na celu wzrost zainteresowania wolontariatem, a także świadczenia usług wolontariackich dedykowanych m.in. seniorom, młodzieży.

Wspieranie inicjatyw wzmacniających potencjał sektora społeczeństwa obywatelskiego w Gminie - wysokiej jakości kapitał społeczny kojarzony jest najczęściej z umiejętnością rozwiązywania problemów i podejmowania działań we współpracy z innymi. Współpraca oparta na zaufaniu jest ważna zarówno w wymiarze gospodarczym jak i społecznym. Gmina powinna wspierać aktywność organizacji pozarządowych. Samorząd będzie wspierał działalność organizacji pozarządowych, sołectw, ale także liderów i grup liderów lokalnych ukierunkowaną na współpracę różnych środowisk oraz różnych partnerów. Jednocześnie rozwijać należy ideę partycypacji społecznej, zarówno w sferze zachęcania społeczności lokalnej do aktywnego rozwiązywania problemów lokalnych.

Rozwijanie instrumentów partycypacji społecznej - prowadzenie działań nakierowanych na zwiększenie udziału mieszkańców w konsultacjach społecznych, jak i zwiększanie liczby aktów poddawanych konsultacjom, wprowadzenie Budżetu Obywatelskiego itd.

Kształcenie liderów lokalnych - bezpośrednim realizatorem tego zadania nie jest samorząd. W ramach dostępnych środków pozabudżetowych należy stworzyć program kształcenia liderów lokalnych. Sprawni liderzy, skuteczne organizacje pozarządowe muszą być dobrze przygotowani do codziennej pracy. Zapewnić im to mogą szkolenia, staże w innych organizacjach. Zadanie to powinno być realizowane przez duże organizacje pozarządowe o uznanej renomie, które działają skutecznie od wielu lat. Samorząd powinien zabiegać o współpracę z takimi organizacjami.

8. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

8.1. Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Europa 2020 przede wszystkim na poziomie dwóch wzajemnie ze sobą powiązanych priorytetów:

1. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, ekologicznej i szanującej dziedzictwo przyrody oraz bardziej konkurencyjnej;
2. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, przyjaznej seniorom oraz zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

8.2. Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)[13]

Strategia Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026 wpisuje się w logikę interwencji Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, m.in. na poziomie następujących celów:

- 3 - poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- 4 - wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- 5 - stworzenie Polski Cyfrowej;
- 6 - rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia;
- 7 - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- 10 - stworzenie sprawnego państwa, jako modelu działania administracji publicznej;
- 11 - wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Tym samym założenia SRGŚ przyczyniają się do osiągnięcia celu głównego Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, jakim jest poprawa jakości życia Polaków.

8.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)[14]

Strategia Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo na poziomie:

1. Obszaru strategicznego I. Sprawne i efektywne państwo - poprzez wdrażanie działań zapewniających ład administracyjny, działań prowadzących do rozwoju kapitału społecznego oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych, w tym poprzez e-usługi i zwiększenie partycypacji społecznej;
2. Obszaru strategicznego II. Konkurencyjna gospodarka - poprzez rozwój kapitału ludzkiego, w tym w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i środowiska, w tym poprzez zwiększenie wykorzystania OZE, wzrost wydajności i zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz silniejsze wykorzystanie technologii cyfrowych;
3. Obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna - poprzez zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych oraz podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Polityka spójności zaproponowana na okres po 2013 r. umożliwia wszystkim państwom członkowskim i regionom aktywne dążenie do inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Założenia te w pełni realizuje SRGŚ 2016-2026.

[13] Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. https://mac.gov.pl/files/wp.../12/Polska2030_final_november2012.pdf.

[14] *Strategia Rozwoju Kraju 2020- Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*, MIiR, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/srk_2020/strony.

8.4. Krajowy Program Reform - Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Świątki wpisuje się w logikę interwencji Krajowego Programu Reform - Europa 2020 na poziomie: celu w zakresie zatrudnienia, celu energetycznego, celu w zakresie edukacji oraz celu w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Realizacja Strategii przyczyni się do odrabiania zaległości rozwojowych, w tym na zmniejszeniu dystansu infrastrukturalnego m.in. w energetyce, infrastrukturze społecznej oraz podniesieniu jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.

8.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie[15]

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

W części określającej priorytety polityki regionalnej do roku 2020 określono trzy cele:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych;
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Układ celów KSRR odzwierciedla podstawowe obszary oddziaływania KSRR do 2020 roku i tworzy triadę: konkurencyjność-spójność-sprawność. W KSRR określono kierunki działania dla obszarów wiejskich dla 3 celów.

Tabela 41. Cele i działania KSRR dla obszarów wiejskich

Cel	OBSZARY WIEJSKIE
Cel 1 KONKURENCYJNOŚĆ	1. Tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami - włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe; 2. Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich; 3. Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich - zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej (w tym wahadłowej); 4. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego 5. Rozwój miast powiatowych - lokalnych ośrodków rozwoju; 6. Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych; 7. Rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.
Cel 2 SPÓJNOŚĆ	1. Zapóźnione obszary wiejskie - restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna; 2. Poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości; 3. Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usługi; 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów skrajnie peryferyjnych; 5. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.

[15] *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020*: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, 13 lipca 2010r.

Cel 3 SPRAWNOŚĆ	1. Wzmacnianie strategicznego podejścia na wszystkich szczeblach; 2. Lepsze ukierunkowanie terytorialne środków publicznych; 3. Mechanizmy koordynacyjne, w tym zarządzanie wieloszczeblowe; 4. Budowanie kapitału społecznego przez sieci współpracy między aktorami polityki regionalnej.

Źródło: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Założone w ramach Strategii Rozwoju Gminy cele wpisują się w kierunki wyznaczone w KSRR.

8.6. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Strategia Rozwoju Gminy Świątki wpisuje się w cele strategii regionalnej i będzie je realizować. W ramach prac nad strategią wyznaczono Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) odzwierciedlające potencjały i problemy rozwojowe w układzie terytorialnym, które będą przedmiotem zainteresowania Strategii. OSI dotyczą zarówno obszarów o szczególnym potencjale rozwojowym, jak i tych, które wymagają troski ze względu na występujące zapóźnienia. W toku prac nad Strategią wyróżniono 9 takich obszarów:

1. Tygrys warmińsko-mazurski;
2. Aglomeracja Olsztyna;
3. Ośrodki subregionalne;
4. Nowoczesna wieś;
5. Obszary peryferyzacji społeczno-gospodarczej;
6. Obszary o słabym dostępie do usług publicznych;
7. Obszary przygraniczne;
8. Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji;
9. Obszary o ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej.

Świątki wpisuje się w następujące OSI:

OSI -Nowoczesna wieś

Uzasadnienie strategicznej interwencji: Wzrost konkurencyjności obszarów oferujących najlepsze warunki dla produkcji żywności wysokiej jakości oraz wzrostu produktywności produkcji rolniczej.

Kryterium wyboru**:** dokonana przez Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie. Waloryzacja ta uwzględnia zarówno możliwości wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa (w tym ekologicznego) (**typ A**), jak i kierunek intensywnego rozwoju rolnictwa pokrywającego się z najlepszymi parametrami rolniczej przestrzeni produkcyjnej (**typ B**)

Oczekiwane efekty interwencji**:** wzrost specjalizacji w zakresie produkcji żywności wysokiej jakości bazującej na regionalnych zasobach przyrodniczych, wspierającej poziom dochodów mieszkańców regionu; wzrost współpracy biznesowej, a także aktywności promocyjnej i targowej; wzrost przedsiębiorczości.

Rysunek 4. OSI - Nowoczesna wieś

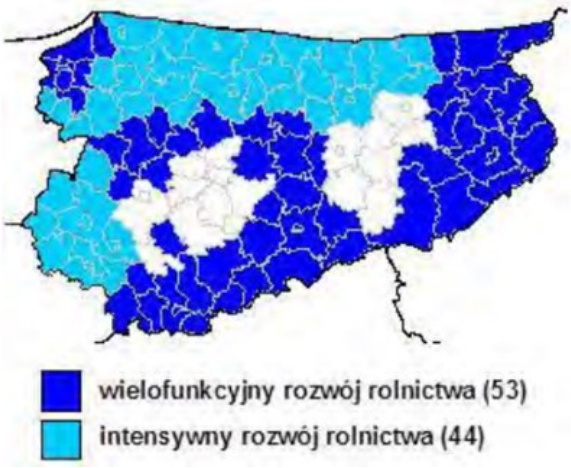

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

OSI - Obszary o słabym dostępie do usług publicznych

Uzasadnienie strategicznej interwencji: trudności z dostępnością do usług publicznych skutkujące marginalizacją niektórych obszarów, a także przekładające się na jakość kapitału ludzkiego.

Kryterium wyboru**:** statystyczne, bazujące na 11 wskaźnikach charakteryzujących usługi publiczne[16].

Oczekiwane efekty interwencji**:** wzrost dostępu do usług publicznych; aktywizacja społeczna; poprawa połączeń komunikacyjnych z lokalnymi ośrodkami wzrostu; wzrost przedsiębiorczości.

[16] Czas dojazdu do ośrodka powiatowego w min. (2011); odsetek ludności korzystającej z kanalizacji (2010); liczba lekarzy na 1000 mieszkańców (2010) (wartości dla powiatów przypisano odpowiednio gminom); liczba osób na 1 łóżko w szpitalach ogółem (2010) (wartości dla powiatów przypisano odpowiednio gminom); liczba mieszkańców na 1 zakłada opieki zdrowotnej (2010); liczba mieszkańców na aptekę i punkt apteczny (2010); uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach podstawowych (2010); uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w gimnazjach (2010); odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-6 lat (2010); liczba imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców (suma z lat 2007 i 2009); liczba kursów organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców (suma z lat 2007 i 2009), Wojciech Dziemianowicz, Jacek Szlachta*: Konkurencyjność Warmii i Mazur – diagnoza problemowa*, Olsztyn, czerwiec 2012r, s. 136.

Rysunek 5. OSI - Obszary o słabym dostępie do usług publicznych

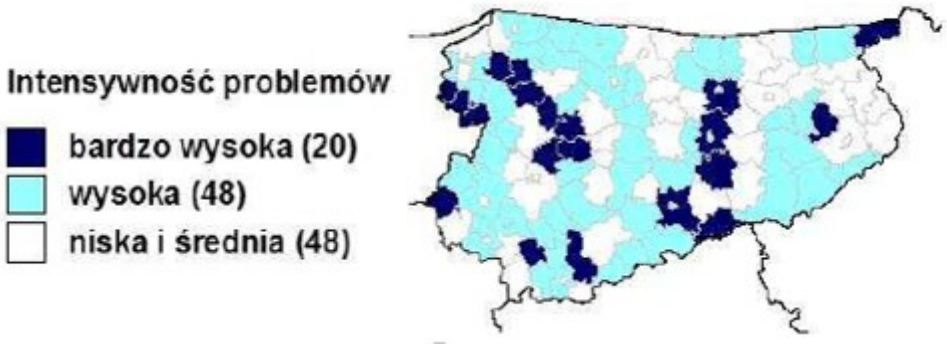

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

9. System wdrażania i monitorowania

Strategia Rozwoju Gminy Świątki jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Strategii jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Strategia powstała przy udziale pracowników urzędu, jednostek organizacyjnych gminy, instytucji kultury (Biblioteki) oraz przedstawicieli mieszkańców i organizacji pozarządowych.

9.1. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie zespół wyznaczony przez władze lokalne.

Do zadań zespołu należy:

1. Wskazanie źródeł finansowania Strategii;
2. Kontrola procesu wdrażania Strategii i weryfikacja poszczególnych zadań i kierunków działania;
3. Ocena efektów wdrożenia Strategii i finansowych relacji z budżetem Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania. Będzie się ona odbywać systematycznie (raz w roku) na spotkaniach zespołu.

9.2. Ocena Strategii

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Ocena Strategii będzie dotyczyć zadań związanych z okresem programowania, tj. lat 2015-2025 oraz dwóch lat po jego zakończeniu. Bieżąca ewaluacja realizacji celów strategicznych będzie się odbywać na posiedzeniach zespołu. Wyniki tej oceny będą przedstawiane Wójtowi.

Podstawą oceny Strategii będzie zestaw wskaźników dla każdego celu strategicznego (załącznik nr 1 do Strategii). Pracownicy Zespołu do 31 marca każdego roku przygotują raport dotyczący roku poprzedniego. W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

- skuteczności - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całej Strategii) określone na etapie programowania zostały osiągnięte;
- efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Strategii z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania;
- użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Strategii potrzeb i problemów.

W raporcie ewaluacyjnym zawarte będą także rekomendacje i proponowane zmiany w Strategii. Strategia będzie aktualizowana uchwałą Rady Gminy na podstawie rekomendacji i propozycji zmian zawartych w raporcie ewaluacyjnym.

9.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia oraz realizacji.

Partnerzy sektora publicznego mają możliwość zgłaszania zmian w treści Strategii zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Wójt i Rada Gminy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji społeczności lokalnej. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji od partnerów społecznych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnej współpracy między samorządem, a społeczeństwem. Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne będą miały na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

9.4. Zmiany w Strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, technologicznym, jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej uchwały Rady Gminy. W szczególności Strategia może zostać zmieniona bądź uzupełniona na wniosek Rady Gminy lub Wójta.

Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup, a w szczególności zespołu pracowników Urzędu Gminy prowadzących monitoring wdrażania Strategii. Zasadność wprowadzenia proponowanych zmian oceniać będzie Wójt i Rada Gminy. Zmiana działań, o których mowa w Strategii, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie wdrażania niniejszego dokumentu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

10. Źródła finansowania

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zostanie zabezpieczony wymagany wkład własny w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Gmina Świątki, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przetargów wyłonienia wykonawców, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawstwem pod kątem terminowości i jakości wywiązania się ze zobowiązania;
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Działania planowane do realizacji w danym roku zostaną uruchomione poprzez zamieszczenie w uchwale budżetowej na dany rok limitu wydatków na nie przeznaczonych. Kolejne uchwały budżetowe będą określały nakłady na poszczególne działania w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie.

Zmiana nakładów przeznaczonych na realizację Strategii będzie się odbywać w drodze uchwały Rady Gminy zmieniającej treść uchwały podstawowej.

11. Opis konsultacji społecznych

W opracowywaniu niniejszej Strategii udział brali przedstawiciele jednostek administracji oraz innych podmiotów niekomercyjnych:

- Urzędu Gminy w Świątkach;
- jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy w Świątkach;
- instytucji kultury (Biblioteki);
- Sołtysi;
- przedstawicieli organizacji pozarządowych;
- przedsiębiorcy.

Z przedstawicielami powyższych podmiotów przeprowadzono cztery spotkania warsztatowe. Spotkania dotyczyły przede wszystkim diagnozy stanu obecnego oraz kierunków rozwoju Gminy. Wstępna wersja Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko została poddana konsultacjom społecznym na terenie Gminy poprzez publikację na stronach internetowych Urzędu Gminy w Świątkach.

Konsultacje projektu Strategii odbyły się również poprzez:

1) zorganizowanie spotkania z mieszkańcami umożliwiającego wyrażenie opinii oraz składanie propozycji i opinii do protokołu;
2) przekazanie do zaopiniowania projektu dokumentów Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie;
3) przekazanie do zaopiniowania projektu dokumentów Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie;
4) przekazanie do zaopiniowania projektu dokumentu Organizacjom za pomocą poczty elektronicznej;
5) zamieszczenie projektu uchwały na stronie internetowej Urzędu Gminy w Świątkach, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Świątkach wraz z informacją o możliwości zgłaszania uwag do projektu uchwały.

Dane, informacje i sugestie zebrane w trakcie warsztatów i spotkań zostały uwzględnione w niniejszej Strategii.

STRATEGIA

ROZWOJU GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ

W ŚWIĄTKACH

NA LATA 2016-2026

Świątki, 2016 r.

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach ma znaczenie dla zagwarantowania wysokiej jakości usług czytelniczych i kulturalnych, adresowanych do jej użytkowników. Jest odpowiedzią na przeobrażenia dokonujące się w ostatnich latach w zakresie zadań i funkcji jakie powinna pełnić i pełni biblioteka publiczna. Wyznaczając kierunki działalności Biblioteki, w perspektywie przyszłości, należy mieć świadomość jej ogromnego znaczenia dla społeczności lokalnej. Jako instytucja ułatwiająca dostęp do wiedzy i kultury, odgrywa kluczową rolę w budowaniu kapitału kulturowego i intelektualnego społeczeństwa. Działania podejmowane w następnych latach, muszą podtrzymać dotychczasową pozycję Biblioteki, aby nie straciła na znaczeniu, a jednocześnie rozwijała się w kierunku wyznaczonym przez nowe trendy w bibliotekarstwie.

Założenia strategiczne stanowią ponadto ważny element motywacyjny dla personelu instytucji celem ich realizacji.

Niniejszy dokument został opracowany przez pracowników Biblioteki. W procesie tworzenia dokumentu uwzględniono potrzeby i oczekiwania mieszkańców ustalone za pomocą konsultacji społecznych (analiza ankiet skierowanych do społeczności lokalnej), uwzględniono również wnioski będące wynikiem prac nad budowaniem Strategii Rozwoju Gminy Świątki.

Celem Strategii jest wskazanie kierunków rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach, które umożliwią:

- realizację wizji i misji instytucji;
- podniesienie standardu życia mieszkańców Gminy Świątki;
- efektywne zarządzanie środkami publicznymi.

Realizacja wskazanych kierunków rozwoju odbywać się będzie na wyodrębnionych obszarach pracy Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach:

I. Organizacja i jakość procesu wypożyczeń materiałów bibliotecznych.
II. Podniesienie standardu informatyczno-technicznego.
III. Oferta kulturalna i edukacyjna.
IV. Organizacja i zarządzanie.
V. Budowa nowej siedziby Biblioteki.

Zakres czasowy realizacji niniejszego dokumentu określony został na lata 2016-2026, a jego obszar zadaniowy wyznaczony został przy uwzględnieniu posiadanych oraz możliwych do uzyskania ze źródeł zewnętrznych zasobów finansowych oraz kadrowych Biblioteki.

Strategia Rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach jest częścią Strategii Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026 i jest zgodna: ze Strategią Europa 2020, z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2030, z Narodową Strategią Rozwoju Kultury 2004-2020, ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 oraz ze Strategią Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026.

2. WARUNKI WYJŚCIOWE

Gminna Biblioteka Publiczna w Świątkach została utworzona w 1949 roku. Działaniem obejmuje obszar Gminy Świątki. Jest samorządową instytucją kultury i działa na podstawie:

1. Ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 z późn. zmianami);
2. Ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity z 1997 roku, Dz. U. Nr 110, poz. 721 z późn. zmianami);
3. Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 1996 roku, Dz. U. Nr 13, poz. 74 z późn. zmianami);
4. Aktu o utworzeniu oraz Statutu Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach.

2.1. ANALIZA WEWNĘTRZNA

2.1.1. Zasoby lokalowe

Strukturę Gminnej Biblioteki Publicznej stanowi Biblioteka Główna w Świątkach (wypożyczalnia, czytelnia, sala widowiskowa pełniąca rolę pracowni artystycznej) oraz Filia Biblioteczna w Kwiecewie.

Biblioteka Główna mieści się w budynku, który został wybudowany w czynie społecznym w latach 70, zajmuje 6 pomieszczeń na dwóch kondygnacjach o łącznej powierzchni użytkowej 247 m^2. Filia zajmuje 2 pomieszczenia o powierzchni 56 m^2 w kompleksie szkoły podstawowej. W związku z likwidacją szkoły planuje się przeniesienie Filii do Świetlicy Wiejskiej.

2.1.2. Zasoby ludzkie

Pracą Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach kieruje Kierownik, któremu bezpośrednio podlegają pracownicy. Biblioteka zatrudnia 7 osób pełniących swe funkcje na 5 etatach merytorycznych oraz 1 etat pracownik obsługi i 1/5 etatu pracownik administracji (księgowa).

Kadra posiada przygotowanie merytoryczne, zapewniające dynamiczny rozwój Biblioteki i ciągłe podnoszenie jakości usług zgodnie z oczekiwaniami użytkowników.

2.1.3. Zasoby sprzętowe

Biblioteka Główna wraz z Filią Biblioteczną posiadają komputery i tablety z dostępem do Internetu (w tym dostępne dla użytkowników) oraz drukarki, urządzenia wielofunkcyjne, kserokopiarkę, laminarkę, rzutnik i aparaty fotograficzne. Sprzęt został zakupiony w latach 2004-2015.

Od 2015 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Świątkach realizuje plan automatyzacji procesów bibliotecznych, oparty o elektroniczny zintegrowany system biblioteczny MAK+, w tym ewidencja zbiorów, opracowanie, katalog.

2.1.4. Zbiory

Biblioteka gromadzi księgozbiór dla wszystkich grup czytelników ze wszystkich dziedzin wiedzy oraz audiobooki. Księgozbiór liczy 23 634 woluminów (Biblioteka Główna i Filia - stan na 31.12.2015 r.), z czego 10 376 woluminów (43,90 %) zostało nabytych w ciągu ostatnich 10 lat. Prenumeruje 36 tytułów czasopism bieżących.

2.1.5. Użytkownicy

Z danych statystycznych Biblioteki wynika, że wzrasta liczba użytkowników zasobów bibliotecznych. Użytkownikami Biblioteki są mieszkańcy Gminy Świątki oraz okolicznych gmin, a także turyści. Średnio rocznie bibliotekę odwiedza 31 096 użytkowników. Są to czytelnicy zarejestrowani w wypożyczalni, internauci, uczestnicy imprez organizowanych przez Bibliotekę. Zakładamy, że w latach następnych liczba użytkowników Biblioteki będzie rosła corocznie nie mniej niż 2%.

2.1.6. Najważniejsze działania

Biblioteka udostępnia zbiory dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, umożliwia dostęp do Internetu. Na przestrzeni ostatnich lat oferta kulturalna Biblioteki została wzbogacona o wiele nowych działań, w tym działania związane z promocją czytelnictwa. Biblioteka organizuje akcje i konkursy czytelnicze, spotkania autorskie i tematyczne. Zaprasza mieszkańców na koncerty, wernisaże, spektakle teatralne oraz imprezy organizowane w plenerze (gry terenowe, rajdy rowerowe, wędrówki nordic walking). Prowadzi cykliczne warsztaty artystyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych:

- ceramiczne (podczas, których wykorzystuje się profesjonalny piec do wypału ceramiki, koło garncarskie, walcarkę do gliny oraz narzędzia ceramiczne);
- rzeźbiarskie (podczas, których wykorzystuje się profesjonalne narzędzia rzeźbiarskie);
- linorytu, filcowania, decoupage, batiku, haftu, szycia i szydełkowania oraz kulinarne.

Prowadzi również kursy z zakresu podstawowej obsługi komputera, z zakresu posługiwania się pocztą elektroniczną i przeszukiwania zasobów internetowych oraz korzystania z usług e-administracji ze szczególnym uwzględnieniem seniorów.

W Bibliotece odbywają się spotkania „Klubu Kreatywnych Babeczek”, spotkania dziecięcego klubu czytelniczego „Mola Książkowego”, klubu czytelniczego dla dorosłych „Między wierszami”, koła przyrodniczego oraz koła historycznego - pasjonatów historii i epoki napoleońskiej.

Biblioteka gromadzi dokumenty, mapy, zdjęcia, materiały ikonograficzne, zabytkowe przedmioty i sprzęty użytkowe. Zbiory oraz informacje, opracowywane przez historyków oraz pasjonatów historii, wykorzystywane są m.in. do tworzenia oprawy oraz klimatu wielu imprez organizowanych przez Bibliotekę.

Organizuje duże imprezy plenerowe o zasięgu regionalnym, łączące w sobie elementy kultury, tradycji, historii, sportu i rekreacji „Jarmark Rozmaitości” oraz „Dożynki”.

2.2. ANALIZA ZEWNĘTRZNA

Informacje na podstawie, których przeprowadzono analizę zewnętrzną zawarte są w Strategii Rozwoju Gminy Świątki na lata 2016-2026 (położenie i charakterystyka gminy, instytucje edukacyjne, sportowe, świetlice, zabytki, organizacje pozarządowe zlokalizowane na terenie gminy).

3. ANALIZA SWOT

3.1. Mocne strony

- właściwa lokalizacja Biblioteki Głównej (centrum miejscowości, bliskość ośrodków edukacyjnych);
- aktualny księgozbiór;
- powiększająca się kolekcja audiobooków;
- zabezpieczenie środków finansowych na zakup nowości wydawniczych;
- udostępnione dla użytkowników stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu;
- planowanie działań (roczny harmonogram planowanych imprez i przedsięwzięć);
- dobra współpraca z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Olsztynie;
- współpraca ze szkołami, przedszkolem, świetlicami wiejskimi oraz organizacjami pozarządowymi;
- umiejętność pozyskiwania środków pozabudżetowych;
- możliwość zabezpieczenia wkładu własnego, wymaganego w konkursach dotacyjnych;
- pozytywny wizerunek Biblioteki w opinii użytkowników oraz organów nadzorujących;
- aktualna strona internetowa, obecność na facebook-u;
- innowacyjność i różnorodność działań oraz usług;
- poszerzenie oferty o różnorodne warsztaty artystyczne;
- duża aktywność kulturalna.

3.2. Słabe strony

- niewystarczająca baza lokalowa Biblioteki Głównej;
- brak wyodrębnionych pomieszczeń z przeznaczeniem na pracownie artystyczne oraz pomieszczeń magazynowych i zaplecza socjalnego dla pracowników;
- bariery dla osób niepełnosprawnych (schody, brak windy);
- małe i ciasne pomieszczenia, brak miejsca na systematycznie rozrastające się zbiory biblioteczne (księgozbiór, audiobooki);
- automatyzacja procesów bibliotecznych, oparta o elektroniczny zintegrowany system biblioteczny MAK+ wdrożona tylko w 60%;
- przestarzały technologicznie sprzęt komputerowy;
- spadek czytelnictwa w Filii w związku z likwidacją szkoły;

- przestarzała estetyka wnętrz, słaba informacja wizualna;
- niedostateczna promocja (za mała obecność na portalach oraz w mediach);

3.3. Szanse

- możliwość polepszenia warunków lokalowych w wyniku budowy nowej siedziby Biblioteki Głównej;
- duża dynamika zmian i rozwoju Biblioteki;
- możliwość pozyskania nowych grup odbiorców;
- możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych na działalność i rozwój Biblioteki (m.in. z funduszy i programów unijnych, programów MKiDN);
- możliwość przeniesienia Filii do Świetlicy Wiejskiej w centrum miejscowości;
- wzrost użytkowników Biblioteki rozwijających swoje pasje i zainteresowania, kreatywnie i twórczo spędzających czas wolny;
- rozwój społeczeństwa informacyjnego;
- przygotowanie spójnej oferty skierowanej do społeczności lokalnej (dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów);
- stworzenie partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz promocji czytelnictwa i Biblioteki poprzez współpracę z lokalnymi instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami;
- zaspokojenie rosnącej w społeczeństwie potrzeby wzmacniania więzi z dziedzictwem lokalnym i regionalnym oraz potrzeby pielęgnowania wielokulturowości;
- pozyskiwanie partnerów do współpracy oraz sponsorów;
- rozwój wolontariatu.

3.4. Zagrożenia

- spadek czytelnictwa i użytkowników wynikający z pogarszającego się stanu technicznego budynku Biblioteki Głównej (ciasne pomieszczenia, utrudniony dostęp do księgozbioru, budynek nieprzystosowany dla osób niepełnosprawnych);
- spadek liczby użytkowników spowodowany brakiem nowoczesnego sprzętu komputerowego;
- spadek użytkowników Biblioteki rozwijających swoje pasje i zainteresowania, kreatywnie i twórczo spędzających czas wolny, spowodowany brakiem przyjaznych stref dla różnych grup wiekowych oraz brak wyodrębnionych pomieszczeń z przeznaczeniem na pracownie artystyczne;
- mniejsza powierzchnia lokalowa Filii, która nie pozwoli na wyeksponowanie całego księgozbioru;
- zmniejszenie zapotrzebowania na usługi świadczone przez Bibliotekę;
- niekorzystne zmiany w ustawodawstwie dotyczące działań Biblioteki;
- niż demograficzny, migracja mieszkańców.

4. WIZJA BIBLIOTEKI „Być dla innych i z innymi”

Chcemy, aby nasza Biblioteka była:

Nowoczesnym centrum wiedzy, informacji, kultury i tradycji, oraz miejscem współpracy i integracji. Działała w oparciu o potrzeby i potencjał mieszkańców gminy i regionu.

5. MISJA BIBLIOTEKI „Jesteś u nas - jesteś u siebie”

Istniejemy po to by:
Informować, edukować, rozwijać potencjał twórczy środowisk lokalnych, integrować społeczeństwo oraz promować gminę i region.

6. CELE

Cele strategiczne i szczegółowe wyznaczają najważniejsze kierunki i obszary rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach. Mapa tych kierunków i obszarów zawiera działania oparte na kontynuacji dobrych i sprawdzonych w realizacji inicjatyw oraz zmiany i innowacje wprowadzone w celu podniesienia jakości funkcjonowania Biblioteki. Wybrane do realizacji cele strategiczne uzupełniają się wzajemnie, realizacja jednego celu ma wpływ na powodzenie pozostałych.

Obszarem wymagającym zmian, jest z pewnością niewystarczająca baza lokalowa i przestarzała infrastruktura, co ma decydujący wpływ na możliwości rozwoju w kolejnych latach oraz podjęcie wyzwań wynikających ze zmieniającej się rzeczywistości. Dużą szansą poprawy tej sytuacji są podjęte działania związane z budową nowego budynku Biblioteki, wykorzystując perspektywy, jakie otworzył Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa Priorytet 2 „Infrastruktura bibliotek 2016-2020”. Pozyskane z projektu fundusze pozwolą stworzyć przyjazną przestrzeń otwartą na potrzeby wszystkich użytkowników dzięki odpowiednim warunkom do lektury, spotkań, rozmów, nabywania nowych umiejętności, rozwijania nowych zainteresowań, a także spędzenia czasu wolnego. Nowy budynek Biblioteki stanie się tętniącym życiem centrum kultury, w którym nowoczesne technologie, wciąż rozwijane kolekcje biblioteczne i nowa oferta znacznie podniosą jakość życia kulturalnego mieszkańców gminy.

Obszar I: Informacja i edukacja

6.1. Cel strategiczny

Rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych wszystkich grup społecznych - podniesienie standardu i rozszerzenie usług. Przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów i osób niepełnosprawnych z życia społecznego.

6.1.1. Cele szczegółowe

- stałe monitorowanie potrzeb aktualnych i potencjalnych użytkowników Biblioteki (z wykorzystaniem ankiet i wywiadów oraz poprzez analizę sprawozdań);
- aktualizacja i podnoszenie jakości zbiorów bibliotecznych zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami czytelników;
- przystąpienie do konsorcjum i wykupienie pakietu ebooków w celu wzbogacenia i urozmaicenia księgozbioru;
- opracowanie i realizacja szerokiej oferty zajęć i warsztatów edukacyjnych dla różnych grup wiekowych i środowiskowych, dla dzieci i młodzieży w porozumieniu i współpracy ze szkołami i przedszkolem;

- realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji informatycznych (cyfrowych) lokalnej społeczności (kursy z zakresu podstawowej obsługi komputera, z zakresu posługiwania się pocztą elektroniczną i przeszukiwania zasobów internetowych oraz korzystania z usług e-administracji ze szczególnym uwzględnieniem seniorów), przy jednoczesnym właściwym zaplanowaniu wyposażenia;
- opracowanie oferty szkoleń poprzez platformę e-lerningową;
- poprawa jakości dostępu do informacji o ofercie edukacyjnej Biblioteki;
- poprawa dostępu do nowych technologii;
- poprawa dostępności do Biblioteki dla seniorów i osób niepełnosprawnych.

Obszar II: <u>Działalność kulturalna</u>

6.2. Cel strategiczny
Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Uczestnictwo w kulturze społeczności lokalnej, kształtowanie jej tożsamości, pielęgnowanie wielokulturowości regionu, wzmocnienie więzi emocjonalnej młodego pokolenia z tradycją i przeszłością.

6.2.1. Cele szczegółowe
- kreowanie pozytywnych potrzeb i nawyków związanych z czytelnictwem i uczestnictwem w kulturze;
- przygotowanie nowej oferty działań promujących książkę i czytelnictwo;
- opracowanie oferty kulturalnej atrakcyjnej i adekwatnej wobec potrzeb społeczności lokalnej;
- propagowanie wiedzy o regionie, jego historii, kulturze i tradycjach;
- promowanie inicjatyw kulturalnych oraz ludzi kultury;
- stworzenie warunków dla uprawiania działalności artystycznej i rękodzieła;
- aktywizacja potencjału osób o bogatych zainteresowaniach i pasjonatów, odkrywanie talentów twórczych.

Obszar III: <u>Integracja, współpraca i promocja Biblioteki</u>

6.3. Cel strategiczny
Budowanie pozytywnego wizerunku Biblioteki i bibliotekarzy w społeczeństwie.

6.3.1. Cele szczegółowe
- aktywna, dająca pozytywne efekty promocja Biblioteki w mediach lokalnych i regionalnych;
- opracowanie i wprowadzenie jednolitej, czytelnej identyfikacji wizualnej i graficznej Biblioteki oraz oznaczenie Biblioteki w przestrzeni publicznej (w tym kierunkowskazy do Biblioteki);
- monitorowanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców wobec Biblioteki.

6.4. Cel strategiczny
Wzmocnienie znaczenia Biblioteki jako miejsca integracji życia społeczności lokalnej oraz współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

6.4.1. Cele szczegółowe

- aktywizacja społeczności lokalnej wokół innowacyjnych działań Biblioteki jako ważnej instytucji kultury w gminie;
- udział Biblioteki w lokalnym partnerstwie publiczno-społecznym na rzecz czytelnictwa, między innymi poprzez współpracę z lokalnymi organizacjami i mieszkańcami, a także w lokalnym partnerstwie z instytucjami publicznymi i prywatnymi, między innymi poprzez współpracę ze szkołami i przedszkolem oraz lokalnymi przedsiębiorcami.

Obszar IV: <u>Organizacja i zarządzanie Biblioteką</u>

6.5. Cel strategiczny nr 1

Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na działania inwestycyjne oraz bieżące Biblioteki.

6.5.1. Cel szczegółowy

- pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na działalność i rozwój Biblioteki (m.in. z funduszy i programów unijnych, z programów MKiDN);

6.6. Cel strategiczny nr 2

Zapewnienie właściwej organizacji pracy i zarządzania.

6.6.1. Cele szczegółowe

- doskonalenie systemu zarządzania kompetencjami pracowników przez delegowanie do realizacji odpowiednich zadań;
- zwiększenie kompetencji kadry merytorycznej Biblioteki poprzez udział w szkoleniach;
- współpraca z WBP w Olsztynie w ramach organizacji szkoleń dla bibliotekarzy;
- monitorowanie rynku szkoleń w celu znalezienia atrakcyjnych dla bibliotekarzy ofert;
- automatyzacja procesów bibliotecznych, oparta o elektroniczny zintegrowany system biblioteczny MAK+ wdrożona w 100%, w tym ewidencja i opracowanie zbiorów, wypożyczanie książek, katalog dostępny on-line, z korzyścią zarówno dla użytkowników, jak i bibliotekarzy.

Obszar V: <u>Budowa nowej siedziby Biblioteki</u>

6.7. Cel strategiczny

Dostosowanie przestrzeni bibliotecznej i infrastruktury do potrzeb współczesnego użytkownika i bibliotekarza.

6.5.1. Cel szczegółowy

- stworzenie przyjaznej przestrzeni otwartej na potrzeby wszystkich użytkowników;
- prowadzenie działań wykraczających poza tradycyjne funkcje biblioteki, skierowane do zróżnicowanych grup (dzieci i młodzieży, mieszkańców w wieku produkcyjnym i seniorów);
- wyodrębnienie pomieszczeń z przeznaczeniem na pracownie artystyczne oraz pomieszczeń magazynowych i zaplecza socjalnego dla pracowników.

7. STANDARDY i WSKAŹNIKI

7.1. Organizacja i jakość procesu wypożyczeń materiałów bibliotecznych.

Standard I

Biblioteka efektywnie pozyskuje i udostępnia zasoby biblioteczne.

Wskaźniki realizacji:

- Biblioteka posiada zbiory zaspakajające potrzeby czytelników (liczba zakupionych woluminów, procentowy wskaźnik pozyskiwania materiałów bibliotecznych, określony na podstawie opracowanej analizy porównawczej statystyk GUS).

7.2. Podniesienie standardu informatyczno-technicznego.

Standard II

Biblioteka dysponuje właściwą bazą i nowoczesnym wyposażeniem.

Wskaźniki realizacji:

- Biblioteka dysponuje właściwymi warunkami lokalowymi, odpowiadającymi zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy (liczba przeglądów jakościowych);
- Biblioteka posiada wyposażenie umożliwiające stosowanie nowoczesnych technologii informatycznych w procesie przygotowania i wypożyczania materiałów bibliotecznych (liczba zakupionych zestawów komputerowych i wprowadzenie do użytku);
- Biblioteka dysponuje infrastrukturą techniczną umożliwiającą jej poprawne funkcjonowanie (liczba zakupionego sprzętu i wprowadzenie do użytku, liczba przeglądów jakościowych).

7.3. Oferta kulturalna i edukacyjna.

Standard III

Aktywna integracja ze środowiskiem lokalnym.

Wskaźniki:

- Biblioteka gromadzi wydawnictwa i opracowania naukowe dotyczące regionu (liczba zakupionych woluminów);
- Biblioteka współpracuje z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami na gruncie lokalnym i regionalnym (liczba inicjatyw, liczba podpisanych porozumień);
- Biblioteka jest inicjatorem i organizatorem imprez o charakterze lokalnym i regionalnym oraz pełni rolę kulturotwórczą (liczba inicjatyw);
- działania Biblioteki na rzecz środowiska kształtują jej pozytywny wizerunek (liczba pozytywnych opinii);
- Biblioteka, prowadząc galerię, aktywizuje i promuje twórców lokalnych (liczba wystaw i twórców);
- Biblioteka prowadzi profesjonalnie wyposażone pracownie artystyczne (rzeźbiarską i ceramiczną) z ofertą bezpłatnych zajęć, skierowaną do wszystkich mieszkańców: dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w wieku produkcyjnym i seniorów (liczba pracowni, profesjonalnego sprzętu, liczba uczestników i godzin).

7.4. Organizacja i zarządzanie

Standard IV

Organizacja i zarządzanie sprzyja efektywności pracy.

Wskaźniki:

- prowadzona dokumentacja jest zgodna z obowiązującymi przepisami (liczba opracowanych dokumentów);
- w procesie zarządzania Biblioteką wykorzystuje się planowanie pracy (opracowany dokument);
- polityka kadrowa odpowiada potrzebom i zadaniom Biblioteki (analiza systemu zarządzania kompetencjami pracowników - liczba prawidłowo wykonanych zadań w określonym czasie);
- praca kadry jest efektywna i zgodna z kompetencjami (analiza systemu zarządzania kompetencjami pracowników - liczba prawidłowo wykonanych zadań w określonym czasie);
- pracownicy Biblioteki rozwijają swoje umiejętności poprzez wymianę doświadczeń z bibliotekarzami z innych bibliotek, samokształcenie oraz udział w szkoleniach zewnętrznych (liczba zaoferowanych zakresów tematycznych szkoleń, liczba szkoleń i przeszkolonych pracowników).

8. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE ORAZ EWALUACJA STRATEGII

Strategia będzie wdrażana w okresie od 2016 do 2026 roku. Realizacja poszczególnych projektów będzie poprzedzona staraniami o pozyskiwanie niezbędnych do tego celu środków finansowych. Każdy projekt będzie miał swojego koordynatora, odpowiedzialnego za wdrożenie poszczególnych działań.

Monitoringu wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Kierownik Biblioteki, na poziomie poszczególnych projektów także ich koordynatorzy. Weryfikacji poddana zostanie prawidłowość realizacji Strategii oraz poszczególne zadania i kierunki działania, a także stopień wykonania budżetu oraz czas realizacji. Raporty z realizacji Strategii będą sporządzane raz w roku.

Po zakończeniu realizacji Strategii Kierownik Biblioteki powoła zespół ds. ewaluacji, którego zadaniem będzie ocena realizacji celów Strategii pod kątem:

- efektywności (kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Strategii z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania);
- skuteczności (kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu jak i całej Strategii określone na etapie programowania zostały osiągnięte);
- użyteczności (kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Strategii potrzeb i problemów).

Efektem pracy zespołu ewaluacyjnego będzie raport końcowy zawierający wnioski pozyskane w wyniku analizy. Zespół będzie także składał propozycje istotnych zmian jej zapisów na przyszłość. Ewaluacja wykonana zostanie po 2 latach od wdrożenia Strategii oraz po jej zakończeniu.

13. Załączniki

13.1. Wskaźniki realizacji strategii

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań. Wskaźniki monitoringowe, stanowiące podstawę oceny stopnia realizacji Strategii, zamieszczono w tabelach poniżej.

Tabela 42. Wskaźniki dla celu 1: Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki działaniom poprawiającym infrastrukturę techniczną oraz stan środowiska naturalnego

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba kilometrów dróg wybudowanych/przebudowanych w danym roku
2	Liczba mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej
3	Liczba mieszkańców gminy korzystających z sieci wodociągowej
4	Powierzchnia uzbrojonych trenów inwestycyjnych
5	Liczba wybudowanych, wyremontowanych obiektów infrastruktury społecznej
6.	Powierzchnia Gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego

Tabela 43. Wskaźniki dla celu 2: Tworzenie i promowanie warunków dla rozwoju gospodarki z zachowaniem zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców
2	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w podatku od osób prawnych
3	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w danym roku na 1000 mieszkańców
4	Udział liczby podmiotów zarejestrowanych w danym roku w gminie w ogólnej liczbie podmiotów zarejestrowanych w danym roku w powiecie olsztyńskim

Tabela 44. Wskaźniki dla celu 3: Wzmocnienie systemu świadczenia usług publicznych oraz form spędzania czasu wolnego

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba akcji promocyjnych, profilaktycznych z zakresu promocji zdrowia
2	Wzrost wyników uczniów w szkołach z terenu gminy
3	Liczba stworzonych szlaków turystycznych
4	Liczba stworzonych produktów turystycznych
5	Liczba nowych / zmodernizowanych obiektów kulturalnych

Tabela 45.Wskaźniki dla celu 4:Inteligentny rozwój społeczny wykorzystujący aktywność społeczną i ekonomiczną, dziedzictwo kulturowe oraz współpracę środowisk lokalnych

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba ngo na terenie gminy
2	Liczba inicjatyw lokalnych z terenu Gminy
3	Liczba nowych ofert świetlic wiejskich z terenu Gminy
4	Liczba nowych ofert Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach
5	Liczba powstałych obiektów turystycznych

UZASADNIENIE

Gmina Świątki nie posiada aktualnej Strategii Rozwoju Gminy Świątki. Jest to kluczowy dokument, który umożliwia gminie wnioskować o środki zewnętrzne na inwestycje, które są zgodne z treścią Strategii.

Dlatego też posiadanie takiego dokumentu jest dla gminy bardzo korzystne.

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały jest zasadne.